

دین و بین الملل

رصد ماهانه | شماره سیزدهم
خرداد ۱۴۰۱

دولت-ملت‌ها، همیشه گرفتار مرزهای خاکی بوده‌اند. اینکه «ملت»‌ها مجبور باشند تا «خود» را در جغرافیایی دوبعدی از «دیگری» جدا کنند می‌تواند از پیامدهای عرفی شدن مفروضات بشر در عصر جدید تلقی گردد.

به‌عکس، «دین» در گستره تاریخی آن مستحکم‌ترین عامل «تعریف» آدمیان از «خود جمعی»‌شان بوده است. اگر هویت‌های لخت جغرافیایی می‌توانند در دولت-ملت‌های مدرن متمثل شوند عجیب نیست هویت‌های سخت ایمانی را نیز در کالبد امامت-امت بازشناسیم.

در گذر تاریخ تا به امروز، امامت امت‌های دینی به‌دست شخصیت‌هایی بوده است که از طریق حکم و حکمت توده پیروان را سیاست کرده و بازیگرانی مهم در تعیین‌بخشی به حوزه عمومی بوده‌اند. این شخصیت‌ها را صرف‌نظر از آنکه گاه حقیقی‌اند (چون علما) و گاه حقوقی (چون سازمان‌های دینی)، «نهاد دین» تعبیر کرده‌ایم تا اشارتی باشد بر نقاط تکیه تأثیرگذاری بر جریان امر قدسی در میان توده‌ها.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دین و بین الملل

شماره سیزدهم

خرداد ۱۴۰۱

ماهنامه دین و بین الملل

تهیه و تدوین: مرکز ارتباطات و بین الملل حوزه‌های علمیه

با همکاری اندیشکده راهبردی مرصاد

ناظر علمی: سید مفید حسینی کوهساری

سر دبیر: علی امیرخانی

آدرس: قم، جمکران، بلوار انتظار، مجتمع دارالولایه،

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه، طبقه ۳

مرکز ارتباطات و بین الملل حوزه‌های علمیه

تلفن: ۰۲۵۳۳۱۳۳۱۴۰

فاکس: ۰۲۵۳۳۱۳۳۱۲۸

آدرس پایگاه اطلاع رسانی: www.hawzah-ird.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۶
بخش اول: اخبار.....	۹
ترور رهبر شیعیان در ولایت خودمختار بدخشان کوهستانی.....	۱۰
تونس درصدد حذف دین اسلام از قانون اساسی این کشور.....	۱۲
کویت در سوگ خطیب الاقصی.....	۱۵
طالبان دفاتر دو مرجع تقلید شیعیان را در غزنی بستند.....	۱۷
انشعاب درونی طالبان؛ جنگ هزاره‌ها از بلخاب شروع می‌شود؟.....	۱۹
ترکیه دانش‌آموزان ایرانی را برای مدارس دینی امام-خطیب بورسیه می‌کند.....	۲۳
روحانی شیعه عربستانی: رژیم سعودی نوعی وضعیت فرقه گرایانه را بین قطف و الاحساء ایجاد کرده است.....	۲۶
اخبار ضد و نقیض در مورد موافقت الأزهر با ممنوعیت طلاق شفاهی... ..	۲۸
عراقی‌ها «سعد المجرد» را مجبور کردند کنسرت خود را لغو کند.....	۳۰
توییح دبیرکل سابق بزرگ‌ترین حزب اسلامی اردن به دلیل حمله به معاویه.....	۳۱

زنان پناهنده اوکراینی برای جلوگیری از تحریک مردان، باید لباس‌های پوشیده

به تن کنند ۳۲

اخبار کوتاه ۳۴

بخش دوم: پرونده‌ها ۴۲

سفر هیئت حوزوی به واتیکان ۴۳

در دیدار مدیر حوزه‌های علمیه با پاپ چه گذشت؟ ۴۴

مسجدجامعی: دیدارهای ما با پاپ همواره موفق و محترمانه بوده است . ۵۰

اسلام‌ستیزی در هند ۵۷

حکومت هند به دلیل سرکوب تظاهرات مسلمان‌ها زیر انتقاد قرار دارد . ۵۷

حقیقت پشت «تئوری جایگزینی بزرگ» ضد مسلمانان در هند ۶۳

همجنس‌گرایی در کشورهای اسلامی ۶۶

واکنش مقتدی صدر به ترویج همجنس‌گرایی در عراق ۶۶

احضار کاردار سفارت آمریکا در کویت به دلیل حمایت از همجنس

گرایی ۶۷

احضار سفیر انگلیس در اندونزی به خاطر حمایت از همجنس‌گرایی ۶۸

اجرای تئاتری در باره همجنس‌گرایی در تونس برای نخستین بار ۶۸

توقیف و ضبط محصولات با طرح رنگین کمان در عربستان سعودی ۶۹

نمایش انیمیشن جدید پیکسار در برخی کشورهای اسلامی ممنوع شد ۷۰

علویان ترکیه عبادتگاه‌های خود را به روی تشیع جنازه همجنس‌گرایان باز

می‌کنند..... ۷۱

از سینمای دینی تا دین سینمایی..... ۷۵

از حرم رضوی تا الازهر؛ جشنواره کن سیاسی‌تر و مذهبی‌تر از همیشه .. ۷۶

فیلم یاسر الحیب دیده نشد، اما «شنیده» می‌شود!..... ۷۹

جوانه‌های اسلام‌گرایی در افول نسل گذشته..... ۸۳

دو نفر از رهبرهای اسلام‌گرای مصر به ۱۵ سال حبس محکوم شدند..... ۸۴

آیا اخوان المسلمین خود را وقف تبلیغ و کارهای خیریه می‌کند؟..... ۸۶

خودانتقادی رهبر اسلام‌گرایان مراکش: «در پیگیری سیاست تشکیل حکومت

اشتباه کرده‌ایم»..... ۸۹

پیروزی حماس در انتخابات جنبش‌های دانشجویی نشانگر حمایت فزاینده از

اسلام‌گرایی در کرانه باختری است..... ۹۲

سیاست‌های تساهل دینی و فرهنگی در عربستان..... ۹۵

عربستان سعودی پرداخت دیه "یکسان و غیر تبعیض‌آمیز" برای غیرمسلمانان

و زنان را بررسی می‌کند..... ۹۵

اضافه شدن موسیقی و آموزش‌های هنری به برنامه درسی دانش‌آموزان در

عربستان..... ۹۷

یک دانشگاه اسلامی برنامه درسی تئاتر و سینما را در عربستان سعودی

راه‌اندازی می‌کند..... ۹۸

- پیراهن و شلوار به جای چادر و مانتو!..... ۱۰۱
- عربستان سعودی قانون پوشاندن مو در عکس‌های شناسایی را برای برخی گروه‌های سنی لغو کرد ۱۰۲
- بن سلمان قرآن را سعودی‌سازی می‌کند!..... ۱۰۳
- پدر معنوی هندوها در ریاض ۱۰۴
- طالبان و سیاست توسعه مدارس دینی ۱۰۶**
- طالبان یک مدرسه بزرگ جهادی در کابل ایجاد می‌کند ۱۰۶
- طالبان ساختمان‌های اداری و آموزشی را به مدارس دینی تبدیل می‌کند .. ۱۰۸
- ثبت رسمی ۶ هزار مکتب‌خانه؛ استراتژی طالبان در آموزش دینی ۱۰۹
- رسوایی‌های جنسی در میان علمای یهودی و مسیحی ۱۱۳**
- آتش رسوایی جنسی خاخام‌ها دوباره بلند شده است ۱۱۳
- سوء استفاده جنسی ۱۹۶ اسقف در آلمان از کودکان ۱۱۵
- بخش دوم: تحلیل‌ها ۱۱۶**
- آذربایجان: دولت «سکولار» نقش یک «سازمان مذهبی» را ایفا می‌کند .. ۱۱۷
- نقطه‌سرخط‌های کتاب نظام امارت اسلامی ۱۲۴
- دیدار العلیمی با احمد الطیب؛ علیه انصارالله یا اخوان المسلمین ۱۲۹
- اویغورهایی که من در چین دیده‌ام ۱۳۱

حلال: بازاری به سرعت در حال رشد که با مفاهیم مذهبی مسلمانان تقویت

می‌شود ۱۳۳

شکاف نژادی عرب‌ها و یهودیان اسرائیلی در مرز انفجار ۱۳۷

وقت آن است که ما یهودیان به تبعید برگردیم ۱۴۰

احتمال بازنشستگی و استعفای پاپ فرانسیس؛ پاپ کلیسای کاتولیک را پس

از خود به چه سمتی می‌برد؟ ۱۴۲

انجیلی‌ها کلید انتخابات آینده برزیل هستند ۱۴۶

پنطیکاستالیسم: یک جنبش راست بین‌المللی که از «اسرائیل» حمایت می

کند ۱۵۱

نظریه جایگزینی بزرگ: چیست و چرا رادیکال‌های سفیدپوست آن را باور

می‌کنند؟ ۱۵۶

بخش سوم: منشورات ۱۶۱

خوجه (تاریخ، فرهنگ، باورها) ۱۶۲

ریشه‌های جنبش صدر: [سید] محمد صدر، مرجعیت دینی و عملکرد اجتماعی

سیاسی ۱۶۳

پیشگفتار

آیت‌الله علیرضا اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه در ادامه تعاملات بین‌الادیانی حوزه‌های علمیه به همراه هیئتی از روحانیون، با حضور در واتیکان با پاپ فرانسیس رهبر مسیحیان کاتولیک دیدار کرد.

این دیدار مهم که برخی با عنوان نخستین دیدار رسمی حوزه علمیه قم با واتیکان از آن یاد می‌کنند، از جهات مختلف دارای اهمیت و جایگاه ویژه‌ای است و این دیدار عاقلانه و گفتگوی خداپسندانه می‌تواند در تعامل بین‌ادیان بسیار مؤثر و راهگشا باشد.

به جرئت می‌توان گفت که آشنایی بیشتر واتیکان و جهان مسیحیت با اسلام و تشیع و همچنین اطلاع‌یابی از ظرفیت‌ها و دستاوردهای حوزه‌های علمیه از جمله نکات مهم و مؤثر این دیدار بود.

حضرت آیت‌الله اعرافی در این دیدار به پاپ گفت در مکتب تشیع مباحث اخلاقی و عرفانی در طراز بالایی در روایات و تراث حدیثی و اندیشه بزرگان شیعه مطرح است و مذهب اهل بیت (علیهم‌السلام) از ویژگی تفکر عقلی، اخلاقی، اجتماعی و معنوی عمیق برخوردار است. حوزه‌های علمیه بر گفت‌وگو میان‌ادیان و شکل گرفتن یک جبهه مشترک توحیدی تأکید دارند و رویکرد مطالعات تطبیقی اسلام و ادیان و مسیحیت در نظام‌های حوزوی و برنامه‌های جامعه‌المصطفی

العالمیة همواره مدنظر بوده است و شنیدن این نکات برای جناب پاپ جالب و قابل توجه بود و او به دقت به سخنان مدیر حوزه‌های علمیه گوش می‌داد و حتی زمان بیشتری را به این ملاقات اختصاص داد تا همه حرف‌های آیت الله را بشنود. پاپ فرانسیس جمهوری اسلامی ایران را به خاطر شجاعت و جسارت در برابر ظالمان و مستکبران و به سبب استقرار حکومت دینی و پیشینه تاریخی درخشان آن ستود و به طور ویژه تمجید کرد و از پیام شفاهی رهبر معظم انقلاب مد ظله العالی تشکر کرد و متقابلاً به محضر معظم له سلام رساندند و از آیت الله اعرافی خواستند که سلامش را به محضر همه علما و فعالان دینی به ویژه مراجع و اساتید معزز ابلاغ شود.

بی‌شک تعامل و گفت‌وگو بین ادیان، به ویژه تعامل دو دین مهم و پرجمعیت اسلام و مسیحیت، می‌تواند زمینه نفوذ دشمنان و بدخواهان همه ادیان توحیدی و الهی و شیاطینی که در قالب‌های ادیان غیر الهی در حال فعالیت‌اند، را ببندد و حرکتی مفید در راستای تحکیم بنیان‌های دینی و توحیدی به شمار آید. همچنین این اقدام ارزشمند را باید گامی در مبارزه با تفکرات ضد دینی و لائیکی در جهان دانست.

اقدام آیت الله اعرافی برای دیدار و گفت‌وگو با علمای بزرگ و اتیکان که بسیار مؤثر و مهم بود بی‌تردید زمینه آشنایی با تفکرات دین اسلام و آموزه‌های آن به ویژه مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) را برای مسیحیت مغتنم کرد.

دیدار مدیر حوزه‌های علمیه از واتیکان و تعامل و گفت‌وگو با کشیشان و پدران مقدس در واقع بیانگر این حقیقت است که مکتب تشیع حتی با ادیان

دیگر مانند مسیحیت نیز خواهان تعامل و همکاری است و این همان روح تقریب و تعامل و همکاری است که در مکتب شیعه می‌درخشد.

امیدواریم که این سفر افق‌های تازه‌ای را برای متولیان دین و دین‌داری جوامع بشری در سراسر جهان بگشاید و در راستای تعامل و همکاری بین‌الادیانی حرکت کنند و با حاکم شدن روح دین‌داری و ارزش‌های معنوی در جوامع بشری بساط ظلم و بی‌عدالتی جمع شود و دست شیاطین و مستکبران عالم از سر بشریت کوتاه شود.

سید مفید حسینی کوهساری

مسئول مرکز ارتباطات و بین‌الملل حوزه‌های علمیه

بخش اول: اخبار

ترور رهبر شیعیان در ولایت خود مختار بدخشان کوهستانی

بر اساس اظهارات منابع محلی در استان بدخشان کوهستانی، «محمد باقر محمدباقروف» از شخصیت‌های برجسته شیعیان بدخشان، عصر روز یکشنبه ۲۲ می، بر اثر اصابت گلوله تک‌تیرانداز ناشناس در شهر خاروغ ترور شد. تاکنون هیچ شخص یا گروهی مسئولیت ترور محمدباقروف را به عهده نگرفته است، اما با توجه به اعتراضات و درگیری‌های اخیر در بدخشان، دولت تاجیکستان متهم اول ترور وی است.

«بدخشان کوهستانی» نام استانی در جنوب شرقی تاجیکستان به مرکزیت شهر خاروغ است. بدخشان در جریان جنگ داخلی تاجیکستان در سال ۱۹۹۲ میلادی تاکنون شاهد درگیری مخالفان با نیروهای دولتی بوده و به سبب داشتن اقلیم کوهستانی به محلی مناسب برای اختفای گروه‌های مخالف دولت تاجیکستان تبدیل شده است.

لازم به ذکر است که اکثر شیعیان تاجیکستان از شیعیان اسماعیلی شاخه نزاری و درصد کمی از آنها شیعیان اثنی عشری هستند. همچنین حدود ۹۰ درصد شیعیان تاجیکستان ساکن منطقه بدخشان به ویژه شهر مرزی خاروغ هستند.^۱

ملاحظه: حکومت تاجیکستان طی دهه اخیر مردم ناحیه بدخشان را که مطالبات مشروعی داشتند و مطابق قانون تاجیکستان منطقه‌ای خودمختار به حساب می‌آید، سرکوب کرده است.

اعتراضات اخیر از روز ۱۴ مه در شهر خاروغ و روشن در بدخشان تاجیکستان آغاز شد و حکومت تاجیکستان واکنش بسیار شدیدی به این اعتراضات نشان داده و از روز ۱۸ مه این دو شهر به طور کامل محاصره شدند و تمامی راه‌های ارتباطی از جمله اینترنت و خطوط تلفنی مخابراتی در این نواحی قطع گردید. همچنین جاده‌های منتهی به این شهرها توسط نیروهای نظامی مسدود گشت و کسی اجازه ورود به این شهرها را نداشت. چندی پیش کمیته دولتی امنیت ملی تاجیکستان به محمدباقروف اولتیماتوم داده بود که طی چند ساعت خود را تسلیم نیروهای نظامی کند، اما صدها نفر از جوانان و طرفداران محمدباقروف در اطراف خانه او تجمع کرده و اجازه این کار را به نیروهای دولتی نداده بودند.

سرانجام در روز یکشنبه ۲۲ می، محاصره شدید و سرکوب گسترده از طرف نیروهای نظامی دولت تاجیکستان و حمله آنها، چندین نفر از مردم و لیدر مردمی، محمدباقر محمدباقروف، ترور شدند.

^۱ <https://iswnews.com/۷۰۹۹۸>

تونس در صدد حذف دین اسلام از قانون اساسی این کشور

«الصادق بلعید» هماهنگ کننده کمیته ملی مشورت برای تدوین قانون اساسی جدید در تونس خبر داد که پیش‌نویس جدید قانون اساسی بدون ذکر نامی از دین اسلام به عنوان دین رسمی این کشور به «قیس سعید» رئیس‌جمهور تونس ارائه خواهد شد.

در فصل اول قانون اساسی تونس که در سال ۲۰۱۴ تدوین شده است، تأکید شده است که تونس «کشوری آزاد، مستقل و دارای حاکمیت است و اسلام دین این کشور، عربی زبان آن و نظام کشور بر پایه جمهوریت است.»

الصادق بلعید یکی از استادان دانشگاه‌های تونس و متخصص در امور قانون اساسی است که رئیس‌جمهور این کشور او را در بیستم ماه مه برای نظارت بر کمیته‌ای به منظور آماده‌سازی یک پیش‌نویس برای اصلاح قانون اساسی تعیین کرد.

بنا بر گزارش امروز (سه‌شنبه) شبکه «الجزیره مباشر»، بلعید اخیراً در مصاحبه با خبرگزاری فرانسه اظهار داشت: «۸۰٪ تونس‌ها ضد افراط‌گرایی و علیه به‌کارگیری دین در راستای اهداف سیاسی هستند و این همان کاری است که ما دقیقاً آن را انجام خواهیم داد. خیلی ساده، قالب فعلی فصل اول را اصلاح خواهیم کرد.»

او در پاسخ به سؤالی درباره اینکه آیا این بدان معناست در قانون اساسی جدید تونس نامی از اسلام برده نخواهد شد، پاسخ داد: «در کار نخواهد بود.» طبق گزارش شبکه الجزیره مباشر، قیس سعید رئیس‌جمهور تونس در اواخر سپتامبر گذشته عمل به بخشی زیادی از قانون اساسی سال ۲۰۱۴ را تعلیق و همچنین در ماه گذشته کمیته‌ای را برای اصلاح پیش‌نویس قانون اساسی مأمور کرد.

بلعید در بخش دیگری از اظهاراتش همچنین گفت: «این امکان وجود دارد که قالب فعلی فصل اول حذف شود.» او همچنین بیان کرد: «اگر دین در راستای تندروی سیاسی به کار برده شود، ما جلوی این را خواهیم گرفت.» هماهنگ‌کننده کمیته ملی مشورت که در دانشگاه استاد رئیس‌جمهور تونس بوده است، اضافه کرد: «ما چند حزب سیاسی داریم که دست‌انشان آلوده است. دموکرات‌های فرانسوی و اروپایی -چه بخواهید و چه نخواهید- ما افراد [آلوده] را در دموکراسی خود نمی‌پذیریم.»

رئیس جمهور تونس در ۲۵ جولای گذشته فعالیت قوای این کشور را به حال تعلیق درآورد. او همچنین فعالیت‌های پارلمان تونس را متوقف و سپس آن را تا زمان برگزاری انتخابات قانون گذاری در اواخر سال جاری منحل کرد. برخی از احزاب تونسی این اقدامات را «کودتا علیه قانون اساسی» این کشور قلمداد کرده‌اند. این در حالی است که برخی دیگر از احزاب تونسی بر این باورند که این گام «تصحیح روند انقلاب سال ۲۰۱۱» در این کشور است. با این حال، رئیس جمهور تونس اعتقاد دارد که اقداماتش «تدابیری در چارچوب قانون اساسی و برای محافظت از کشور در برابر خطری قریب‌الوقوع هستند».

اقدامات رئیس جمهور تونس طی چند ماه گذشته با انتقاد قضات این کشور مواجه بوده و آن‌ها بارها از مداخله و اعمال فشار مستمر رئیس جمهور بر قضات انتقاد کرده‌اند.^۱

^۱ <https://www.farsnews.ir/news/۱۴۰۱۰۳۱۷۰۰۰۷۵۰>

کویت در سوگ خطیب الاقصی

شیخ احمد بن عبدالعزيز القطان (۱۹۴۶-۲۳ مه ۲۰۲۲)، یکی از رهبران اخوان المسلمین کویت، در آستانه ۷۶ سالگی در گذشت.

او در کویت به «الشیوعی السابق والاخوانی الحالی» مشهور بود. القطان بارها به تفصیل در خطبه‌های نماز جمعه کویت داستان چگونگی توبه خود از کمونیست به اخوان را بیان کرده است. از نظر او تنها جریانی که توانست او را به ساحل اسلام نزدیک کند و از چنگال کمونیست برهاند، طیف اسلام سیاسی اخوان بود و در آن زمان، اگر در مقابل کمونیست‌ها، تنها گفتمان اسلام سنتی الازهر بود هرگز به اسلام روی نمی‌آوردم و بر شیوعیت باقی می‌ماندم.

وی به دلیل خطبه‌های آتشی که در دفاع از اشغال فلسطین انجام می‌داد به «خطیب الاقصی» مشهور بود.

جمله مشهوری از او در افواه عمومی رایج است که «قضیه الاقصی؛ دین و عقیده و علینا الدفاع».

او پس از عادی‌سازی روابط امارات با اسرائیل پیام ویدئویی آتشی برای محمد بن زاید در زشتی سازش با اسرائیل فرستاد. القطان در ویدئویی که توسط وب سایت «المجلس» کویت منتشر شد، با شعری به زائد نهیب زد و گفت: «در سرزمین اجدادی ما نه صلح، نه سازش، نه غفلت وجود دارد. شهادت تنها راه مبارزه با صهیونیسم است».

القطان در ادامه به واکنش سلطان عبدالحمید دوم در زمانی که از او خواستند تا در ازای باقی ماندن او در جایگاه پادشاهی عثمانی، قضیه فلسطین را رها کند، اشاره کرد و به آنها گفت: «حتی یک اینچ مشروعیت اسرائیل را امضا نمی‌کنم، چون سرزمین فلسطین تا قیامت پابرجاست و هر چه می‌خواهید با سلطنت من بکنید».

در پایان او با تمثیلی تند خطاب به زاید گفت: «در جنگ شترمرغان، شیرها با ما هستند و به زودی اسرائیل زیر پای تو را خالی خواهد کرد و شکست در یمن و لیبی فرجام تو خواهد بود».^۱

^۱ <https://t.me/muslimnair/۱۱۳۸>

طالبان دفاتر دو مرجع تقلید شیعیان را در غزنی بستند

طالبان دفترهای آیت‌الله محمد اسحاق فیاض و آیت‌الله محقق کابلی، دو مرجع تقلید شیعیان را در شهر غزنی بستند.

به گفته برخی منابع، در روزهای اخیر افراد طالبان در چند نوبت دفاتر این دو مرجع مذهبی را بازرسی کرده و مسئولان آن را بازداشت کرده‌اند. طالبان دلیل بستن این دفاتر را نداشتن مجوز فعالیت عنوان کرده‌اند. منابع معتبر می‌گویند که طالبان دو نفر از مسئولان دفتر آیت‌الله فیاض را پس از بازداشت با قید ضمانت آزاد کرده‌اند اما مسئولان دفتر آیت‌الله محقق کابلی هنوز در بازداشت طالبان به سر می‌برند.

دفتر مرکزی آیت الله فیاض و آیت الله محقق کابلی در شهر نجف عراق است. این دو مرجع شیعیان افغانستان در شماری از ولایت‌های عمدتاً شیعه‌نشین دفتر منطقه‌ای دارند.

طالبان در حالی دفتر مراجع تقلید شیعیان را بسته‌اند که اخیراً سخنگوی این گروه در واکنش به گزارش وزارت خارجه امریکا مبنی بر نقض شدید آزادی مذهبی در افغانستان گفت که «همه حقوق اقلیت‌های مذهبی در افغانستان محفوظ است».

طالبان پس از بازداشت مسئولان دفتر این دو مرجع تقلید به آن‌ها گفته‌اند که شما «دولت در درون دولت ایجاد کردید. مکتب و مدرسه می‌سازید، دعوا حل می‌کنید. کمک جمع‌آوری و کمک توزیع می‌کنید. دفتر ثبت ازدواج و طلاق دارید».

مقام‌های طالبان به مسئولان دفتر این مراجع تقلید گفته‌اند که باید از وزارت حج و اوقاف این گروه مجوز فعالیت بگیرند.

حوزه فعالیت دفاتر مراجع تقلید در افغانستان متنوع و گسترده است. مسئولان این دفاتر به سؤال‌های شرعی مراجعان پاسخ می‌دهند، دعوای خانوادگی را حل و فصل می‌کنند، دفترهای عقد نکاح و طلاق دارند، وجوهات شرعی مردم را دریافت و مصرف آن‌ها را محاسبه می‌کنند، کمک‌های خیریه جمع‌آوری و به نیازمندان کمک می‌کنند.

دفترهای مراجع تقلید همچنین ضمن اداره مدارس دینی، شفاخانه و مکتب نیز می‌سازند.^۱

انشعاب درونی طالبان؛ جنگ هزاره‌ها از بلخاب شروع می‌شود؟

طالبان از چند روز پیش و پس از شکست تلاش‌هایشان برای مذاکره با مولوی مهدی، تنها فرمانده هزاره در صفوف طالبان، که با هدف کشاندن او به کابل انجام شد، در تلاش‌راند تا برای سرکوب نیروهای مسلح تحت امر او در شهرستان کوهستانی بلخاب، واقع در شمال افغانستان، نیرو بسیج کنند.

^۱ <https://www.afintl.com/۲۰۲۲۰۶۰۶۳۷۱۳>

فرماندهان طالبان در استان‌های شمالی از جمله بلخ، فاریاب، سرپل و جوزجان موظف شده‌اند برای بازداشت مولوی مهدی و سرکوب نیروهای مسلح تحت امر او، صدها نیرو آماده کنند.

در یکی از فایل‌های صوتی گفتگوی اعضای هیئت اعزامی طالبان برای مذاکره با مولوی مهدی که روز پنج‌شنبه گذشته، ۱۹ خرداد، در بلخاب انجام شده است، انعام‌الله سمنگانی، معاون سخنگوی طالبان و عضو هیئت اعزامی، می‌گوید که آنان با مشاوره و حمایت ملامحمد حسن آخوند، نخست‌وزیر طالبان، محمد یعقوب، وزیر دفاع طالبان، فاضل مظلوم، معاون وزارت دفاع طالبان، و دیگر مقام‌های ارشد این گروه، به بلخاب اعزام شده‌اند تا نارضایتی‌های مهدی را برطرف کنند. او می‌افزاید که جایگاه مولوی مهدی برای رهبران طالبان بسیار اهمیت دارد و به همین منظور برای پنجمین بار هیئتی نزد او فرستاده‌اند.

یک منبع نزدیک به مولوی مهدی گفت پس از آنکه هیئت اعزامی طالبان با ناراحتی بلخاب را ترک کرد، چند واحد نظامی طالبان در مسیرهای منتهی به بلخاب مستقر شدند. در پاسخ به این اقدام، افراد مسلح مولوی مهدی نیز به استحکامات نظامی در مسیرهای ورودی بلخاب منتقل شدند.

توان نظامی مولوی مهدی برای مقابله با طالبان به‌طور دقیق مشخص نیست، اما منابع نزدیک به او می‌گویند که حدود ۴۰۰ نیروی مسلح تحت امرش در بلخاب حضور دارند و به سلاح‌هایی چون کلاشنیکف، پی‌کا، دوشکا و آرپی‌جی ۷ مجهزند.

تاکنون هیچ‌گونه درگیری میان نیروهای تحت امر مولوی مهدی و طالبان رخ نداده است، اما ساکنان بلخاب از ترس وقوع جنگ، بسیار سراسیمه و مضطرب‌اند.

یک فایل صوتی هم از مولوی مهدی در فضای مجازی دست‌به‌دست می‌شود که به نظر می‌رسد در میان جمعی از هوادارانش از احتمال تهاجم طالبان به بلخاب صحبت می‌کند. مهدی در این فایل صوتی، خطاب به آن‌ها می‌گوید: «خون ما که از خون امام حسین رنگین‌تر نیست. مرگ با افتخار را بر زندگی در ذلت ترجیح می‌دهیم.» او از هوادارانش می‌پرسد که اگر سر دوراهی قرار بگیرند، بین مرگ و ذلت کدام یک را انتخاب می‌کنند؟ صدای جمعی از مردم شنیده می‌شود که می‌گویند: مرگ.

برخلاف دولت نخست طالبان در ۱۹۹۶ که با مقاومت گسترده اقوام افغانستان از جمله هزاره‌ها مواجه شد، دولت دوم این گروه که حدود ۱۰ ماه قبل ایجاد شد، تاکنون با مقاومت مسلحانه جامعه هزاره افغانستان مواجه نشده است. بیشتر فرماندهان هزاره که همسو با دولت پیشین افغانستان، علیه طالبان می‌جنگیدند، افغانستان را ترک کرده‌اند و تشکیلات نظامی هزاره‌ها نیز منحل شده است. از طرفی، برخی از رهبران سیاسی هزاره مانند کریم خلیلی هم تا حدی با طالبان همسو شده‌اند. محمد محقق نیز که از او به عنوان رهبر سیاسی ضدطالبان نام برده می‌شود، توان اقدام نظامی علیه طالبان را از دست داده است.

برخی از ساکنان بلخاب در حالی که از احتمال وقوع درگیری‌های سنگین در این شهرستان و برهم خوردن نظم کار و زندگی خود ابراز نگرانی می‌کنند،

معتقدند جدا شدن مولوی مهدی، تنها فرمانده هزاره در صفوف طالبان، از این گروه، و تهاجم طالبان به این منطقه کوهستانی و هزاره‌نشین برای دستگیری او، ممکن است جنگ هزاره‌ها علیه حکومت طالبان را کلید بزند.

به باور این افراد، موقعیت جغرافیایی بلخاب که در میان کوه‌های نفوذناپذیر هندوکش واقع شده است و تجربه ساکنان این شهرستان از پنج سال مقاومت و ایستادگی علیه طالبان در دولت نخست این گروه، می‌تواند به ادامه جنگ در این منطقه و باز شدن پای هزاران مبارز هزاره‌ای به نبرد با طالبان در این منطقه منجر شود.^۱

در پی این رویدادها و بالا گرفتن احتمال شروع درگیری در این بلخاب، شورای علمای شیعه افغانستان اعلام کرد که از طالبان درخواست کرده تا پایان کار هیئت این شورا، علیه مولوی مهدی مجاهد، اقدام نظامی نکنند.

بر اساس اعلام شورای علمای شیعه افغانستان، این هیئت روز چهارشنبه (۲۵ خرداد) تشکیل شده است. این شورا اعلام کرده است که این هیئت پس از انجام مقدمات لازم به «بلخاب» می‌رود.

علی‌اکبر جمشیدی، نماینده مردم دایکندی در مجلس هفدهم و عضو این شورا گفته است که در نشست روز چهارشنبه، مصوبه‌های ارزنده و معقولی برای حل بحران، صورت گرفته است. وی تأکید کرده است که جامعه هزاره و شیعه

^۱ <https://www.independentpersian.com/node/۲۴۶۰۲۶>

افغانستان مخالف هر نوع خشونت، تقابل و جنگ در کشور است و باور دارد که دستیابی به خواسته‌ها از طریق مسالمت‌آمیز ممکن است.^۱

ترکیه دانش‌آموزان ایرانی را برای مدارس دینی امام‌خطیب بورسیه می‌کند

دانش‌آموزان ایرانی که خواستار تحصیل در مقطع دبیرستان در ترکیه هستند دوشنبه گذشته در آزمون گزینش دانش‌آموزان خارجی که توسط سازمان دیانت و وزارت آموزش و پرورش ترکیه در چارچوب «بورسیه‌های بین‌المللی دانش‌آموزی» در تهران برگزار شد، شرکت کردند. این آزمون در موسسه فرهنگی یونس امره ترکیه در تهران آغاز شد و به مدت دو روز و در دو مرحله کتبی و شفاهی برگزار شد.

^۱ <https://www.tasnimnews.com/fa/news/۲۷۲۹۹۶۱/۲۷/۰۳/۱۴۰۱>

اغلب این دانش آموزان که از مناطق محروم و دورافتاده ایران برای شرکت در آزمون به تهران آمده‌اند، برای تحصیل در دبیرستان‌های دینی امام خطیب ترکیه رقابت می‌کنند.

عبدالعزیز پرنیان‌پور یکی از والدین دانش‌آموزان شرکت‌کننده به خبرنگار آناتولی گفت: «برای این آزمون از شهرستان ايرانشهر استان سيستان و بلوچستان به تهران آمديم.»

بکر اکمان، مدیر دبیرستان دخترانه آناتولی پندیک که در کمیته امتحانات حضور دارد، اظهار داشت: دانش‌آموزان از بیش از ۱۰۰ کشور در این برنامه در ترکیه تحصیل می‌کنند.

وی افزود: در حال حاضر، ۱۰۸ دانش‌آموز از ۶۰ کشور در مدرسه ما تحصیل می‌کنند. ابتدا کلاس آموزش زبان ترکی برای دانش‌آموزان برگزار می‌شود و از ترم اول کلاس نهم می‌توانند ترکی صحبت کنند.^۱

ملاحظه: مدارس دولتی امام-خطیب، مجموعه مدارس در مقطع دبیرستان در ترکیه هستند که دوره‌های درسی را برای علاقه‌مندان به درس دینی به طور ویژه ارائه می‌دهد. این مدارس دینی، دانش‌آموزان را بورسیه می‌کند و به آنها کمک هزینه تحصیلی اعطا می‌کند.

^۱ https://www.trt.net.tr/persian/yrn/۰۷/۰۶/۲۰۲۲/azmwn_bwrs_thsyly_dbyrstnhy_trkhyh_dr_thrn_brgzry_shd_۱۸۳۸۸۶۰

چنانکه از متن گزارش منتشر شده برمی‌آید، بیشتر دانش‌آموزان مناطق اهل سنت ایران و احتمالاً با انگیزه‌های مالی، علاقه‌مندان بورسیه در این مدارس دینی هستند.

انتشار این خبر، با واکنش مهدی فیاضی، رئیس مرکز امور بین‌الملل و مدارس خارج از کشور، روبه‌رو شد و در نامه‌ای^۱ به اداره کل کنسولی وزارت امور خارجه، این اقدام موسسه یونس امره را غیرقانونی و مخالف با منویات مقام معظم رهبری دانست.

وی در این نامه آورده: «این موسسه مبادرت به برگزاری امتحان برای بورسیه دانش‌آموزان در مدارس ترکیه کرده است و با اغوای دانش‌آموزان در اقصی نقاط ایران آنها را به تهران فراخوانده و از میان این دانش‌آموزان نخبه، مسابقه علمی برگزار کرده و نخبه‌ترین‌ها را برای ترکیه بورسیه می‌کند که معمولاً دانش‌آموزان ایرانی به دلیل اغوا به مالباخته تبدیل می‌شوند زیرا مدارس ترکیه و دانشگاه‌های ترکیه در مقطع لیسانس هیچ برتری بر مدارس و دانشگاه‌های ایرانی ندارند، اما تبلیغات یونس امره آنها را نهایتاً پس از مهاجرت به مالباخته تبدیل می‌کند.»

^۱ <https://www.qudsonline.ir/news/۸۰۲۸۱۰>

روحانی شیعه عربستانی: رژیم سعودی نوعی وضعیت فرقه‌گرایانه را بین قطیف والاحساء ایجاد کرده است

«شیخ جاسم محمد علی» از روحانیون شیعه عربستانی گفت: رژیم آل سعود از طریق ارائه امتیازاتی به یک منطقه و بی‌تفاوتی نسبت به منطقه دیگر، نوعی وضعیت فرقه‌گرایانه را بین قطیف والاحساء ایجاد کرده است.

شیخ علی افزود: «رژیم سعودی از آغاز جنبش مردمی در منطقه شرقیه، به شدت تلاش کرد ساکنان الاحساء را مردمی مسالمت‌آمیز و هماهنگ با سیاست دولت و به دور از روحیه انقلابی معرفی کند».

وی با اشاره به اینکه رژیم به دنبال آن بود تا چنین تفکری را در محافل اجتماعی و سیاسی آن القا کند، ادامه داد: «اگر بخواهیم خوانشی عینی داشته باشیم، باید گفت که بدون شک توانسته است این تفکر را بر برخی تحمیل کند».

این روحانی شیعه عربستانی افزود: به همین دلیل، محمد بن فهد در ابتدای جنبش مردمی پذیرای هیئتی از الاحساء بود و این‌طور نقل شده است که رفتار

بسیار بدی با این هیئت داشت در حالی که رسانه‌ها تصویری غیرواقعی از آن منتشر کردند و آنها را تابع سیاست‌های حکومت نشان دادند، در حالی که در مقابل انواع و اقسام خودروهای نظامی و امنیتی را برای سرکوب به قطیف فرستادند. این رفتار تبعیض‌آمیز در سیاست‌های حکومت عربستان وجود دارد.

وی خاطرنشان کرد: حکومت به چند دلیل می‌خواهد کنترل کامل الاحساء را به دست داشته باشد که مهم‌ترین مورد عامل اقتصادی است؛ زیرا الاحساء شهری غنی و حاصلخیز است و دارای ثروت آبی عظیمی است. علاوه بر این، الاحساء در خط تماس با کشورهای خلیج فارس قرار دارد و از نظر جغرافیایی موقعیتی عالی دارد.

به گفته این روحانی شیعه، رژیم سعودی طوری وانمود می‌کند که مشکلی با شیعیان، عقیدتی است اما اگر دقیق شویم خواهیم دید که در حقیقت این مشکل سیاسی و به تبع آن، اقدامات امنیتی و سیاسی و اجتماعی است. هدف آنها از ترکیب بین سیاست و دیانت، مشروعیت دادن به فعالیت‌های انزواطلبانه بوده است. رژیم عربستان هیچ رویکرد دینی عمیقی ندارد تا در ادبیات خود به بعد مذهبی اولویت زیادی بدهد. در واقع از بعد مذهبی برای دستیابی به خواسته‌هایش بهره می‌برد.^۱

^۱ <https://fa.shafaqna.com/news/۱۳۸۲۰۰۵>

اخبار ضد و نقیض در مورد موافقت الأزهر با ممنوعیت طلاق شفاهی

محمد الباز خبرنگار مصری فاش کرد که هیئت علمای الأزهر پس از جلسه‌ای با مقامات مسئول دولت این کشور با مستندسازی طلاق موافقت کرده است.

الباز گفت که پس از بررسی‌ها و ارائه استنباط‌های فقهی در نشست میان هیئت علمای الأزهر و مقامات دولتی مصر، الأزهر با ممنوعیت طلاق شفاهی موافقت کرد.

وی گفت: «ایرادات رد شد و بحث علمی صورت گرفت و مؤسسه الأزهر متقاعد شد که طلاق باید مستند باشد و با سند طلاق موافقت کرد.

الباز تأکید کرد که موانع بر سر راه طلاق کتبی خاتمه یافت و متن پیش‌نویس این قانون که طلاق باید کتبی باشد در قانون احوال شخصیه توسط کمیته‌ای از قاضیان تنظیم می‌شود و الأزهر و سازمان‌های مدنی در آن دست ندارند. با این وجود، لوی علی، روزنامه‌نگار متخصص در امور الأزهر اعلام کرد که این نهاد موضع خود را در قبال طلاق شفاهی تغییر نداده و هرگز تغییر نخواهد داد و آنچه اتفاق افتاده را تلاشی برای در میان گذاشتن مجدد این مسئله و تحت فشار گذاشتن الأزهر دانست.

گفتنی است «عمر مروان»، وزیر دادگستری مصر به دستور «عبدالفتاح السیسی»، رئیس‌جمهور این کشور کمیته‌ای متشکل از کارشناسان حقوقی را برای پیش‌نویس قانون جدید احوال شخصیه تشکیل داده است.^۱

^۱ <https://arabi21.com/story/۱۴۴۳۷۰۳>

عراقی‌ها سعدالمجرد، را مجبور کردند کنسرت خود را لغو کند

تعدادی از عراقی‌ها به شهر تفریحی «سندباد لند» در پایتخت بغداد رفته و از برگزاری کنسرت «سعد المجرد»، خواننده مراکشی، که قرار بود روز پنجشنبه برگزار شود، ممانعت کردند.

با فرارسیدن ساعات غروب، تعداد زیادی از تظاهرکنندگان به رهبری تعدادی از روحانیون شیعه در مقابل «سندباد لند» تجمع کردند و در آنجا به اقامه نماز پرداختند.

پیش از این کمپینی در شبکه‌های اجتماعی به راه افتاده بود که خواستار لغو کنسرت سعد المجرّد، به دلیل اتهام او به تجاوز جنسی و به طور کلی مخالفت با برگزاری کنسرت‌های اباحی‌گرا^۱، شده بود.

تویخ دبیرکل سابق بزرگ‌ترین حزب اسلامی اردن به دلیل حمله به معاویه

دبیر کل سابق بزرگ‌ترین حزب اسلامی در اردن به دلیل حمله به معاویه در شبکه‌های اجتماعی و مخالفت با عقب‌نشینی از موضع خود از عضویت در حزب متبوعش تعلیق شد.

حزب جبهه عمل اسلامی اردن درباره صدور حکم تعلیق عضویت زکی بنی ارشید در این حزب گفت که پس از اینکه دادگاه‌های داخلی حزب تصمیم گرفتند در نتیجه توهین بنی ارشید به معاویه بن ابی سفیان در شبکه‌های اجتماعی

^۱ <https://alLomah.com/> إلغاء-حف/عراقیون-یجبرون-سعد-لمجرّد-علی-إلغاء-حف/

عضویت او را به مدت دو سال به حال تعلیق درآوردند، او به دادگاه بدوی حکومتی در این خصوص شکایت کرد.

این حزب توهین به معاویه را مغایر با دیدگاه اهل سنت خواند و گفت: «رهبری حزب طی مقطع اخیر تلاش کرد تا زکی را متقاعد کند که از توهین به معاویه و متهم کردن او به قتل، استبداد و تشبیه کردن آن به داعشی‌ها عقب‌نشینی کند اما او از این امر خودداری کرد.»

حزب جبهه عمل اسلامی اردن افزود: «در پی اجتناب بنی ارشید از عقب‌نشینی از موضع خود دادگاه داخلی حزب به دنبال شکایت یکی از اعضای شورای مشورتی حزب تصمیم به تعلیق عضویت بنی ارشید گرفت؛ اما به وی حق اعتراض داده شده است تا تلاش شود از رأی خود انصراف دهد.»^۱

زنان پناهنده اوکراینی برای جلوگیری از تحریک مردان، باید لباس‌های پوشید به تن کنند

به زنان پناهنده اوکراینی که در اقامتگاه‌های پناهندگی در سوئد زندگی می‌کنند، گفته شده است که لباس‌های پوشیده‌تری بپوشند تا باعث تحریک مردان فرهنگ‌های دیگر نشوند.

به گفته گیتانا بنگستون، که زنان پناهنده را به یک پناهگاه محلی معرفی می‌کند، به زنان اوکراینی ساکن در پناهگاه گالاکسن در شهرداری اولوفستروم،

^۱ <https://alkhaleej365.com/saudi-arabia-news/11571160>

یک دستورالعمل برای پوشش داده شده و به آنها گفته شده که لباس پوشیدن به روش‌های خاصی ممکن است باعث تحریک مردان از فرهنگ‌های دیگر شود. به گفته بنگسون، مدیران این پناهگاه به زنان گفته‌اند لباس‌هایی که پوست آنها را نمایان می‌کند مانند شلوار کوتاه یا دامن نپوشند.

این تصمیم پس از حادثه‌ای در ماه مارس گرفته شد که زنان اوکراینی ساکن یک پناهگاه سوئدی توسط مردانی که سعی داشتند به زور وارد محل اقامت آنها شوند، مورد آزار و اذیت قرار گرفتند، از جمله یک زن که در اتاق خود با فرزندانش خوابیده بود.

در کشورهای دیگر نیز گزارش‌هایی مبنی بر آزار جنسی زنان و دختران اوکراینی در پناهگاه‌ها گزارش شده است.^۱

^۱ <https://www.breitbart.com/europe/27/05/2022/sweden-asylum-home-tells-ukrainian-women-dress-modestly-to-not-provoke-migrant-men>

اخبار کوتاه

ذکر نام رهبر طالبان در نماز جمعه اجباری شد

ریاست حج و اوقاف طالبان در استان غزنی افغانستان، به خطیبان و امامان مساجد دستور داده است تا نام «ملا هبت‌الله آخوندزاده» رهبر طالبان در خطبه‌های نماز جمعه ذکر شود. این ریاست، ذکر نام رهبر طالبان را اجباری خوانده است و برای متخلفان مجازات در نظر گرفت.^۱

گروهی از مسئولان طالبان با جماعت اسماعیل آقا در استانبول دیدار کردند و حیدالله هاشمی، رئیس روابط بین‌الملل وزارت آموزش افغانستان در سفر به استانبول با مقامات عالی رتبه جماعت اسماعیل آقا دیدار و در مورد مسائل افغانستان و جهان اسلام و نیز تحصیلات حوزوی در ترکیه به مذاکره و صحبت پرداخت. وحیدالله هاشمی پیش از این با مصاحبه خود با رویترز که گفته بود قطعاً نظام آینده افغانستان نظام دموکراتیک نخواهد بود و دولتی شریعت محور خواهیم داشت شناخته می‌شود.^۲

تدریس فقه جعفری در دانشگاه بامیان ممنوع شد

محمد محقق از رهبران سیاسی هزاره، در صفحه فیس‌بوک خود نوشت که طالبان تدریس فقه جعفری را در دانشگاه بامیان که بیشتر ساکنان آن پیرو مذهب

^۱ <https://af.sputniknews.com/amp/۲۰۲۲۰۵۳۱>

^۲ <https://t.me/turkeycaucasus/۱۵۷۵>

تشیع‌اند، ممنوع کردند. محقق افزود که تدریس فقه حنفی، جایگزین فقه جعفری شده است.^۱

لشکر طیبیه و سپاه محمد در افغانستان؛ طالبان از دشمنان هند حمایت می‌کند
گروه نظارتی شورای امنیت سازمان ملل متحد فاش کرد که گروه‌های
تروریستی لشکر طیبیه و سپاه محمد که از گروه‌های فعال ضد هند به شمار
می‌روند، پس از سلطه طالبان بر افغانستان، در برخی استان‌های این کشور ۱۱
قرارگاه نظامی آموزشی ایجاد کرده و با حمایت طالبان فعالیتشان را افزایش
داده‌اند.^۲

برای نخستین بار، ۴ زن به عضویت شورای شهرداری کویت درآمدند
شورای وزیران کویت انتصاب شش عضو در شورای شهر را تصویب کرد که
در میان آنها نام چهار زن نیز دیده می‌شود. در میان ۱۰ نامزد پیروز انتخابات
شورای شهر هیچ زنی نبود. شورای شهرداری کویت دارای ۱۶ عضو است که ۱۰
نفر از آنها با رأی مستقیم مردم انتخاب می‌شوند و دولت ۶ عضو دیگر را تعیین
می‌کند.^۳

^۱ <https://fa.shafaqna.com/news/۱۳۹۱۰۶۶>

^۲ <https://www.independentpersian.com/node/۲۴۲۲۴۶>

^۳ <https://alkhaleejonline.net/۴-نساء-لعضوية-المجلس-البلدي-مجتمع/الأول-مرة-تعيين->
الكويتي

برای نخستین بار حضور ۲ وزیر مسلمان در کابینه استرالیا

در مجموع ۱۰ زن در کابینه ۲۳ نفره جدید حضور دارند که از ۷ زن در دولت قبلی پیشی گرفته است. آقای «اد هوسیک» وزیر صنعت و خانم «آن آلی» وزیر جوانان، اولین وزرای فدرال مسلمان استرالیا هستند که در مراسمی در کانبرا پایتخت کشور، سوگند یاد کردند.^۱

عربستان سعودی «جایزه جهانی برای تأمین مالی اسلامی» راه اندازی کرد

این جایزه با هدف ایجاد انگیزه در مؤسسات مالی برای پیشبرد صنعت مالی اسلامی و در راستای اهداف چشم انداز ۲۰۳۰ پادشاهی برای رشد اقتصادی است. دسته های جوایز برای مؤسسات و افراد عبارتند از: وقف اسلامی، سرمایه گذاری اسلامی پایدار، بانکداری اسلامی، فناوری مالی اسلامی و مشارکت های تحقیقاتی و مقالات علمی.^۲

روحانیون بدون مدرک از مساجد آذربایجان حذف می شوند

گوندوز اسماعیل اف، معاون کمیته دولتی امور دینی جمهوری آذربایجان گفت: «کسانی که می خواهند در مساجد و سایر مکان های عبادی به عنوان روحانی فعالیت کنند، باید تحصیلات متوسطه و عالی دینی داشته باشند. شرایط ویژه ای برای فعالیت روحانیون تعیین شده است. برای تعیین روحانیون مساجد،

^۱ <https://www.aljazeera.net/news/politics/۱/۶/۲۰۲۲> - لؤلؤ - ضمت وزیرین مسلمین -

مره - ۱۰ انشاء فی

^۲ https://english.alarabiya.net/business/banking_and_finance/۳۰/۰۵/۲۰۲۲/Saudi_Arabia_s_FSDP_launches_Global_Award_for_Islamic_Finance_

شوراهای مصاحبه و امتحان تشکیل شده‌اند و مدارکی که باید ارائه شوند، اعلام شده است.^۱

آیا دکتر محمد اوز، نخستین مسلمان در مجلس سنای آمریکا خواهد بود؟
پزشک مسلمان، محمد اوز، به عنوان نامزد اصلی حزب جمهوری خواه برای انتخابات مجلس سنا در ایالت پنسیلوانیا انتخاب شد. محمد چنگیز اوز که از حمایت شدید ترامپ برخوردار است، در یک مصاحبه تلویزیونی گفته بود که پدرش به شدت از آموزه‌های دینی اسلامی پیروی می‌کند و در عین حال مادرش از حامیان سکولار کمال آتاتورک است. دکتر اوز درباره خودش می‌گوید که باورهای خودش متأثر از عرفان اسلامی است و خودش را مسلمان معرفی می‌کند.^۲

قانون اساسی جدید واتیکان اجرایی شد

بنا بر قانون اساسی جدید، زنان می‌توانند در مناصب ارشد کلیسا منصوب شوند. این مناصب تا سطح معادل وزیر در واتیکان را که بالاترین مقام اداری است، در بر می‌گیرد. پیش از این تنها اسقف‌ها و کاردینال‌ها و در نتیجه فقط مردان می‌توانستند این مناصب را به دست آورند.^۳

^۱ https://modern.az/medeniyyet/۳۵۰۰۸۲/diplomsuz_mollalar_mescidlerden_yiisdirilir

^۲ https://www.bbc.com/arabic/world_۶۱۶۸۴۸۷۵

^۳ <https://www.dw.com/fa-ir/انقلاب-در-واتیکان-زنان-میتوانند-در-بالاترین-مقام-اداری-/a-۶۲۰۳۶۹۲۴> کلیسا قرار می‌گیرند

حذف نام «پاتریارک کریل» از لیست تحریم‌های اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا با هدف جلب رضایت مجارستان برای تحریم‌های بیشتر علیه مسکو، رهبر کلیسای ارتدوکس روسیه را از لیست تحریم‌های خود خارج کرد. از زمانی که نام پاتریارک کریل در فهرست تحریمی اتحادیه اروپا آورده شد، مجارستان بارها مخالفت خود را با این لیست اعلام کرده و گفت که چنین کاری در تضاد با آزادی مذهبی است.^۱

سخنرانی خاخام یهودی در مسجد جامع ابوظبی

فعالان توییتری تصویری از «ایلی عبادی»، خاخام ارشد شورای یهودیان امارات متحده عربی را منتشر کرده‌اند که در مسجد جامع ابوظبی در حال سخنرانی برای اماراتی‌ها است. حضور عبدالله بن بیه، برجسته‌ترین مقام دینی در امارات، در صف نخست نمازگزارانی که به سخنرانی این خاخام گوش فرامی‌دادند، موجی از نظرات ضد و نقیض کاربران فضای رسانه‌ای جهان اسلام را به خود اختصاص داد.^۲

لغو سفر پاپ به آفریقا؛ نگرانی‌ها از وضعیت زانوی رهبر کاتولیک‌های جهان
واتیکان روز جمعه ۱۹ خرداد اعلام کرد سفر از پیش تعیین شده پاپ فرانسیس به آفریقا که قرار بود در ماه ژوئیه انجام شود، لغو می‌شود. مقام‌های واتیکان می‌گویند سفر پاپ فرانسیس ۸۵ ساله به دلیل زانودرد مزمن و مشکلات

^۱ <https://www.yjc.news/fa/news/۸۱۵۲۰۴۲>

^۲ <https://fa.shafaqna.com/news/۱۳۸۴۶۴۴>

حرکتی ناشی از آن، مجبور به لغو سفر آفریقایی شده است. پاپ فرانسیس حدود یک ماه است که به دلیل کشیدگی روابط‌های زانوی راست از صندلی چرخ‌دار استفاده می‌کند.^۱

تصمیم دولت مالزی برای برچیدن مجازات اعدام

وزیر حقوق مالزی روز جمعه ۱۹ خرداد با انتشار بیانیه‌ای اظهار داشت: بررسی‌های بیشتر در مورد جایگزین‌های احتمالی مجازات اعدام در دست بررسی است. وان جنیدی تونکو جعفر با بیان اینکه عملی شدن این وعده زمان‌بر خواهد بود، اضافه کرد: تصمیم در این مورد نشان می‌دهد که دولت اطمینان از حفظ و تضمین حقوق همه طرف‌ها را در اولویت قرار داده است.^۲

دولت هند دستور توقف فعالیت مدارس تحت مدیریت موسسه خیریه فلاح عام را صادر کرد

فلاح عام نهادی است که صدها مدرسه در سراسر دره کشمیر دارد و هزاران دانش‌آموز مخصوصاً از طبقات پایین اقتصادی در آن مشغول به تحصیل هستند. گفته می‌شود که دولت پس از ادعای وابستگی این سازمان به جماعت اسلامی دست به چنین اقدامی زده است. جماعت اسلامی یک سازمان سیاسی اجتماعی

^۱ https://per.euronews.com/۱۰/۰۶/۲۰۲۲/vatican-pope-cancel_trip_to-africa-congo-south-sudan-due-to-bad-knee

^۲ <https://www.irna.ir/news/۸۴۷۸۳۶۵۲>

اهل سنت بود که چند سال پیش توسط دولت به دلیل ارتباطات نزدیک به مسلحان استقلال طلب، غیرقانونی خوانده شد و پس از آن فعالیتش ممنوع شد.^۱

شورای شهر گرنوبل علیه ممنوعیت مایوی اسلامی به عالی ترین مرجع داوری اداری در فرانسه شکایت کرد

پیش از این مقررات جدید شهر اجازه استفاده از بورکینی در استخرهای عمومی را داده بود اما یک دادگاه اداری این مجوز را به حالت تعلیق درآورد. تصمیم گرنوبل برای مجوز دادن به استفاده از هرنوع لباس شنا، از جمله بورکینی، در استخرهای عمومی به یک نبرد قانونی با دولت فرانسه منجر شد. بورکینی (ترکیبی از دو واژه برقع و بیکیینی در انگلیسی) یک نوع لباس شنای ابداعی است که عمدتاً مورد استفاده زنان مسلمانی قرار می گیرند که می خواهند هنگام شنا در استخرهای عمومی هم حجابشان را حفظ کنند.^۲

«خانم مارول»؛ نخستین ابرقهرمان مسلمان در دنیای سینمایی مارول

مجموعه کوتاه و جدید دیزنی پلاس با نام «خانم مارول» که نخستین ابرقهرمان مسلمان دنیای سینمایی مارول (MCU) را معرفی می کند، با وجود دریافت نظرهای مثبت از طرف منتقدان، در پایگاه اینترنتی آی ام دی بی مورد انتقاد شدید قرار گرفت. داستان این فیلم درباره دختر نوجوان شانزده ساله مسلمانی است

^۱ <https://t.me/kashmirfa/۲۶۶>

^۲ https://www.bbc.com/persian/arts_۶۱۷۹۶۶۶۸

که در نیوجرسی زندگی می‌کند و علاقه زیادی به قصه‌های ابرقهرمانان و دنیای آنان، به‌ویژه کاپیتان مارول دارد.^۱

پرو حق والدین در تعیین نوع آموزش مذهبی فرزندان را به رسمیت شناخت

کنگره پرو طرح قانونی را تصویب کرد که بر اساس آن والدین حق دارند برای آموزش فرزندان خود بر اساس ارزش‌ها و اصولشان تصمیم بگیرند. بر طبق ماده ۳ این طرح، والدین در فرایند تهیه محتوای مطالب، متون و منابع آموزشی مشارکت خواهند کرد. در ماده ۵ نیز تصریح شده که مسئولان و کارمندان دولت در بخش آموزش نمی‌توانند مطالب، متون یا منابع آموزشی را بدون مشارکت والدین تأیید یا منتشر کنند.^۲

^۱ <https://www.independentpersian.com/node/۲۴۵۵۰۱>

^۲ <https://www.hawzahnews.com/news/۱۰۲۶۳۶۱>

بخش دوم: پرونده‌ها

سفر هیئت حوزوی به واتیکان

ماه گذشته آیت الله اعرافی، مدیر حوزه‌های علمیه، به همراه هیئتی حوزوی سفری ده روزه به واتیکان و برخی دیگر از کشورهای اروپایی داشتند. آیت الله اعرافی و هیئت همراه پس از ملاقات با پاپ فرانسیس در ۹ خردادماه، جلسات، ملاقات‌ها و بازدیدهای متعددی از شوراهای پایی، مجامع و وزارتخانه‌ها، مراکز حوزوی و دانشگاهی و برخی از شخصیت‌های موثر واتیکان به عمل آوردند.

ملاقات با کاردینال پیترو تورکسون، رئیس آکادمی پایی علوم اجتماعی، جلسه با کاردینال لوئیس فرانسیسکو لاداریا فر رو، رئیس مجمع دکترین ایمان، ملاقات با کاردینال لئوناردو ساندری، رئیس مجمع کلیساهای شرق، بازدید از موسسه مطالعات عربی اسلامی (پیزی) و ملاقات با پدر دیگو رومان سارتیو کوکارلا، رئیس و اعضای هیئت علمی موسسه، بازدید از حوزه علمیه پایی رم و ملاقات با رییس حوزه راهب گابریله فاراگینی و نشست با اساتید حوزه، ملاقات با پدر توماس سیمچزاک، دبیر کل طریقه فرانسیسکن‌های واتیکان و نشست با اساتید و مسئولان طریقه، بازدید از کلیسای سن پیترو و سرداب مخصوص محل دفن حواری پتروس و بازدید از کتابخانه و موزه واتیکان، بخشی از برنامه‌های آیت الله اعرافی در این سفر بود.

هیئت معاونان آیت الله اعرافی به شکل مستقل، برنامه‌های متعددی با مراکز و شخصیت‌های دینی علمی واتیکان داشتند که اهم آنها عبارتند از: بازدید از شورای پایی گفت‌وگوهای ادیانی واتیکان، جناب مونسینیور دکتر خالد عکاشه، دبیر گفتگوهای دینی اسلامی شورا، دیدار با پروفسور آمبروگیو بونجیووانی، رئیس مرکز مطالعات بین‌الادیانی دانشگاه گرگورینا و برگزاری نشست با اساتید این مرکز، دیدار با پروفسور لئوناردو سیلو، رییس دانشگاه پایی اوربانیانا و معاون بین‌الملل دانشگاه دوم روبرتو چروبینی و دیدار با برنارد آردورا پرایم رییس کمیته پایی علوم تاریخی واتیکان و معاون بین‌الملل کمیته.

در دیدار مدیر حوزه‌های علمیه با پاپ چه گذشت؟

در این دیدار آیت الله علیرضا اعرافی ضمن تقدیر از مواضع پاپ در کاهش تنش میان ادیان و دفاع از مظلومین گفت: سبک شما در معاشرت با مردم از امتیازات شما است. خاستگاه شما آمریکای لاتین است که موجب جاذبه بیشتر شده است.

مدیر حوزه‌های علمیه تصریح کرد: گرچه به عنوان حوزوی به اینجا آمده‌ام اما آنگاه که رهبر معظم انقلاب اسلامی و مراجع عظام و نهادهای حوزوی از این سفر مطلع شدند استقبال کرده و سلام رساندند و بر تعامل و هم‌اندیشی تأکید کردند. رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله خامنه‌ای به شما سلام رساندند و پیشینه شما و ارتباطتان با آمریکای لاتین را ستوده و برخی از مواضعی که در تلطیف روابط بین اسلام و مسیحیت و دفاع از مظلومان اتخاذ نموده‌اید را

تحسین و تأکید نمودند ما انتظار داریم که شما همچنان در دفاع از مظلومان عالم و به‌ویژه فلسطین و یمن تلاش کنید و مواضع روشن و شفافی داشته باشید. مدیر حوزه‌های علمیه همچنین نکاتی را از مراجع عظام تقلید نقل و تأکید آنان بر فعالیت‌های علمی و همکاری‌های دینی را به پای منتقل کرد.

وی با اشاره به آشنایی پای با حوزه‌های دینی جهان تشیع افزود: بن‌مایه‌های معرفتی و فلسفی محکمی در بیانات ائمه ما (علیهم‌السلام) و تراث علمای شیعه وجود دارد؛ در مکتب امامان شیعه مباحث توحیدی و معرفتی با دقت و ظرافت بالا مطرح شده و در حوزه‌های علمیه هم همواره مشعل تفکر عقلی و مکاتب فلسفی و حکمت روشن بوده است.

آیت الله اعرافی بیان داشت: مکاتب مهم فلسفی در حوزه‌های ما شکل گرفته‌اند و بخش مهمی از معارف حکمی و فلسفی ما می‌تواند بن‌مایه اشتراکات شود و مذاهب را در جبهه مشترک توحیدی و معنوی در کنار هم قرار دهد و مرتبط کند.

وی گفت: از سوی دیگر در مکتب تشیع مباحث اخلاقی و عرفانی در طراز بالایی در روایات و تراث حدیثی و اندیشه بزرگان شیعه مطرح است. البته همه مسلمانان در یک مجموعه و امت واحده‌اند، اما مذهب اهل بیت (علیهم‌السلام) از ویژگی تفکر عقلی، اخلاقی، اجتماعی و معنوی عمیق برخوردار است و حوزه‌های علمیه بر گفت‌وگو میان ادیان و شکل گرفتن یک جبهه مشترک توحیدی تأکید دارند و رویکرد مطالعات تطبیقی اسلام و ادیان و مسیحیت در نظام‌های حوزوی و برنامه‌های جامعه المصطفی العالمیه همواره مدنظر بوده است.

مدیر حوزه‌های علمیه اظهار کرد: در حال حاضر شاهد مشکلات و معضلات مهمی برای جامعه بشری و انسان معاصر هستیم که عمده‌ترین آنها ضعف مبانی فلسفی و معرفتی بشر در حوزه‌های الهیات و خداآوری است؛ این امر موجب شده است که رابطه عالم مُلک و ملکوت، ضعیف شده و تعلقات قدسی انسان کاهش پیدا کند.

وی با تأکید بر مشکلات ناشی از دوری بشر از مبانی معرفتی و ارزش‌های الهی عنوان داشت: شاید مهم‌ترین آنها در حوزه خانواده و تربیت اتفاق افتاده باشد. آیت الله اعرافی با اشاره به مسائل مربوط به همجنس‌گرایی گفت: ما باید با دقت در کنار هر اقدامی که انجام می‌دهیم و هر موضعی که می‌گیریم توجه کنیم که چه تأثیری در استحکام یا فروپاشی نظام خانواده دارد.

وی ادامه داد: باید موضوعاتی همچون جنگ‌افروزی و اشغال را که نماد آن فلسطین است، مورد توجه بیشتر قرار دهیم و انتظار می‌رود و رهبر معظم انقلاب هم انتظار دارند که در دفاع از مردم فلسطین اقدام شود و حل آن بر اساس آرای مردم و انتخابات میان همه مردم اصیل و فلسطینیان اعم از پیروان همه ادیان نظام حاکم بر فلسطین شکل بگیرد.

آیت الله اعرافی مقابله با تحریم‌های ظالمانه علیه مردم ایران و ملت‌های مظلوم و مقابله با پیمان‌شکنی را وظیفه دینی و انسانی دانست و همچنین چالش‌های محیط زیست را از موارد مهمی برشمرد که باید از سوی ما و همه مجامع دینی جهان به ویژه پاپ مورد پیگیری واقع شوند.

وی خاطرنشان کرد: آنچه به عنوان یک مسئول در یکی از مهم‌ترین قطب‌های علمی معرفتی عالم اسلام و مهم‌ترین قطب فکری جهان تشیع می‌توانم بیان کنم این است که ما برای گفت‌وگو و برای پایه‌ریزی یک جبهه مشترک توحیدی آمادگی داریم.

همچنین مدیر حوزه‌های علمیه از ملاقات پاپ با حضرت آیت الله سیستانی تشکر کرد و پاپ هم از این ملاقات ابراز رضایت کرد.

آیت الله اعرافی اظهار داشت: حرمت مقدسات ادیان لازم است باید برای آن سندی مشترک و بین‌المللی تدوین و بر آن توافق کرد.

وی تأکید کرد: گفتمان انقلاب اسلامی و محور مقاومت در حالی که با ظلم مقابله می‌کند اما همواره از پیروان ادیان و مسیحیان در منطقه دفاع کرده است. وی امام خمینی(ره) را دارای جایگاه والای علمی، معرفتی و فلسفی و اندیشه‌های ایشان را پاسخگوی جهان معاصر دانست. آیت الله اعرافی در پایان، گفت‌وگوهای جاری میان واتیکان و ایران را ستود و بر استمرار آن تأکید کرد. در این دیدار پاپ فرانسیس رهبر کاتولیک‌های جهان، ضمن خوش‌آمدگویی گفت: از دیدار شما خوشحال هستم و احساس می‌کنم با شخصیت فرهیخته‌ای مواجه هستم. من برای کشور ایران به چند دلیل احترام خاصی قائل هستم؛ یکی این که در ایران یک تمدن سابقه‌دار و تاریخی می‌بینم؛ من در ایران یک فرهیختگی، تمدن، وجه علمی و عظمت را از قدیم مشاهده کردم و برای این امر اهمیت قائل هستم.

وی افزود: یکی دیگر از دلایل من برای احترام به ایران وجود یک نظام دینی در این کشور است و من برای نظام دینی ارزش قائل هستم. ممکن است در برخی امور اشکالاتی وارد و نیاز به اصلاح داشته باشد، اما اصل اینکه یک نظام سیاسی بر اساس نگاه دینی استوار شود برای ما قابل احترام است؛ این امر در جای دیگر جهان وجود ندارد و امتیاز مهمی برای ایران محسوب می‌شود. دلیل دیگر علاقه من، انقلابی بودن شما است.

پاپ فرانسیس با اشاره به فعالیت‌های مسیحیت تبشیری خاطرنشان کرد: این امر از سوی ما نبوده و ما دارای یک منظومه قاعده‌مند هستیم. سلسله مراتب داریم و بنا بر آن حرکت می‌کنیم. ما حق نداریم تحمیل دینی داشته باشیم. می‌دانم که افرادی به این حرکت‌ها دست می‌زنند، اما به آنها کاری نداریم و این موضوعات ریشه در کار قدرت‌های جهانی دارد؛ من اعلام نموده‌ام که این کارها هرگز نباید صورت بگیرند.

وی تعدی‌های قدرت‌های استکباری به مردم نقاط مختلف جهان را محکوم دانست و گفت: این حرکت‌ها، اقدامات درستی نیست و ما باید دنیا را به سمت صلح، آرامش، عدم تجاوز و عدم ظلم دعوت نماییم.

رهبر کاتولیک‌های جهان با اشاره به تدوین سند تعاملات حوزه علمیه قم و واتیکان تصریح کرد: امیدوارم این گفت و گو منشأ پیشرفت در تعاملات و هم‌افزایی‌ها شود. وی همچنین مطالبی که آیت الله اعرافی درباره تعامل و همکاری بیان کردند را صحیح دانست و بر آن تأکید کرد.

رهبر مسیحیان کاتولیک افزود: تا حد زیادی با معارف شیعی آشنا هستم و صحبت‌های شما در این زمینه‌ها را قبول دارم.

وی درباره سخنان آیت‌الله اعرافی پیرامون رابطه ملک و ملکوت و ضعیف شدن آن گفت: این مسئله یکی از مسائل مهم بشر است و همه ما باید به آن بپردازیم.

وی در پایان خاطرنشان کرد: سلام مرا به رهبر انقلاب اسلامی ایران و مراجع و بزرگان دینی ایران برسانید؛ ما هم مطالبی که رهبر انقلاب اسلامی می‌گویند را قبول داریم.

وی به نیاز بشر به دین اشاره کرد و بر ضرورت همکاری فی‌مابین، در هدایت بشر و دعوت به صلح و حل مشکلات بشریت تأکید کرد و آمادگی واتیکان را برای استمرار گفت‌وگوها و دستیابی به اسناد و برنامه‌های مشترک اعلام کرد.

مسجدجامعی: دیدارهای مابا پاپ همواره موفق و محترمانه بوده است

آنچه در ادامه می خوانید، گزیده مصاحبه‌ای است که «سایت مباحثات» با حجت الاسلام والمسلمین مسجدجامعی به مناسبت ملاقات آیت الله اعرافی با پاپ انجام داده است. مصاحبه پیش از این دیدار و در تاریخ ۵ خرداد انجام شده است.

اهمیت سفر آیت الله اعرافی به عنوان مدیر حوزه‌های علمیه ایران و دیدار با جناب پاپ را بفرمایید؟

دیدار بزرگان و شخصیت‌های دینی در حال حاضر امری پذیرفته شده و عادی است. بعضی حتی این دیدارها را به عنوان عاملی برای ایجاد صلح و حتی مؤثر در ایجاد صلح جهانی می‌دانند. به هر حال دیدار شخصیت‌های دینی ما و سایر

رهبران دینی می‌توانند مهم و تأثیرگذار باشد. در ایران تصور ارتباط با دینِ دیگر، بیشتر در مورد مسیحیت است اما ادیانی که در این زمانه نقش اجتماعی و سیاسی مهمی دارند، نیز مهم هستند و از جمله آئین‌های هندو و بودایی و ادیانی کوچک‌تر که هر یک به دلایلی اهمیت دارند. به‌رحال ارتباط‌های بین دینی مفید و مؤثر است و زمانی که به درستی و خوبی صورت بگیرد، به نفع ما خواهد بود.

با توجه به اینکه جنابعالی به مدت شش سال سفیر ایران در واتیکان بوده‌اید چه تجربیاتی درباره دیدارهای شخصیت‌های دینی تشیع با جناب پاپ دارید؟

در زمان مأموریتم ژان پل دوم، پاپ بود و اعضای «رومن کوریا» و به تعبیری اعضای کابینه واتیکان افراد دیگری بودند. در سطوح مختلف ملاقات‌های مختلفی انجام شد. به جز مقامات رسمی، آیت الله محمد تقی مصباح دوبار به رم آمد و در اقامتگاه ما اقامت داشت و یک‌بار ملاقات نسبتاً مفصلی با پاپ داشتند. بنا به گفته تشریفات واتیکان این مفصل‌ترین ملاقاتی بود که با یک عالم مسلمان انجام شد. شاید علت این بود که سفارت درباره شخصیت و آثار ایشان و اینکه در رأس یکی از مراکز مهم آموزشی و پژوهشی اسلامی و حوزوی هستند، گزارش کاملی فرستاده بود. البته ژان پل فرد بسیار باهوشی بود و ظاهراً مایل بود اطلاعات بیشتری در مورد ایران و آموزش‌های دینی آن داشته باشد. لذا ملاقات خصوصی بود و حتی کارشناس سفارت، آقای بهرام مسعود را که به عنوان همراه و مترجم

با ایشان رفته بود، نپذیرفتند و مترجم از جانب خودشان بود و آن طور که مرحوم آقای مصباح می گفت در زمینه های مختلفی صحبت شده بود.

حضرات آیات امامی کاشانی و مقتدایی هم آمدند که با شخصیت های علمی و بعضی از اعضای رومن کوریا دیدار داشتند. از کاردینال راتسینگر که ریاست «کمسیون دترین کاتولیکی» را به عهده داشت و بعدها به مقام پاپی رسید وقت خواستم و آقای امامی با وی و بسیاری دیگر ملاقات کرد. از کاردینال لاکو و کاردینال سیلوسترینی گرفته تا اساتید دانشگاه گریگوری و لانتراسه و اساتید دیگری که مخصوصاً در شهر فلورانس بودند.

البته به جز این آقایان و در سطوح مختلف علمی و دانشگاهی، ملاقات های متعددی وجود داشت که داستان مفصلی دارد. طرفین از این دیدارها و گفتگوها بسیار راضی بودند. آقای امامی کاشانی که مشغول تحقیق و تألیف در زمینه مهدویت بود، دو هفته در رم اقامت کرد و با اساتید و کشیش ها و اسقف های فراوانی ملاقات کرد. چنانکه آقای مصباح هم در دور اول حضورشان با شخصیت های علمی و دانشگاهی چه در رم و چه در میلان گفتگوهای متعددی داشت. واقعیت این است که همه این دیدارها موفق و محترمانه بود.

منظور از موفق و محترمانه بودن چیست؟

این نکته در یک بررسی مقایسه ای قابل درک است. برخی از روحانیون مسلمانی که به واتیکان می آمدند، رفتار نامناسبی داشتند که از بیانش می گذرم و به گونه ای صحبت می کردند که به هیچ عنوان محترمانه نبود. یک بار یکی از

اعضای «مجمع گفتگوی دینی» واتیکان، مونسینیور عکاشه به گونه‌ای گلایه‌آمیز درباره آنان گفت هنگامی که برای سخنرانی در جلسات کوچک و کم جمعیت گفتگوی دینی می‌آیند، گویی در خطبه نماز جمعه هستند و با صدایی بلند و فریادگونه صحبت می‌کنند و اصولاً محتوی سخنرانی‌شان خطابی و غیر مستند و غیر تحلیلی است. هیچ‌گاه یک روحانی ایرانی این چنین صحبت نکرده و نمی‌کند. پس همین دیدارهایی که با رعایت احترام متقابل باشد و به خوبی صورت گیرد، می‌تواند نتیجه و بازخورد خوبی باشد بعضی‌ها این واقعیت را نادیده می‌گیرند و می‌گویند نتیجه چه بود؟ باید گفت دیداری که محترمانه صورت گیرد، خود نتیجه است و این موضوع برای هر دو طرف دیدار، بسیار خوب و مفید است. طرف مقابل با توجه به ذهنیت منفی‌ای که از ایران دارد، تحت تأثیر قرار می‌گیرد. اینان عمیقاً متأثر از فضای رسانه‌ای و بین‌المللی هستند.

درباره دیدار شخصی آیت‌الله اعرافی به عنوان مدیر حوزه‌های علمیه و شخص پاپ اگر نکاتی برای خوانندگان ما دارید بفرمایید؟

پاپ موجود به معنای واقعی یک پاپ استثنائی است. هم به لحاظ رفتار و سبک زندگی و هم به لحاظ افکار و ایده‌آل‌ها و در بسیاری از موارد به ما خیلی نزدیک است که کمتر مورد توجه قرار گرفته است.

او واقعاً فردی متواضع است و به دور از تشریفات، و حتی می‌توان گفت ضد تشریفات است. برای مثال پاپ قبلی، راتسینگر عموماً هنگامی که با ملاقات کنندگان دست می‌داد، دست چپ را حائل می‌کرد که فرد از اندازه معینی به او

نزدیک نشود. اعضای خاندان‌های سلطنتی در اروپا و خصوصاً انگلیس چنین می‌کردند و بعضاً هنوز هم چنین می‌کنند.

حال آنکه پاپ کنونی در موارد متعددی افراد فقیر و مریضی را که به شدت تغییر قیافه یافته‌اند، در برمی‌گیرد و می‌بوسد. بدون آنکه در چهره و رفتارشان علائمی از ناراحتی ناشی از تحمل کردن چنین کاری وجود داشته باشد. او چندی پیش به مناسبت سالگرد تولدش تعدادی از فقرای شهر رم را برای ناهار دعوت کرد و با آنان غذا خورد. چنین نمونه‌هایی در بین پاپ‌ها کم‌نظیر و بلکه بی‌نظیر است.

به لحاظ فکری او تفکری عمیقاً مستقل و بلکه جهان‌سومی دارد که توضیح آن به طول می‌انجامد و بسیاری از این نکات در کتاب «مسیحیان و روزگار جدید» آمده است. دو نمونه اخیرش را ذکر می‌کنم.

در جمعه مقدس قبل از عید پاک به‌طور سنتی مراسم راهپیمایی در شهر رم و اطراف «کلوئسو» انجام می‌شود که پاپ‌ها در آن شرکت می‌کنند. حمل صلیب مقدس که در پیشاپیش راهپیمایی قرار دارد، امسال توسط دو زن روسی و اوکراینی انجام شد که البته اعتراض‌هایی را برانگیخت و اینکه چرا به تعبیر خودشان ظالم و مظلوم در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند و مخصوصاً سفیر اوکراین در واتیکان مطالبی بی‌ادبانه در مورد پاپ در توییت خود نوشت.

نمونه دیگر مصاحبه اخیر او است در مورد جنگ اوکراین با سردبیر و معاون سردبیر روزنامه کورییره دل‌اسرا که از پرتیراژترین‌ها در ایتالیا است. او مطالب جالب و فراوانی می‌گوید که ترجمه کامل مصاحبه در سایت مرام آمده

است و از جمله اینکه می‌گوید ناتو در کنار دروازه‌های روسیه «پارس» می‌کرد. منظور او اقدامات ناتو در طی سالیان اخیر در اوکراین بود که روسیه را به شدت نگران ساخته بود.

او از فعل ایتالیایی «Abbaiare» استفاده کرد - این مصاحبه به زبان ایتالیایی انجام شده - که به معنای «پارس کردن و عوعو کردن» سگ است به هنگام نگهبانی. هیچ شخصیتی در غرب و در اروپا با چنین لحنی درباره بحران اوکراین صحبت نکرده است و البته این مصاحبه برای او گران تمام شد و آن طور که از اساتید ایتالیایی که با آنها در تماس هستم شنیده‌ام، از آن پس رسانه‌های ایتالیایی پاپ را بایکوت کردند. سخن او چنانکه از مصاحبه‌اش برمی‌آید ناشی از تفکر خاص او است نسبت به این بحران و دلایل آن.

می‌دانید فضای عمومی در حال حاضر در اروپا عمیقاً ضد روس و به نفع اوکراین است و بسیار کم درباره دلایل پیدایش این بحران صحبت می‌شود. از نظر پاپ بخشی از این بحران به دلیل زیاده‌خواهی و تحریک ناتو است که در پی تضعیف روسیه است. می‌توان گفت در سطح اروپا و بلکه غرب پاپ اولین شخصیتی است که چنین می‌گوید. این نکته با توجه به تلاش پاپ جهت کنترل شکایات اساقفه اونیاتی که به رم می‌آمدند، بیشتر قابل درک خواهد بود. اونیاتی‌ها اجمالاً اوکراینی‌های ارتدوکسی هستند که از قرن شانزدهم به بعد کاتولیک شده‌اند.

به هر حال نوع فهم او از مسائل به راستی با دیگران متفاوت است که توضیح آن بسیار به طول می‌انجامد. شاید نمونه خوب دیگر آن اصرارش در سال گذشته،

برای ملاقات با آیت الله سیستانی باشد و علی‌رغم شیوع کرونا در عراق. مضافاً که او به ملاقات رفت و بسیار کم اتفاق می‌افتد که پاپی در ضمن سفر به دیدار یک مقام دینی برود. او به واقع و با اصرار شخصی خواهان این ملاقات بود. مهم‌تر نکاتی است که او در طی مصاحبه و پس از این دیدار بیان داشت که همگی حاکی از آن است که او عمیقاً تحت تأثیر منش و شخصیت و سخنان ایشان قرار گرفته است. این اولاً نشان دهنده تأثر وی بود و ثانیاً این صراحت و جسارت را داشت که تأثرات و منویات قلبی‌اش را باز گوید. کمتر موردی می‌توان یافت که ملاقات کننده مکثات مثبت قلبی‌اش را باز گوید، خاصه اگر شخصیتی سیاسی و یا اجتماعی باشد.^۱

^۱ <https://mobahesat.ir/۲۳۸۱۳>

اسلام‌ستیزی در هند

حکومت هند به دلیل سرکوب تظاهرات مسلمان‌ها زیر انتقاد قرار دارد

اعتراض‌های دانشجویان مسلمان علیه پیگرد مسلمانان هند

هفته گذشته در اعتراض به اظهارات جنجالی اعضای ارشد حزب حاکم بهاراتیا جاناتا در مورد پیامبر اسلام، اعتراض‌ها و ناآرامی‌هایی در چند شهر هندوستان صورت گرفت.

در پی این اعتراض‌ها، تنها در ایالت شمالی اوتارپرادش بیش از ۳۰۰ تن بازداشت شدند. همچنین در ایالت‌های بنگال غربی، جارکند و آسام نیز شمار زیادی بازداشت شدند.

دو تن از معترضان در شهر رانچی، مرکز ایالت جارکند در اثر جراحات‌هایی که در درگیری با پلیس برداشته بودند، جان باختند و شماری دیگر در

بیمارستان‌ها تحت مداوا قرار گرفتند. مقام‌ها در چند شهر هندوستان با وضع قانون اضطراری برگزاری تجمعات را ممنوع کردند.

یوگی ادیتیانان، وزیر اعلی ایالت اوتارپرادش به مقام‌های این ایالت دستور داد که خانه‌های افراد متهم به سازمان‌دهی این تظاهرات را ویران کنند.

مقام‌های شهر کانپور و سهارانپور دست کم دو خانه را توسط بلدوزر ویران کردند، به شمول خانه محمد جاوید، فعال سیاسی که تنها یک روز قبل برایش اطلاع داده شد تا خانه‌اش را تخلیه کند. مقام‌ها مدعی شدند که این ساختمان «غیرقانونی» ساخته شده بود.

مقامات هند خانه محمد جاوید، فعال سیاسی را ویران کردند

پلیس همچنین مدعی شده که محمد جاوید تظاهراتی را سازمان‌دهی کرده بود که به خشونت گرایید. حکومت این ایالت با نشر یک اعلامیه خبری گفته است که مقام‌ها بر اساس قانون امنیت ملی عمل کرده‌اند.

سودهیندرا کولکارانی، تحلیلگر سیاسی می‌گوید: «به روشنی ویران کردن املاک مسلمان‌ها توسط بولدوزر ارتباط زیادی به قانونی بودن این املاک ندارد. قصد اشخاص بر سر قدرت این است که با این کار به جامعه مسلمان‌ها یک درس داده شود.»

حزب حاکم بهاراتیا جاناتا گفته است که این اعتراض‌ها تلاش گروه‌های ذینفع اسلامی است تا برای مقاصد سیاسی خود تنش‌های اجتماعی ایجاد کنند. تام واداخان، سخنگوی حزب حاکم گفت: «این اعتراض‌ها در جاهای دیگر در هماهنگی با برخی عناصر در هندوستان طراحی شده بود. اما این بر حکومت هند تأثیری نمی‌گذارد.»

واداخان گفت که این تظاهرات‌ها بخشی از «برنامه طراحی شده» برای اهداف مشخصی بوده است: «عناصری هستند که می‌خواهند بافت اجتماعی کشور را مختل کنند و آن‌ها باید منزوی شوند تا برنامه‌های توسعه به پیش برده شوند.» بعد از چند روز تظاهرات و ناآرامی، رهبران گروه‌های مطرح اسلامی و مساجد از مسلمان‌ها خواستند که اعتراض‌های بیشتر را به تعلیق درآورند.

در بنگله دیش نیز چند روز قبل مسلمانان دست به اعتراض‌های گسترده زدند

شوکت علی، رئیس حزب سیاسی «مجلس اتحاد المسلمین سراسر هندوستان» به خبرنگاران گفت: «ما با این رفتار تعصب‌آمیز پلیس در محکمه مخالفت می‌کنیم. اما من از رهبران، مسئولان و کارگران می‌خواهیم که در اعتراض‌های سازماندهی شده در هر منطقه‌ای اشتراک نکنند.»

تنش به اوج رسیده است

ناآرامی‌های اجتماعی زمانی شروع شد که نوپور شرما، سخنگوی حزب بهاراتیا جاناتا در یک بحث تلویزیونی اظهاراتی در مورد جوان‌ترین همسر پیامبر اسلام داشت که خشم مسلمان‌ها را برانگیخت. حزب حاکم هند در واکنش به این اعتراض‌ها عضویت شرما را به تعلیق درآورد.

ناوین جیندال، دیگر سخنگوی حزب بهاراتیا جاناتا، به دلیل اظهارات جداگانه دیگرش در مورد اسلام در شبکه‌های مجازی، از حزب اخراج شد.

جماعت‌های مسلمانان در هندوستان خواستار بازداشت این دو عضو ارشد حزب حاکم شده بودند. این جنجال شکاف میان اقلیت مسلمان و حکومت ناسیونالیست هندوی نارندرا مودی را عمیق‌تر کرد.

کولکورانی گفت که خشم در میان مسلمان‌های هندوستان از سال‌ها به این سو انباشته شده و حالا به سطح بحرانی رسیده است: «اگر این تنش کاهش نیابد و نفرت‌پراکنی علیه مسلمان‌ها متوقف نشود و یا اگر خشونت‌های به میزان گسترده صورت بگیرد، مطمئناً که پیامدهای ناخوشایندی در قبال خواهد داشت.» سودها پای، تحلیلگر مسائل سیاسی گفت که اعتراض‌های مسلمان‌ها باید به عنوان تصریح جایگاه آن‌ها در جامعه‌ای نگریسته شود که به صورت فزاینده در حاشیه رانده می‌شوند.

این کارشناس سیاسی گفت: «آنچه ما شاهد هستیم، خصوصاً در ایالت اوتارپرادش، تحکیم قدرت توسط حزب بهاراتیا جاناتا است که تنها سیاست اقتدارگرایانه خود را تحمیل کرده است. متأسفانه احزاب اپوزیسیون قادر به مقابله با آن نیستند. این واقعیت امروزی است.»

پاسخ محکمه عالی به «نفرت‌پراکنی»

محکمه عالی دهلی روز دوشنبه، ۲۳ خرداد، خواستار اقدام علیه نفرت‌پراکنی توسط مقام‌های انتخابی و رهبران دینی و سیاسی شد و تأکید کرد که چنین نفرت‌پراکنی‌هایی «نقطه شروع حملات» بر اجتماعات متأثر شده است.

چاندرا سینگ، قاضی محکمه در جریان استماع شکایت از نفرت پراکنی علیه رهبران حزب بهاراتیا جاناتا گفت که نفرت پراکنی می‌تواند منجر به «تبعیض و تجرید از جامعه، گیتوسازی، اخراج و حتی نسل‌کشی شود».

سینگ نوید حمید، رئیس مجلس مشاورت مسلمان‌های سراسر هندوستان که اتحادیه‌ای متشکل از چندین سازمان اسلامی است، گفت: «حکومت از نفرت پراکنی سیاسی برای رونق خود استفاده می‌کند. حکومت می‌خواست پیام واضحی به هندوهای سرسخت در حوزه‌های انتخاباتی اصلی خود برساند که از مسیر دگرسازی مسلمان‌ها خارج نشده است. به این خاطر است که به تخریب خانه‌های (مسلمان‌ها) توسط بلدوزر توسل جست.»^۱

^۱ <https://p.dw.com/p/۴CkFk>

حقیقت پشت تئوری جایگزینی بزرگ، ضد مسلمانان در هند

ترس ملی‌گرایان هندو از حذف جمعیت هندوها به دلیل افزایش جمعیت مسلمانان، سال‌ها است که توسط برتری‌طلبان دامن زده شده است، اما داده‌های رسمی جدید داستان بسیار متفاوتی را نشان می‌دهد.

«یاتی نارسینگانند»، هشدار جدی برای یک میلیارد هندو داشت: بچه‌های بیشتری به دنیا بیاورید یا برای زندگی در یک کشور اسلامی آماده شوید.

این هندوی افراطی ماه گذشته در یک گردهمایی مذهبی پس از دستگیری در اوایل سال جاری به اتهام سخنانی که ایجاد نفرت می‌کند، اعلام کرد: همان‌طور که جمعیت مسلمانان در حال افزایش است، در سال ۲۰۲۹ یک نخست‌وزیر مسلمان در کشور ما وجود خواهد داشت. هنگامی که این اتفاق بیفتد، ۵۰ درصد از هندوها مجبور به تغییر دین خواهند شد و ۴۰ درصد کشته خواهند شد.

چندی پیش داده‌های یک نظرسنجی دولتی هند، دروغ آشکار او را نشان داد. حتی با وجود اینکه تنها ۱۴ درصد از جمعیت هند مسلمان هستند، دعوت نارسینگانند خطی را تکرار می‌کند که برتری طلبان هندو برای نسل‌ها از آن برای برانگیختن نگرانی در مورد چشم‌انداز هند با اکثریت مسلمان در کشوری که ۸۰ درصد هندو هستند، استفاده کرده‌اند.

تنها موردی که اغلب به آن اشاره می‌شود نرخ باروری قابل توجه بالاتر در میان مسلمانان در مقایسه با سایر جوامع در هند است.

اکنون، در حالی که حمله تروریستی اخیر در بوفالوی نیویورک توسط یک راست‌گرای افراطی آمریکایی، جرقه بررسی مجدد «تئوری جایگزینی بزرگ» را برانگیخته است، داده‌های جدید نسخه هندی این تئوری را مخدوش کرده است. آخرین نظرسنجی ملی سلامت خانواده نشان می‌دهد که نرخ باروری مسلمانان بین سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۶ و ۲۰۱۹-۲۰۲۰ بیشترین کاهش را در بین تمام جوامع داشته است و اکنون به ۲,۳۶ رسیده است. گرچه نرخ باروری مسلمانان هنوز در میان تمام ادیان در هند بالاترین میزان است.

«سی‌ای قریشی»، کمیسر ارشد سابق انتخابات هند که کتابش با عنوان افسانه جمعیت در سال ۲۰۲۱ این تصور را به چالش می‌کشد، می‌گوید: مثل روز روشن است که این ایده که مسلمانان قرار است به بزرگ‌ترین جامعه هند تبدیل شوند یک فریب کامل است.

در همان روزی که نارسینگانند صحبت کرد، سادوی ریتهمبارا، یکی از رهبران «ویشوا هندو پریشاد» وابسته به حزب بهاراتیا جاناتا از زوج‌های هندو خواست که چهار فرزند داشته باشند.

«نگندرا پراتاپ تومار»، یکی از رهبران گروه راست‌گرای «جوتانان هندو» معروف به «هندو یووا واهینی» چندی پیش اذعان داشت: اگر جمعیت مسلمان در هند با روند کنونی همچنان رشد پیدا کند، هند تا سال ۲۰۲۷ میلادی تبدیل به یک کشور اسلامی می‌شود.

همجنس‌گرایی در کشورهای اسلامی

از ۱۷ مه ۱۹۹۰ که سازمان بهداشت جهانی همجنس‌گرایی را از فهرست اختلال‌های روانی خارج کرد تا امروز، ۳۲ سال می‌گذرد. از سال ۲۰۰۵م، در تقویم جهانی، ۱۷ ماه مه «روز جهانی مبارزه با دگرپاش‌ستیزی» نامیده شده است. همچنین ماه پس از مه، ژوئن، در تقویم همجنس‌گرایان به دلایل تاریخی «ماه افتخار» نامیده شده و با برگزاری «رژه‌های افتخار» هر ساله خود را به صدر اخبار جهانی می‌کشانند. سیاست‌های جهانی لیبرالی برای ترویج و عادی‌سازی همجنس‌گرایی، کشورهای اسلامی را با وجود قبح شدید این ناهنجاری در آنها، مستثنا نکرده و این روزها حرکت‌های متعددی در این راستا صورت گرفته است.

واکنش مقتدی صدر به ترویج همجنس‌گرایی در عراق

برافراشته شدن پرچم همجنس‌گرایان توسط هیئت اتحادیه اروپا در عراق با همکاری سفارت کانادا و انگلیس در روز جهانی مبارزه با هراس از همجنس‌گرایان واکنش‌های شدیدی را از سوی مسئولان عراقی به دنبال داشت که

مقتدی صدر، رهبر جریان صدر عراق این اقدام را انتقال معصیت و الحاد و آداب ناپسند از جوامع دیوانه غرب به جوامع اسلامی دانست.

وی از دولت و پارلمان عراق خواست پاسخ جدی به این اقدام اتحادیه اروپا و سفارت‌های کانادا و انگلیس بدهد.^۱

همچنین سید مقتدی صدر در بیانیه‌ای که در حساب توییتر خود منتشر کرد، ویروس آبله میمون را ویروس همجنس‌گرایان خوانده و از مردم دعوت کرد تا به جستجوی افراد مبتلا در میان مردان همجنس‌گرا و دوجنس‌گرا بپردازند.

او نوشت: «من از آنها [همجنس‌گرایان] می‌خواهم که توبه کنند». وی خواستار لغو قوانین حمایت از همجنس‌گرایان شد و علت آن را «حفاظت از بشریت در برابر همه‌گیری آبله میمون یا آنچه ما آبله همجنس‌گرایی می‌نامیم» عنوان کرد. صدر همچنین پیشنهاد داده تا در تقویم روزی برای مقابله با جامعه ال‌جی‌بی‌تی تعیین شود.^۲

ملاحظه: در عراق هیچ قانونی علیه همجنس‌گرایی وجود ندارد.

احضار کاردار سفارت آمریکا در کویت به دلیل حمایت از همجنس‌گرایی

پس از آنکه سفارت آمریکا در کویت در شبکه‌های اجتماعی پیامی در ارتباط با همجنس‌گرایی منتشر کرد، وزارت خارجه کویت پس از خشم گسترده مردم این کشور، کاردار سفارت آمریکا را احضار کرد.

^۱ <https://www.isna.ir/news/۹۹۰۲۲۹۲۰۶۵۲>

وزارت امور خارجه کویت اعلام کرد که «عبداللطیف الاحمد» جانشین دستیار وزیر امور خارجه این کشور در امور آمریکا یادداشتی به طرف آمریکایی تحویل داده و در آن تأکید کرده که کویت «آنچه منتشر شده را» برنمی‌تابد.^۱

احضار سفیر انگلیس در اندونزی به خاطر حمایت از همجنس‌گرایی

وزارت خارجه اندونزی در واکنش به اقدام سفارت انگلیس در برافراشتن پرچم همجنس‌گراها در جاکارتا، با انتشار بیانیه‌ای توهین به هنجارها و اعتقادات مذهبی، اجتماعی و فرهنگی مردم این کشور را محکوم کرد و ضمن احضار سفیر انگلیس خواستار پاسخگویی لندن درباره این اقدام شد.

سفارت انگلیس در جاکارتا در تاریخ ۱۷ ماه مه علاوه بر برافراشتن پرچم همجنس‌گراها در محل سفارتخانه این کشور در اندونزی در صفحه اینستاگرام خود نیز از این افراد حمایت کرده بود.^۲

اجرای تاتاری درباره همجنس‌گرایی در تونس برای نخستین بار

جامعه دگرباشان جنسی در تونس، برای نخستین بار در پایتخت این کشور، یک نمایش را که در آن نگرش‌های محافظه‌کارانه در باره اقلیت‌های جنسی به چالش کشیده شده‌اند، به روی صحنه برده است.

^۱ <http://fna.ir/\pefpb>

^۲ <https://www.asriran.com/\003Wve>

این نمایش اثری از آسیه جایی است و در کشوری به نمایش همگانی در آمده است که در آن پذیرش جامعه دگرباشان جنسی به لحاظ قانونی، هنوز میسر نشده است.^۱

توقیف و ضبط محصولات با طرح رنگین کمان در عربستان سعودی

رسانه‌های دولتی عربستان سعودی گزارش دادند که مقامات در ریاض با توقیف و جمع‌آوری اسباب‌بازی‌ها، اجناس و لباس‌هایی که طرح رنگین کمانی دارند سعی دارند با «ترویج همجنس‌گرایی» مقابله کنند.

یک مقام حکومتی به تلویزیون دولتی عربستان سعودی گفته اسباب‌بازی‌ها و لوازم تحریر و حتی البسه کودکان که با نمادهای رنگین کمان طراحی یا رنگ‌آمیزی شده «با هدف تشویق به همجنس‌گرایی» تولید شده است.

وزارت اقتصاد عربستان هم در توییتری اعلام کرده که مأموران این وزارتخانه «محصولاتی که حاوی نمادها و علائمی که مروج انحرافند و با ارزش‌های پذیرفته شده و عرف در تضادند» را جمع‌آوری خواهند کرد. این وزارتخانه همچنین به فروشگاه‌هایی که چنین اجناسی عرضه کنند هم هشدار داده که با مجازات قانونی روبرو خواهند شد.^۲

ملاحظه: واردات محصولاتی با نمادهای مروج همجنس‌گرایی در عربستان مسئله‌ای نوپدید و ویژه چند سال اخیر است.

^۱ <https://www.facebook.com/watch/?v=۳۱۲۵۸۵۵۴۲۱۰۷۶۱۴۹>

^۲ https://www.bbc.com/persian/world_۶۱۸۱۹۵۷۵

نمایش انیمیشن جدید پیکسار در برخی کشورهای اسلامی ممنوع شد

عربستان سعودی، کویت، امارات و چند کشور دیگر از آسیای غربی اکران انیمیشن جدید پیکسار یعنی «سال نوری» (Lightyear) را به دلیل داشتن یک صحنه همجنس‌گرایانه ممنوع کردند.

در حالی که انیمیشن جدید پیکسار قرار است ۱۷ ژوئن در آمریکا اکران شود، پیش‌تر مجوز اکران آن در امارات متحده عربی داده شده بود اما پس از گسترش اعتراض‌ها به این فیلم و متهم کردن دیزنی به توهین به مسلمانان و اسلام در شبکه‌های اجتماعی، مقامات این کشور نیز اکران آن را ممنوع کردند.

عربستان سعودی به تازگی برای حضور یک شخصیت همجنس‌گرا در فیلم «دکتر استرنج ۲» و «ابدی‌ها» از اکران آنها ممانعت کرد و فیلم «داستان وست ساید» نیز به همین دلیل در این کشور اکران نشد.

مالزی نیز به اکران انیمیشن «سال نوری» واکنش نشان داده و اعلام کرد این انیمیشن در آنجا نیز اکران نخواهد شد. مقامات این کشور از دیزنی خواستند تا

این سکانس حذف شود، اما با نپذیرفتن آنها اکران این فیلم در این کشور نیز ممنوع شد. مالزی به تازگی فیلم‌های «جانوران شگفت‌انگیز: اسرار دامبلدور» و «مرد موشکی» را نیز به همین دلیل اکران نکرد.^۱

علویان ترکیه عبادتگاه‌های خود را به روی تشییع جنازه همجنس‌گرایان بازی‌کنند

سازمان‌های بزرگ علویان ترکیه اعلام کردند که برای حمایت از حقوق مساوی تشییع جنازه، عبادتگاه‌های خود را به روی همجنس‌گرایان باز خواهند کرد.

این خبر غافلگیرکننده در ۱۳ مه در نشستی که توسط سازمان‌های علویان در ازمیر با حضور گروه‌های مدنی مختلف از جمله نمایندگان جامعه دگرباشان جنسی ترکیه برگزار شد، اعلام شد.

^۱ <https://www.mehrnews.com/news/5513974>

ارجان گچمز (Ercan Gecmez)، رئیس «بنیاد فرهنگی حاجی بکتاش ولی»، یکی از سازمان‌های اصلی علویان در ترکیه، اعلام کرد که جمع‌خانه‌ها (محل تجمع و عبادت علوی‌ها) شروع به ارائه خدمات تحریم بدون تبعیض برای افراد همجنس‌گرا خواهند کرد.^۱

ملاحظه: همجنس‌گرایی در ترکیه ممنوع نیست اما ازدواج همجنس‌گراها در این کشور به رسمیت شناخته نمی‌شود. ترکیه یکی از معدود کشورهای مسلمان‌نشین است که در آن اعمال جنسی همجنس‌گرایان، هویت‌های جنسی ضد هنجار، و ابراز ناسازگاری جنسیتی غیرقانونی نیست، اما به شدت توسط نهادهای دولتی، نیروهای پلیس و دادستان‌های عمومی محدود و کنترل می‌شود.

بیش از یک دهه است که ترکیه یک «چرخش دگرباش» را تجربه می‌کند و فشار بی‌سابقه‌ای در گسترش سازمان‌های حقوق جنسی، انتشار عناصر فرهنگ دگرباشان، تلاش برای جامعه‌پذیری آنها و پدیداری و توانمندسازی دگرباشی، صورت گرفته است.

اولین راهپیمایی عمومی حمایت از همجنس‌گرایان در استانبول که آوریل ۱۹۸۷ برگزار شد، «بی‌اعتنایی و تمسخر» رسانه‌های ترکیه را به دنبال داشت.

^۱ <https://www.al-monitor.com/originals/۰۵/۲۰۲۲/turkeys-alevis-open-their-houses-worship-lgbtq-funeralsixzz۷U۸j۴uJLd>

با این حال بعد از شکل‌گیری حزب عدالت و توسعه به رهبری رجب طیب اردوغان بیش از دو دهه پیش، تغییری در سیاست‌های ترکیه دیده شد. هر چند مشکلات اصلی همچنان پابرجا بودند.

حزب عدالت و توسعه در آغاز دهه ۲۰۰۰م در راستای تلاش برای پیوستن به اتحادیه اروپا، اصلاحاتی قانونی را برای شناسایی حقوق همجنس‌گرایان در پیش گرفت. اردوغان در سال ۲۰۰۲ که برای اولین بار با حزب عدالت و توسعه پا به عرصه انتخابات گذاشت، گفت «حقوق همجنس‌گرایان باید طبق قانون محفوظ باشد».

بنا بر گزارش سازمان عفو بین‌الملل در ۲۰۱۱، ترکیه در رابطه با مسائل همجنس‌گرایان «پیشرفتی قابل ملاحظه» داشته است. تا ۲۰۱۵ رژه افتخار هر سال در ترکیه برگزار می‌شد و این کشور در ۲۰۱۳ رکورد حضور ۱۰۰ هزار شرکت‌کننده را به ثبت رساند.

در جریان انتخابات ۲۰۱۵، در یک بروشور تبلیغاتی محلی حزب عدالت و توسعه از ترکیه به عنوان «کشوری که در آن در ماه رمضان رژه افتخار برگزار می‌شود» تمجید شده بود. اما این مراسم درست از همان سال در کشور ممنوع شد.

یک موسسه اروپایی که بر امور همجنس‌گرایان تمرکز دارد، برافت شدید رتبه این کشور در رعایت حقوق همجنس‌گرایان از سال ۲۰۱۵ تأکید کرده است.

لفاظی‌های تند و تیز سال‌های اخیر دولت اردوغان علیه جامعه
همجنس‌گرایان را می‌توان به عنوان بخشی از تلاش‌های دولت برای
تحکیم پایگاه محافظه‌کار و ملی‌گرای خود در نظر گرفت.

از سینمای دینی تا دین سینمایی

با گسترش جهانی هنر و تکنولوژی فیلم‌سازی از یک سو و از سوی دیگر با رشد روزافزون اهمیت جهانی عنصر «دین» در سبک زندگی مردم و سیاست بین‌الملل، پیوند دین و سینما مستحکم‌تر شده است. دیگر همچون گذشته سینمای دینی بیشتر پیرامون جهان مسیحیت شکل نمی‌گیرد و تنها فیلم‌هایی همچون «آخرین وسوسه مسیح»، «مصائب مسیح» و «رمز داوینچی» نیستند که مسیحیان را برمی‌انگیزند. امروزه هم سینمای جهانی به اهمیت و جذابیت ادیان دیگر پی برده و مهم‌ترین جشنواره‌های جهانی فیلم به روشنی از سینمای دینی در راستای سوگیری‌های خود حمایت‌های ویژه می‌کنند و هم رهبران دینی به قدرت سینما چشم دوخته و علاقه خود را برای به تصویر کشیدن اعتقادات دینی خود بر روی پرده‌های سینما نشان می‌دهند.

از حرم رضوی تا الازهر؛ جشنواره کن سیاسی ترو مذهبی تراز همیشه

پس از اعطای جایزه بهترین بازیگر زن جشنواره کن به یک ایرانی، رسانه‌ها و افکار عمومی در کشور فیلم ضد مذهبی «عنکبوت مقدس» را که این بازیگر به دلیل نقش‌آفرینی در آن جایزه گرفته بود، به شدت محکوم کردند. فیلمی توهین‌آمیز به اسلام و شیعیان که در تمام صحنه‌های خود تصویری سیاه از جامعه ایران ارائه می‌دهد.

سازندگان «عنکبوت مقدس» که با دستاویز قرار ماجرای قتل‌های زنجیره‌ای سعید حنایی در سال‌های ابتدایی دهه ۱۳۷۰، تلاش دارند «جامعه مذهبی ایران» را «قاتل» نشان دهند، در همان اولین صحنه‌های فیلم، «مشهد مقدس» را شبیه یک تار عنکبوت نمایش داده‌اند که حرم مطهر امام رضا علیه السلام در مرکز این تار عنکبوت قرار دارد.

گرچه این اقدام دست‌اندرکاران جشنواره کن در نمایش و اعطای جایزه به این فیلم ضد ایرانی و ضد مذهبی بار دیگر سیاسی کاری و دین‌ستیزی این جشنواره فرانسوی را عیان کرد، اما اقدام دیگر این جشنواره در همین راستا در رسانه‌های فارسی‌زبان چندان دیده نشد؛ جشنواره بین‌المللی فیلم کن ۲۰۲۲ جایزه بهترین فیلمنامه خود را به «پسری از بهشت» ساخته طارق صالح مصری-سوئدی داد. این فیلم که محصول مشترک چندین کشور اروپایی از جمله فرانسه، سوئد، فنلاند و دانمارک است، به کشاکش قدرت و فساد در بالاترین سطوح دانشگاه مهم اسلامی مصر، الازهر، و رابطه پیچیده‌اش با دولت می‌پردازد. داستان فیلم از این قرار است که پسر یک ماهیگیر، برای شرکت در دوره‌های آموزشی دانشگاه مشهور الازهر در قاهره بورس تحصیلی دریافت می‌کند. هنگامی که شیخ الازهر به طور ناگهانی می‌میرد، جنگ قدرت بر سر جانشینی او آغاز می‌شود. ابراهیم یکی از نیروهای امنیتی دولت وظیفه دارد از نامزد مد نظر رئیس جمهور حمایت کند. هنگامی که مخبر و نیروی نفوذی ابراهیم در دانشگاه الازهر به طرز وحشیانه‌ای به قتل می‌رسد، او سعی می‌کند پسر دریافت‌کننده بورس تحصیلی را به عنوان جایگزین جدید خود استخدام کند چرا که کاملاً با مشخصات فردی که می‌تواند یک نفوذی نه‌چندان شک‌برانگیز

باشد مطابقت دارد. در نتیجه، این جوان بازیچه‌ی نخبگان مذهبی و سیاسی مصر می‌شود.^۱

بخشی از فیلم درگیر مسئله «اسلام‌گرایی» در مصر و الازهر می‌شود و در ضمن آن تصویری افراطی از آن به تصویر می‌کشد؛ پسر جوان مأمور می‌شود که در جناح اخوان المسلمین دانشگاه نفوذ کند، اعتماد آنها را جلب کند و از آنها اعتراف یا جرمی را اثبات کند، چرا که این دسته رادیکال هستند و اگر دانشگاه در دست آنها بیافتد، دانشگاه را با ایدئولوژی‌های افراطی خودشان تغییر می‌دهند. فیلم پسری از بهشت که تصویری سیاه از الازهر و علمای دین ارائه می‌دهد، در مصر جنجال برانگیخته است. به محض نمایش فیلم در جشنواره کن، برخی از منتقدان این فیلم را توهین به الازهر خواندند، از جمله طارق الشناوی فیلم را از نظر فنی «ضعیف» و مبتنی بر تصویری نادرست از الازهر دانست.^۲

^۱ معرفی فیلم - پسری از بهشت؛ حاضر در - <https://cinemacinema.ir/jahancinema/>

بخش - م

^۲ <https://www.sawtbeirut.com/artsandentertainment/> - رغم اتهامه بالإساءة للإسلام

أصبی من - ال

فیلم یاسر الحیب دیدن نشد، اما شنید، می‌شود!

در پی اعتراض‌های مسلمانان ساکن انگلیس، نمایش فیلم سینمایی «بانوی بهشت» در مجموعه‌ای از سینماهای زنجیره‌ای این کشور لغو شد. «بانوی بهشت» روایتی از زندگی دختر پیامبر اسلام به قلم یاسر الحیب است که بسیاری از مسلمانان آن را به دلیل نشان دادن چهره پیامبر اسلام «کفرآمیز» خوانده و همچنین عامل ایجاد تفرقه میان مسلمانان می‌دانند.

نمایش عمومی فیلم سینمایی «بانوی بهشت» روز جمعه ۳ ژوئن، آغاز شد اما پس از تظاهرات گروهی از مسلمانان مقابل سینماهای زنجیره‌ای سینه‌ورلد (Cineworld) در انگلیس، این مجموعه در بیانیه‌ای اعلام کرد که برای «اطمینان از در امان ماندن کارکنان و مشتریان»، اکران این فیلم را متوقف می‌کند.

به گزارش گاردین، این فیلم نخستین اثر سینمایی است که «چهره» پیامبر اسلام ﷺ را نمایش می‌دهد. مسلمانان این اقدام را «کفرآمیز» می‌دانند و معتقدند چهره پیامبر اسلام به دلیل قداست او نباید نمایش داده شود. با این حال، سازندگان فیلم می‌گویند که هیچ بازیگری به‌تنهایی نقش پیامبر اسلام و «شخصیت‌های مقدس» همراه او را ایفا نکرده و چهره‌های آنان با جلوه‌های کامپیوتری ساخته شده است.

منتقدان «بانوی بهشت» همچنین می‌گویند که این فیلم سه تن از یاران نزدیک پیامبر اسلام را با اعضای داعش مقایسه می‌کند. برخی نیز بر این باورند که «بانوی بهشت» میان پیروان مذاهب شیعه و سنی «اختلاف» ایجاد می‌کند. تاکنون بالغ بر ۱۱۷ هزار نفر با امضای طوماری خواستار حذف این فیلم از تمامی سینماهای انگلیس شده‌اند. شورای مسلمانان بریتانیا، بزرگ‌ترین سازمان مسلمانان بریتانیا، نیز این فیلم را «تفرقه‌انگیز» توصیف کرده است.

اما در مقابل، برخی دولت‌مردان انگلیس به حمایت از این برخاستند. ساجد جاوید، وزیر بهداشت بریتانیا، در واکنش به حواشی پخش فیلم گفت «افرادی هستند که فکر می‌کنند حق دارند مورد توهین قرار نگیرند، در حالی که هیچ‌کس چنین حقی ندارد.» جاوید در واکنش به اتهام «کفرآمیز» بودن فیلم گفت هیچ قانونی در باره توهین به مقدسات در انگلیس وجود ندارد.^۱ کلر فاکس، از

^۱ https://www.bbc.com/persian/world_features_۶۱۷۳۰۸۶۱

نمایندگان مجلس عوام این کشور، نیز لغو اکران این فیلم در برخی سینماها را «فاجعه‌بار برای هنر و خطرناک برای آزادی بیان» خواند.

«بانوی بهشت» پیش‌تر در کشورهای مسلمان همچون مصر، پاکستان و ایران نیز با واکنش تند رهبران دینی مواجه شده بود. پاکستان این فیلم را «کفرآمیز» خواند و مصر هم اکران آن را ممنوع کرد.

سازمان تنظیم مقررات صوت و تصویر فراگیر (ساترا) در دی‌ماه ۱۳۹۹، بخش اینترنتی این فیلم در ایران را به دلیل داشتن محتوایی با رویکرد «نفرت‌پراکنی، تفرقه‌افکنی، تهییج تعصب‌های نژادی و توهین به مذاهب اسلامی» ممنوع کرد.

مرکز فیلم مراکش نیز چند روز پیش تصمیم گرفت برای فیلم بانوی بهشت روادید اعطا نکند و همچنین از نمایش تجاری یا فرهنگی آن در این کشور جلوگیری کند. این مرکز در اطلاعیه‌ای تصریح کرد که تصمیم مذکور بر اساس موضع شورای عالی علمی به ریاست محمد ششم، پادشاه این کشور، صادر شده و این شورا مضامین مطرح در این فیلم را به شدت محکوم کرده و مغایر با اصول پادشاهی مراکش دانسته است.^۱

«بانوی بهشت» قرار بود در دسامبر ۲۰۲۰ در سینماهای جهان اکران شود؛ اما به دلیل همه‌گیری کرونا به تعویق افتاد. نمایش این فیلم در سینماهای آمریکا از دسامبر ۲۰۲۱ شروع شد.

^۱ <https://iqna.ir/fa/news/۴۰۶۳۶۱۰>

«بانوی بهشت» (The Lady of Heaven) با نام عربی «سیده الجنة» درامی تاریخی نوشته یاسر الحبيب و با کارگردانی الی کینگ است که بر اساس داستان زندگی دختر پیامبر اسلام ساخته شده است و دو داستان به فاصله ۱۴۰۰ سال را که شباهت‌های زیادی با هم دارند، روایت می‌کند. گفته می‌شود برای ساخت این فیلم، حدود ۱۵ میلیون دلار هزینه شده است.^۱

ملاحظه: فیلم «بانوی بهشت» هر چند در بسیاری از کشورها و سینماها با ممنوعیت اکران روبه‌رو شد، اما چنین می‌نماید که به هدف خود برای رسانه‌ای کردن خوانشی ویژه از مذهب شیعه در سطح جهان، موفق بوده است. چه بسا هر چه طومار محکومیت‌ها درازتر و سروصداهای موافق و مخالف بلندتر شود، یاسر الحبيب را از به ثمر نشستن پروژه‌اش خوشنودتر می‌کند. فیلمنامه او شاید چندان در سینماها «دیده» نشود، اما بی‌شک ایده او از سوی میلیون‌ها مسلمان شیعه و اهل سنت «شنیده» می‌شود.

^۱ <https://www.independentpersian.com/node/۲۴۴۷۷۶>

جوانه‌های اسلام‌گرایی در افول نسل گذشته

مدتهاست که جریان اسلام‌گرایی در مصر و تونس و مراکش و دیگر کشورهای عربی، با سیل مشکلاتی از داخل و خارج سازمان یا جنبش روبه‌رو شده است. از بگیر و ببندهای دولت‌های کودتایی و خودکامه و یا محدودیت‌های و فشارهای بین‌المللی که بگذریم، «کشمکش‌های داخلی» همچون درگیری‌های شدید دو رهبر دو جناح اصلی تشکیلات اخوان، یعنی جناح استانبول به رهبری محمود حسین و جناح لندن به رهبری ابراهیم منیر، و همچنین خبرهایی که از «ناامیدی و اظهار پشیمانی» نسل‌های پیشین این جریان به گوش می‌رسد، بی‌شک بسیاری را به اندیشه «پایان اسلام‌گرایی» در جهان اسلام فرومی‌برد. اما در این میانه، رویش نسلی تازه از اسلام‌گرایی در بدنه جوان این جریان، نشانه‌های پیرنگی دارد. نسلی که باید به انتظار نشست و به آینده این جریان در روزگار نه چندان دور رهبری ایشان امید بست.

دو نفر از رهبرهای اسلام‌گرای مصر به ۱۵ سال حبس محکوم شدند

دادگاهی در مصر عبدالمنعم ابوالفتوح، رهبر حزب اسلام‌گرای «مصر قوی»، و همچنین محمود عزت، رهبر موقت اخوان المسلمین، و ۱۶ نفر دیگر را به جرم انتشار اخبار دروغ و اقدام‌های تحریک‌آمیز علیه سازمان‌های دولتی به ۱۵ سال حبس محکوم کرد.

دادگاه عالی امنیت ملی مصر، در جلسه روز یکشنبه ۲۹ مه، همچنین ۱۵ نفر را به حبس ابد و دو متهم دیگر را به ۱۰ سال حبس محکوم کرده است. دادگاه گفته است که این افراد در جرایمی چون رهبری سازمان تروریستی اخوان المسلمین، تلاش برای تغییر نظام سیاسی حاکم بر مصر و اجرای حملات تروریستی علیه قضات، کارکنان ارتش، پلیس و همچنین سازمان‌های دولتی مشارکت داشته‌اند.

یکی دیگر از موارد اتهامی عبدالفتوح انتشار اطلاعات و اخبار کذب درباره حکومت مصر، در گفت‌وگو با شبکه خبری الجزیره اعلام شده است. عبدالفتوح، پزشکی که در حال حاضر ۷۱ سال دارد، از دهه ۱۹۷۰ جزو اعضای ارشد اخوان المسلمین بوده است. او در سال ۲۰۱۱ و زمانی که تصمیم گرفت وارد رقابت‌های انتخابات ریاست جمهوری شود از این گروه خارج شد. او و محمد القصاص، معاون حزب مصر قوی، در فوریه ۲۰۱۸ و به دنبال انتقادهای تندی که علیه عبدالفتاح سیسی، رئیس جمهوری مصر، ابراز کرده بودند، بازداشت شدند. رسانه‌های مصری می‌گویند عبدالفتوح کماکان با اخوان المسلمین همبستگی دارد.

محمود عزت یک چهره پررمز و راز اخوان المسلمین است که در تابستان ۲۰۲۰ بازداشت شد. او که از زمان برکناری محمد مرسی از ریاست جمهوری به دست ارتش، آزاد بود، چندین مورد اتهام مرتبط با ترور داشت و دو بار در دادگاه‌های غیابی محکوم شده بود. او سال گذشته در یک پرونده مجزا محاکمه و به حبس ابد محکوم شده بود.

گروه‌های مدافع حقوق بشر همواره درباره صدور احکام جمعی در مصر انتقاد کرده‌اند و خواستار برقراری دادگاه‌های منصفانه شده‌اند.^۱

^۱ <https://www.independentpersian.com/node/۲۴۲۱۴۶>

آیا اخوان المسلمین خود را وقف تبلیغ و کارهای خیریه می‌کند؟

اظهارات اخیر دکتر جمال حشمت، یکی از رهبران اخوان المسلمین مصر و نماینده سابق پارلمان این کشور، درباره درخواست وی از این جماعت برای توقف دائمی فعالیت‌های سیاسی و روی آوردن به تبلیغ و امور خیریه، جنجال‌هایی را در محافل سیاسی برانگیخت.

حشمت در گفتگوی خود با وبسایت «عربی ۲۱»^۱ گفت که مرشد عام جماعت، دکتر محمد بدیع، رهبری ابراهیم منیر را برای مرحله فعلی تأیید کرده است.

^۱ <https://arabi21.com/story/۱۴۳۸۷۰۹>

وی با دعوت از این جماعت برای وقف خود به امور تبلیغی و خیریه ادامه داد: «ما در تلاش هستیم تا اختلافات داخلی را مهار کنیم و از جماعت می‌خواهم که خود را وقف کارهای خیریه و تبلیغی کند و جماعت را از کارهای سیاسی حزبی که هزینه زیادی دارد، جدا کند.»

حشمت، که یکی از اعضای شورای اخوان المسلمین (بالاترین نهاد نظارتی این جماعت) است، در این مصاحبه گفت: «شخصاً یکی از کسانی هستم که خواستار جدایی دائمی کار حزبی و رقابت برای قدرت و حکومت از این جماعت هستم.»

وی توضیح داد: «این جماعت تنها مواضع و نظرات سیاسی و ملی خود را حفظ کند و آنها را با تمام ابزارهای مسالمت‌آمیز بیان کند.»

جمال حشمت ابراز امیدواری کرد: «این پیشنهاد مورد بحث قرار گیرد، زیرا نهاد جماعت را از زیر بار اختلافات حزبی، ائتلاف یا رقابت بر سر قدرت در همه اشکالش رها می‌کند و خود را وقف فعالیت‌های تبلیغی، خیریه و آموزشی می‌کند.»

این رهبر اخوان بر این باور است که «دوری اخوان از رقابت‌های حزبی و اشتغال آن به امور تبلیغی و آموزشی، بهترین چیزی است که می‌توان به متخصصان و رقبای دولتی ارائه داد.»

به گفته وی، اخوان باید به یک گروه فشار تبدیل شود که موافقان با دیدگاه‌ها و ایده‌های خود را خطاب قرار دهد و این باعث می‌شود که هر زمان که یک رویداد انتخاباتی یا رقابتی اتفاق می‌افتد، این گروه آسیب نبیند.

وی افزود: «ما باید خودمان را مرور کنیم و مواضع قبلی خود را ارزیابی کنیم و باید بپذیریم که چه اشتباهی انجام داده‌ایم تا آینده درخشانی را با صفحه جدیدی بسازیم که جوانان آن را رهبری کنند و همه در آن مشارکت داشته باشند... و در غیر این صورت اخوان تأثیر و نفوذی نخواهد داشت.»^۱

ملاحظه: پس از سکون و رکودی که به مدت دو ماه به طول انجامید، مشاجرات بین دو جناح رهبری اخوان، جناح استانبول به رهبری محمود حسین و جناح لندن به رهبری ابراهیم منیر، دوباره شعله‌ور شده است. از یک سو اظهارات جمال حشمت مطرح است که مدعی تأیید و حمایت محمد بدیع از ابراهیم منیر شده و با پیشنهاد بازنشستگی سیاسی اخوان جنجال گسترده‌ای را در محافل سیاسی و همچنین در میان خود اعضای این جماعت به راه انداخته است.

از سوی دیگر جناح استانبول به رهبری محمود حسین نیز مدعی شده پیامی از رهبر جماعت دریافت کرده است. محمود حسین با بیان اینکه محمد بدیع از رهبری‌اش بر جماعت حمایت می‌کند، گفته بدیع از وی خواسته تا از هرگونه تفرقه در صفوف جماعت جلوگیری کند و تمام تلاش خود را برای حل بحران زندانیان بکار گیرد.

^۱ <https://www.watanserb.com/> ۲۰۲۲/۰۵/۲۱/جماعة الإخوان في مصر

خودانتقادی رهبر اسلام‌گرایان مراکش: «در پیگیری سیاست تشکیل حکومت اشتباه کرده‌ایم»

عبد‌الله بن‌کیران، دبیرکل حزب عدالت و توسعه مراکش، برای نخستین بار جنبش‌های اسلامی را در برخورد با کنش سیاسی زیر ذره‌بین نقد قرار داد و گفت که «اشتباه اساسی» اسلام‌گرایان در سراسر جهان، پیگیری سیاست تشکیل حکومت بوده است.

نخست‌وزیر پیشین مراکش گفت: «نقش فرزندان جنبش اسلامی این نیست که بر مردم حکومت کنند و جزو تصمیم‌گیرندگان باشند، بلکه وظیفه ما این است که معرف عقاید، نگرش‌ها و اخلاق اسلامی باشیم و دیگران را به سوی پروردگار متعال دعوت کنیم.»

وی در سخنانی که در کنفرانس منطقه‌ای حزب عدالت و توسعه ایراد کرد، افزود: «اگر اسلام‌گرایان در دنیا تصور می‌کند، باور یا یقین دارد که نقشش قدرت گرفتن است، این اشتباهی اساسی است که مرتکب شده است.»

وی ادامه داد: «وظیفه ما این نیست که حکومت را به دست گیریم، پیامبر و رسولی از سلف صالح نخواهید یافت که به دنبال حکومت کردن باشد. بلکه انبیا و رسولان می‌گویند که ما جز اصلاح چیزی نمی‌خواهیم». بنکیران توضیح داد که همین اعتقاد او و برادرانش در جنبش اسلامی به تغییر مسیر حزب عدالت و توسعه انجامید.

بنکیران اعتراف کرد که اعضای جنبش مذکور پیش از تغییر مواضع خود این اعتقاد را داشتند که: «سیاست کشور مبنی بر زیر پا گذاشتن اصول دین است و ما هیچ گونه دیدگاه روشنی در مورد اینکه چه باید انجام دهیم، نداشتیم، آیا وارد سیاست شویم یا کودتا انجام دهیم! و در مورد همه قضاوت جامعی داشتیم که آنها ظالم هستند.»

دبیرکل حزب عدالت و توسعه هشدار داد کسی که به دنبال گرفتن حکومت است، یا موفق می‌شود یا در زندان می‌افتد و یا کشته می‌شود و این شما هستید که این بلا را به سر خودتان آوردید.

وی با بیان اینکه در سالهای گذشته نمی‌خواستیم این حرف را بزنم، زیرا مردم در مضیقه بودند و انتقادات آنها مورد سوء استفاده مخالفان قرار می‌گرفت، افزود: «ما برای اصلاح امور نابسامان وارد عرصه سیاست شدیم، نه از لحاظ دینی، نه از جهت پاکسازی خیابان‌ها [از فساد] و نه به خاطر تربیت فرزندانمان و نه

به عنوان قدمی برای تصاحب قدرت، و این اتفاق تازه‌ای است که برای جنبش اسلامی افتاد.»

بنکیران افزود: «در صورت موفقیت در رسیدن به حکومت، شما از همان مشکلاتی که حاکمان قبل از شما متحمل می‌شدند، رنج خواهید برد و مردم از شما می‌خواهند که حقوق آنها را تأمین کنید نه اینکه دین را به اجرا بگذارید. شما نمی‌توانید دین را پیاده کنید و شروع به سلطه‌پذیری می‌کنید زیرا می‌ترسید که حکومت شما سقوط کند.»

وی با بیان مثالی از تجربه اسلام‌گرایان در سودان گفت: «آنها خوب، باهوش و نابغه هستند، اما زمانی که به قدرت رسیدند نتوانستند آن‌طور که لازم بود به توسعه دست یابند و در بین آنان افرادی ظهور پیدا کردند که به دنبال قدرت، پول، ثروت، فرقه‌گرایی بودند و در نهایت مردم آنها را طرد و رها کردند.»^۱

^۱ <https://www.hespress.com/۹۸۶۹۰۵.html> بنکیران یضع أخطاء الحركة الإسلامية - تح-۵

پیروزی حماس در انتخابات جنبش‌های دانشجویی نشانگر حمایت فزاینده از اسلام‌گرایی در کرانه باختری است

حامیان حماس روز پنجشنبه پیروزی قاطعانه در انتخابات دانشجویی را در یکی از دانشگاه‌های عالی کرانه باختری جشن گرفتند. این نتایج از حمایت فزاینده از اسلام‌گرایان در سرزمین‌های اشغالی فلسطین خبر می‌دهد.

بلوک اسلامی الوفاء حماس، ۲۸ کرسی از ۵۱ کرسی شورای دانشجویی دانشگاه بیرزیت در رام‌الله را به دست آورد و این اولین باری است که نامزدهای همسو با اسلام‌گرایان کنترل این نهاد را به دست می‌آورند.

بلوک همسو با جنبش سکولار فتح به رهبری محمود عباس، رئیس‌جمهور فلسطین، تنها ۱۸ کرسی به دست آورد.

دانشجویان پرچم سبز حماس را در سراسر محوطه دانشگاه به اهتزاز درآوردند، در حالی که انبوهی از مردان جوان شعارهایی را که اغلب در نوار غزه شنیده می‌شد، سرمی‌دادند.

اسعید قدومی، یکی از نامزدهای این بلوک، با تکرار اظهارات یحیی سنوار، رئیس حماس در غزه، به خبرگزاری فرانسه گفت: «پیروزی ما در این انتخابات تأییدکننده حمایت مردم فلسطین (از حماس) است».

عموم مردم فلسطین از سال ۲۰۰۶ به پای صندوق‌های رأی نیامده‌اند. عباس انتخاباتی را که برای سال گذشته برنامه‌ریزی شده بود، به دلیل امتناع اسرائیل از رأی‌گیری در قدس شرقی که فلسطینی‌ها آن را پایتخت خود می‌دانند، لغو کرد.

اما تحلیلگران فلسطینی می‌گویند عباس از ترس شکست فتح از حماس در سراسر کرانه باختری که از زمان جنگ شش روزه ۱۹۶۷ توسط رژیم صهیونیستی اشغال شده است، چنین تصمیمی گرفته است.

غسان الخطیب، معاون برزیت، گفت که برخی رأی دانشگاه را «آزمایشی برای سنجش افکار عمومی» می‌دانند، بدون اینکه انتخاباتی عمومی در پیش باشد. هیو لووات، کارشناس ارشد سیاست در شورای روابط خارجی اروپا، گفت که نظرسنجی‌های بیرزیت به عنوان یک نوع زنگ خطر تلقی می‌شود.

او به خبرگزاری فرانسه گفت: «آرایش بلوک‌های دانشجویی به عنوان نماینده بیشتر فلسطینی‌ها دیده می‌شود و رأی‌دهندگان نماینده پویایی فلسطین هستند و به همین دلیل است که اهمیت دارد.»

فتح که بر تشکیلات خودگردان فلسطین و بر کرانه باختری تسلط دارد، پیش از این ترکیب اصلی شوراهای دانشجویی در این سرزمین را در اختیار داشت.

عارف جفال، یک تحلیلگر سیاسی، گفت که نتایج به همان اندازه نشانگر دانشجویانی بود که می‌خواهند «جنبش فتح را به دلیل عملکرد ضعیفش مجازات کنند».

او به مدیریت ضعیف تشکیلات خودگردان با اعتصاب اخیر معلمان و همچنین مرگ نزار بنات، فعال برجسته حقوق بشر در زندان فلسطین اشاره کرد. حماس با اشاره به روابط تشکیلات خودگردان فلسطین به رهبری فتح با اسرائیل، نتایج را به عنوان «رد عادی‌سازی» و «هماهنگی امنیتی» ستود. فتحی حماد از مقامات حماس گفت: «جنبش دانشجویی ثابت کرده است که (جوانان) سوخت انقلاب هستند».^۱

^۱ https://www.al-monitor.com/originals/۰۵/۲۰۲۲/students_revel_hamas_bloc_wins_west_bank_university_poll

سیاست‌های تساهل دینی و فرهنگی در عربستان

عربستان سعودی پرداخت دیه «یکسان و غیر تبعیض‌آمیز» برای
غیرمسلمانان و زنان را بررسی می‌کند

برخی اعضای مجلس شورای عربستان سعودی، مصوبه پرداخت دیه یکسان
برای زنان و غیرمسلمانان را پیشنهاد داده و قوانین موجود را «تبعیض‌آمیز»
خوانده‌اند.

سه عضو مجلس شورای عربستان سعودی - لطیفه الشعلان، فیصل الفاضل و
عطا السبیتی - می‌گویند پرداخت دیه دوبرابری به مردان مسلمان در قرآن تصریح

نشده است و خواستار پیش‌نویس قانونی هستند که در حال حاضر در حال بررسی است.

یک منبع آگاه به روزنامه سعودی عکاظ گفت: «اصلاح پیشنهادی در پیش‌نویس قانون به شرح زیر خواهد بود: تبعیض در میزان غرامت در جنایت علیه یک فرد بر اساس جنسیت، مذهب یا هر نوع تبعیض دیگر ممنوع است.» اعضای مجلس شورا گفتند که تغییرات در قانون معاملات مدنی به توانمندسازی زنان، ارتقای حقوق بشر و مطابقت عربستان سعودی با قوانین و اجماع بین‌المللی کمک می‌کند.

مشاوران پادشاه در تأیید این پیشنهاد همچنین به برخی فتاوی‌ای علما مانند محمد غزالی، محمود شلتوت و دیگر فقها استناد کرده‌اند.^۱

^۱ <https://english.alaraby.co.uk/news/saudi-mulls-equal-bloody-money-payout-non-muslims-women>

اضافه شدن موسیقی و آموزش‌های هنری به برنامه درسی دانش‌آموزان در عربستان

سلطان البزاعی، رئیس کمیسیون موسیقی عربستان سعودی، در مصاحبه با کانال «روتانا خلیج» فاش کرد که وزارتخانه‌های فرهنگ و آموزش در این کشور قصد دارند آموزش‌های هنری را به طور کلی در برنامه‌های درسی آموزش عمومی در عربستان سعودی بگنجانند.

البزاعی افزود: «گام بعدی گنجاندن موسیقی در برنامه‌های درسی کلاس‌های ابتدایی است تا دانش‌آموزان از ابتدا موسیقی را بیاموزند».

کمیسیون موسیقی عربستان چند ماه پیش استراتژی خود را برای توسعه بخش موسیقی در این کشور اعلام کرده بود. این استراتژی شامل ابتکارات و برنامه‌هایی

برای حمایت از این بخش در جنبه‌های نظارتی و قانونی آن و حمایت از اهالی موسیقی در همه رشته‌های آن است.

خبر آموزش موسیقی در مدارس عربستان، رسانه‌های اجتماعی در این کشور را به طور گسترده‌ای به واکنش واداشت. از جمله مخالفان با هشتگ «نرفض تعليم الموسيقى في المدارس» از تصمیم دولت برای کاستن از دروس دینی و افزودن درس موسیقی انتقاد کردند.^۱

يك دانشگاه اسلامی برنامه درسی تئاتر و سینما را در عربستان سعودی راه‌اندازی می‌کند

دانشگاه اسلامی امام محمد بن سعود از راه‌اندازی اولین دوره کارشناسی سینما و تئاتر در سطح دانشگاه‌های عربستان سعودی در سال آینده خبر داد.

^۱ https://www.bbc.com/arabic/trending_۶۱۵۶۸۰۵۳

احمد العامری، رئیس دانشگاه، گفت این برنامه توسط کارشناسان بین‌المللی مطابق با آخرین رویه‌های جهانی ارزیابی شده است «تا فارغ‌التحصیلان آن واجد شرایط کار در بسیاری از مشاغل حرفه‌ای در زمینه‌هایی مانند فیلمنامه‌نویسی، کارگردانی فیلم و تئاتر، نقد هنری و زیبایی‌شناختی، تولید درام، تولید انیمیشن و مهارت‌های نمایشی و سینمایی و جلوه‌های سمعی و بصری، مدیریت سینمایی و تئاتر و غیره باشند».

حفظ یک جزء از قرآن شرط لازم است

احمد العامری تأکید کرد که این موسسه دانشگاهی همچنان به هویت تخصصی اسلامی خود، چه در عنوان و نام خود و چه در علوم شرعی گسترده‌ای که ارائه می‌دهد، پایبند است.

وی با اشاره به اینکه با حذف عنوان «اسلامی» از نام دانشگاه مخالف است، حتی اگر دانشگاه دیگر همچون سالیان دورتر مختص رشته‌های دینی و اسلامی نیست، افزود منتسبان به این دانشگاه، اسلامی بودن و تأکید بیشتر بر آموزش‌های شرعی را بخشی از هویت خود می‌دانند. وی حفظ جزء‌هایی از قرآن را حتی برای دانشجویان دانشکده‌هایی مانند پزشکی، رسانه و رایانه، «الزامی» دانست و آن را مزیت دانشگاه امام نسبت به سایر دانشگاه‌ها برشمرد.^۱

^۱ <https://www.independentarabia.com/node/۳۳۸۷۲۶>

ملاحظه: به نظر می‌رسد «دانشگاه اسلامی امام» در این مسیر تنها نیست و سایر دانشگاه‌های عربستان نیز در آینده‌ای نزدیک رشته‌های هنری را راه‌اندازی خواهند کرد، چنانکه دانشگاه ملک سعود تنها دو روز پس از اعلام دانشگاه امام، روز یکشنبه، ۵ ژوئن، از تأسیس دانشکده هنر با رشته‌هایی در زمینه‌های نمایشی، تجسمی و طراحی خبر داد.^۱

دانشگاه اسلامی امام محمد بن سعود، از قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین دانشگاه‌های عربستان است. این دانشگاه به همراه بازوهای آموزشی و پژوهشی متعدد وابسته به خود (که یک نمونه آن بیش از ۷۰ مدرسه دینی در داخل و خارج از کشور است) نهادی پیشتاز در بازتولید سلفیت در داخل و خارج این کشور به شمار می‌آید.

اما این دانشگاه اسلامی نیز همچون دو همتای خود، دانشگاه اسلامی مدینه و دانشگاه اسلامی ام‌القری، در پی اصلاحات متعدد حکومت سعودی که از جمله آنها انضمام دانشکده‌های غیر دینی بود، از هویت اسلامی خود فاصله گرفت.

^۱ <https://aawsat.com/home/article/۳۶۸۶۱۰۱>

پیراهن و شلوار به جای چادر و مانتو!

سازمان حمل و نقل عمومی سعودی در دستورالعملی، پوشیدن پیراهن و شلوار به جای مانتو و عبا را برای رانندگان زن شاغل در بخش حمل و نقل عمومی مجاز اعلام کرد. این دستورالعمل قرار است از ۲۲ ژوئیه اجرایی شود.

مقامات سعودی برای توجیه این دستورالعمل به مواردی همچون استاندارد سازی ظاهر رانندگان با سلیقه عمومی جامعه و ارتقای کیفیت خدمات و بهبود چهره عمومی شهرها عنوان کرده است.

طبق داده‌های رسمی بیش از ۱۰ هزار زن عربستانی در بخش حمل و نقل عمومی این کشور فعالیت می‌کنند.^۱

ملاحظه: به نظر می‌رسد سؤالی که مقامات سعودی در این مرحله باید به آن پاسخ دهند این است که در جامعه‌ای که بیش از ۹۰ درصد مردان آن

^۱ <https://twitter.com/akhbar/status/۱۵۳۰۱۰۸۱۰۰۳۵۸۸۴۰۳۲۰>

دشداشه به تن می کنند پوشاندن پیراهن و شلوار به زنان چه ارتباطی می تواند با سلیقه عمومی داشته باشد؟!

عربستان سعودی قانون پوشاندن مو در عکس های شناسایی را برای برخی گروه های سنی لغو کرد

وزارت کشور عربستان سعودی از لغو قانون پوشاندن مو در عکس های مدارک شناسایی برای گروه سنی ۱۰ تا ۱۴ سال و در برخی موارد بیماری خبر داد.

روزنامه محلی عکاظ گزارش داد که در اصلاحیه های جدید ماده ۱۷ آیین نامه اجرایی نظام مدنی، عبارت الزام پوشاندن مو و گردن زنان در شناسنامه حذف می شود.

ماده ۱۷ بر اساس اصلاحیه منتشر شده در روزنامه سعودی شامل دو بند است. در بند دوم این ماده آمده است: «آژانس وضعیت مدنی وزارتخانه، قوانینی را برای عکس برخی گروه های سنی، افراد با نیازهای ویژه و موارد دیگری که ذکر نشده است، تعیین می کند.»

محمد الجاسر، سخنگوی اداره وضعیت مدنی در عربستان سعودی، شایعات در مورد حذف قانون پوشاندن موی سر و گردن برای تمامی زنان را رد کرد و گفت: «این درست نیست که زنان در عربستان سعودی می توانند مو یا گردن خود را در عکس کارت شناسایی نشان دهند.»

الجاسر در گفت‌وگو با عرب نیوز گفت که فقط زنان بین ۱۰ تا ۱۴ سال می‌توانند در عکس‌های شناسنامه‌ای با موهای بدون پوشش ظاهر شوند، اگرچه او در ادامه اشاره کرد که زنان مسن با شرایط خاص سلامت نیز ممکن است واجد شرایط معافیت باشند.^۱

بن سلمان قرآن را سعودی‌سازی می‌کند!

بر اساس گفته‌های رسانه‌های سعودی وزارت الشؤون الإسلامية عربستان به ریاست عبداللطیف آل شیخ، دیداری با ائمه مساجد ریاض برگزار کرده و بر ضرورت التزام آنان به قرائت نجدی قرآن کریم تأکید کرده است.

این تصمیم وزارت بر لزوم قرائت نجد که زادگاه آل سعود است، واکنش‌های انتقادی متعددی را میان کاربران سعودی برانگیخت.

از جمله شیخ سعید بن ناصر الغامدی، عالم معارض سعودی، در مورد «الزام ائمه جماعت به قرائت نجدی» فتوایی^۲ صادر کرد و آن را گونه‌ای «بدعت حرام» برشمرد، چرا که چنین الزامی در شریعت وجود ندارد.

غامدی گفت قرائت نجدی صرفاً یک گونه از «اداء» و تلاوت قرآن است و از قرائت‌های هفتگانه یا دیگر قرائت‌های قرآن به شمار نمی‌آید و هیچ دلیل معتبری بر رجحان یا الزام به این تلاوت وجود ندارد.

^۱ <https://www.independentpersian.com/node/۲۴۵۴۷۶>

^۲ <https://twitter.com/saiedibnnasser/status/۱۵۳۰۶۲۰۲۰۲۷۸۱۷۵۳۳۴۴>

سعید الغامدی افزود پیامبر ﷺ و صحابه و تابعین به طریقه صوتی معینی از تلاوت قرآن پایبند نبودند و بی شک در آن زمان گونه های صوتی مختلفی از ادای قرآن وجود داشته است، از جمله قرشی، انصاری، یمانی، شامی، عراقی و جز اینها.^۱

پدر معنوی هندوها در ریاض

سادگورو، پدر معنوی هندوها به دعوت محمد العیسی، دبیر کل رابطه العالم الاسلامی، به ریاض سفر و پس از ورود به عربستان مورد استقبال العیسی قرار گرفت. علاوه بر اینکه نوع انتقال سادگورو به محل ملاقات با العیسی مورد توجه کاربران رسانه های اجتماعی قرار گرفت، حضور یک هندو در سرزمین عربستان

ابن سلمان - یسعود القرآن - ویفرض علی - ۲۰۲۲/۰۵/۲۷ <https://www.watanserb.com/>

آن هم در شرایطی که مسلمانان هند تحت فشار هندوهای افراطی طرفدار سادگورو هستند، انتقادات بسیاری را برانگیخت.^۱

ملاحظه: رهبر معنوی هندوها پس از عربستان، علی‌رغم مخالفت مفتی اعظم عمان و چند نماینده مجلس و توده‌های مردم عمان تحت حفاظت شدید وارد عمان شد و هندی‌های مقیم عمان از او استقبال گسترده کردند. ورود سادجورو به عمان علی‌رغم مخالفت عالی‌ترین مقام دینی این کشور و... نشان از لابی قدرتمند و با نفوذ هندوها در عمان است.

با رسانه‌ای شدن خبر سفر سادجورو به عمان، مردم این کشور هشتک #لا_مرحبا_سادجورو را در توییتر ترند کردند و همین مسئله باعث شد مقامات عمانی نیز نسبت به این موضوع واکنش نشان دهند.

شیخ احمد الخلیلی مفتی اعظم عمان نیز از غیرت دینی مردم عمان در عکس العمل به سفر هندوی افراطی ضد مسلمان و حامی اسرائیل به کشور عمان تشکر کرد.

^۱ <https://t.me/PGulfStudies/۱۱۸۷>

طالبان و سیاست

توسعه مدارس دینی

با سقوط برق‌آسای حکومت محمد اشرف غنی و با پایان فصل شورش‌گری، طالبان مسیر سختی برای طراحی «نظام بازتولید» خود پیش روی نداشت. طالبان که برای سال‌های متمادی الگوی آموزشی و تربیتی خود را آزموده و از آن به بهترین وجه بازخورد گرفته بود، در دوره جدید تنها لازم دیده است که تلاش تازه‌ای را برای نظارت، مدیریت و کمک مالی به مدارس دینی آغاز کند.

طالبان یک مدرسه بزرگ جهادی در کابل ایجاد می‌کند

روز شنبه ۳۱ اردیبهشت، وزارت معارف طالبان اعلام کرد که این وزارتخانه به فرمان رهبری، یک مدرسه بزرگ جهادی در کابل افتتاح می‌کند که در آن سرفصل‌های آموزشی ویژه طالبان تدریس می‌شود. در اعلامیه وزارت معارف طالبان آمده است که با توجه به این که رهبری این گروه توجه ویژه به علوم دینی دارد، مدرسه کابل در کنار سایر ولایت‌های کشور، با هدف ترویج، ارتقا و پیشرفت علوم دینی افتتاح می‌شود.

برنامه درسی این مدرسه جهادی از دوره مقدمات تا مقطع یازدهم (دوره حدیث) تنظیم شده و مضامین درسی در این مدرسه از سوی علمای دینی و شیوخ شناخته شده تدریس می‌گردد.

وزارت معارف تأکید کرده است که شاگردان این مدرسه جهادی باید «شرایط ویژه» داشته باشند.

پیش از این مولوی نورالله منیر، سرپرست وزارت معارف طالبان در سفرش به ولایت لوگر از ساخت هزاران مدرسه دینی در سراسر افغانستان خبر داده بود. نورالله منیر گفته بود که یک مدرسه بزرگ در هر ولایت و ۳ تا ۱۰ مدرسه دینی کوچک در هر ولسوالی افغانستان ساخته خواهد شد. او تأکید کرده

بود که پس از این تمام مدارس دینی خصوصی ثبت دولت می‌شود و برای دانش‌آموزان این مدارس مواد غذایی و معاش نیز پرداخت می‌گردد.^۱

طالبان ساختمان‌های اداری و آموزشی را به مدارس دینی تبدیل می‌کند

مولوی نورالله منیر، وزیر معارف طالبان، گفت یک مدرسه بزرگ دینی در شهر مزار شریف افتتاح کرده است. منابع محلی گفتند این مدرسه در ساختمان شبکه تلویزیونی میترا قرار دارد. در همین حال، رسانه‌های محلی گزارش دادند که مولوی محسن هاشمی، معاون وزارت داخله (کشور) طالبان، نیز ساختمان «انستیتوی تکنیکی و حرفه‌ای» شهر تالقان در استان تخار را به مدرسه دینی تبدیل کرده است. وی در برنامه افتتاح این مدرسه جهادی گفت که این مرکز باید در کمترین زمان ممکن به بزرگ‌ترین مرکز «فوج المجاهدین» تبدیل شود.^۲

^۱ افغانستان ۲۰۲۲۰۵۲۱-طالبان-یک مدرسه بزرگ جهادی در-<https://www.rfi.fr/fa/> کابل-ایجاد می‌کنند

^۲ <https://www.independentpersian.com/node/۲۴۲۸۹۱>

ثبت رسمی ۶ هزار مکتب‌خانه؛ استراتژی طالبان در آموزش دینی

وزارت معارف افغانستان می‌گوید که اکنون حدود ۶۰۰۰ مدرسه دینی در سراسر کشور به ثبت رسمی رسیده‌اند، علاوه بر آن ۱۵۷۱۶ مدرسه و خانه حفظ قرآن کریم ثبت نشده است.

تعدادی از این مدارس علاوه بر تأمین مسکن و ۳ وعده غذایی در روز، کمک‌های مالی ساده‌ای به دانش آموزان خود می‌دهند که خانواده‌های فقیر را تشویق می‌کند تا بار مالی را از دوش آن‌ها بکاهد و در عین حال آموزش‌های دینی را برای فرزندان خود فراهم کنند.

افزایش قابل توجه مدارس دینی

از زمانی که طالبان در ماه اوت گذشته قدرت را در افغانستان به دست گرفتند، نهادهای رسمی افزایش ۴۰ درصدی مدارس دینی را ثبت کردند. این در

حالی است که حکومت از افتتاح مکاتب جدید در تمام ولایات افغانستان خبر داده است.

مدارسی که به طور رسمی ثبت شده‌اند، بودجه خود را از دولت دریافت می‌کنند، در حالی که مدارس و مراکز ثبت نشده از نهادهای خصوصی یا خیریه حمایت و کمک‌های مالی دریافت می‌کنند.

عبدالرزاق صدیق، رئیس اداره مدارس دینی وزارت آموزش و پرورش افغانستان به الجزیره گفت: «امارات اسلامی تصمیم گرفته است که یک مدرسه دینی بزرگ در هر ایالت افتتاح کند و برای حدود ۵۰۰ تا ۱۰۰۰ دانش‌آموز مسکن فراهم کند. ما در هر منطقه از ۵ تا ۱۰ مکتب کوچک بنا به نیاز و نیاز مردم افتتاح خواهیم کرد.»

کتاب، سنت و زبان عربی

علی رغم گستردگی آن، سیستم آموزشی دینی واحدی در افغانستان وجود ندارد. با این حال، درصد زیادی از آنها برنامه درسی دانشگاه اسلامی دارالعلوم دیوبند در شمال هند (تأسیس در سال ۱۸۶۷) را تدریس می‌کنند. این برنامه درسی مبتنی بر «آموزش قرآن و سنت و آموزش زبان عربی» است.

افغان‌ها از برنامه‌های درسی مذهبی مؤسسات آموزشی اسلامی در هند و پاکستان الهام می‌گیرند. مدارس پاکستان به ویژه پس از حمله شوروی به این کشور در سال ۱۹۸۹ مقصد مهمی برای آنها بود.

تربیت و آماده‌سازی جنگجویان

مدارس در چهار دهه گذشته بستر تربیت عناصر جدید برای جنگجویان طالبان شناخته شده‌اند. مدارس در پاکستان و افغانستان نقش مهمی در بسیج مبارزان جنبش علیه نیروهای خارجی و دولت سابق افغانستان داشتند. ناظران، علاقه دولت طالبان به مدارس دینی را راهی برای پرورش نسلی نزدیک به ایدئولوژی جنبش برای تضمین تداوم حاکمیت و نفوذ آن در جامعه افغانستان می‌دانند. تمرکز بر آموزش دینی به دانشگاه‌ها نیز کشیده شده و بر تعداد کلاس‌های سرفصل ثقافت اسلامی افزوده شده است، هر چند این سرفصل سال‌هاست که وجود داشته است.

تهدیدی برای دولت‌های قبلی

دولت قبلی افغانستان مدارس دینی را تهدیدی برای حکومت خود می‌دانست و محتوا و کیفیت مطالبی که در آنها تدریس می‌شد موضوع بحث و انتقاد بسیاری در رسانه‌های افغانستانی و خارجی بوده است. از این رو، در سال ۲۰۰۶، دولت افغانستان به تهیه یک طرح جامع برای بهبود دروس معارف اسلامی در مدارس و دانشگاه‌های افغانستان متوسل شد و در عین حال مدارس دینی را توسعه داد تا افغان‌ها نزد همتایان خود در پاکستان نروند.

أمان الله ایمان، سخنگوی سابق وزارت آموزش و پرورش گفت: «ما طرح جامعی را برای توسعه برنامه‌های درسی دینی تهیه کرده‌ایم که از ثبت مدارس دینی و تخصیص بودجه برای آنها آغاز شده است، با این هدف که افغان‌ها به مدارس دینی خارج از کشور نروند.»

دولت قبلی افغانستان از ۱۳۰۰۰ مدرسه دینی، تنها بر ۱۳۰۰ مدرسه دینی نظارت داشت. هم‌اکنون تعداد مدارس دینی ثبت شده در وزارت اوقاف حدود ۶۰۰۰ مدرسه در سراسر افغانستان است و تعداد دانش‌آموزان جدیدی که در ۹ ماه حکومت طالبان به آن پیوسته‌اند به بیش از ۴۰۰۰ نفر می‌رسد.^۱

^۱ <https://www.aljazeera.net/news/politics/> - فی - کل - قریة - مدرسة - دینیة - / ۳۱/۵/۲۰۲۲

رسوایی‌های جنسی در میان علمای یهودی و مسیحی

آتش‌رسوایی جنسی خاخام‌ها دوباره بلند شده است

این بار موشه یزدی جامعه صهیونیست‌ها را شوکه کرد. وی محکوم شده است که به ۷ زن تجاوز نموده، که به یکی از آنها در روز ازدواجش بوده است. این خاخام که مدعی بوده ویژگی‌های الهی دارد و وجود عالم را حفظ می‌کند، توانست زنان را قانع کند که آنچه انجام می‌دهد گناهان آنها را پاک می‌کند.

این خاخام که در میان یهودیان حریدیم از جایگاه بالایی برخوردار است به ۱۵ کودک هم در هنگام مدیریت یک مدرسه دینی تجاوز کرده است. بیشتر نیز رسوایی‌های بزرگی در میان علمای یهودی گزارش شده بود؛ بارزترین آنها خاخام یهودا میشی زحف، رئیس جمعیت مشهور امدادسانی زاکا، بود که روشن شد وی به تعدادی از زنان و کودکان و نوجوانان تجاوز کرده است. از شخصیت‌های مشهور دیگر، خاخام و نویسنده داستان‌های کودکان، حاییم والد است که تقریباً در هر خانه اسرائیل مجموعه داستانی وی با موضوع آگاه‌سازی درباره تجاوز به کودکان وجود دارد و اولین کسی بود که برنامه تلویزیونی علیه تجاوز جنسی در مدارس دینی اجرا کرد. با این وجود روشن شده این خاخام خود به بیش از ۲۰ زن و کودک تجاوز کرده است. وی پس از افشای این موضوع خودکشی نمود.

رسوایی‌های جنسی خاخام‌ها در رژیم صهیونیستی نتوانسته مقامات دینی را به تغییر روش وادارد بلکه تلاش می‌کنند تا جایی که می‌توانند این قضایا را سرپوش نهاده و انکار کنند و از جنایتکاران دفاع کرده و به کسانی که مورد تعدی قرار گرفته‌اند فشار می‌آورند تا جلوی ابراز شهادت آنها را بگیرند.^۱

خاخام-یغتصب-۷-نساء-لتطهیرهن-من-الذنب/_/reports/ <https://www.almayadeen.net/>

إحداهن-یوم-زفافها

<https://t.me/libaniran/6066>

رهبر کلیسای بزرگ مکزیک به اتهام بردگی جنسی کودکان زندانی

شد

رهبر یک کلیسای بزرگ در مکزیک با میلیون‌ها پیرو به دلیل آزار و اذیت جنسی نوجوانان به ۱۷ سال زندان محکوم شد. شاهدان در دادگاه گفتند ناسون خواکین گارسیا که آن‌ها را مجبور می‌کرد تا برده‌های جنسی او شوند. گارسیا پس از مرگ پدرش که او هم متهم به آزار جنسی بود، در سال ۲۰۱۴ «حواری» کلیسای مسیحی بنیادگرای مستقر در گوآدالاخارا، شد و رهبری حدود پنج میلیون پیرو این کلیسا در سراسر جهان را بر عهده گرفت.^۱

سوء استفاده جنسی ۱۹۶ اسقف در آلمان از کودکان

براساس مطالعه‌ای که به سفارش حوزه اسقفان در آلمان غربی در مدت بیش از ۲ سال و نیم توسط تیمی از دانشگاه مونستر انجام شد، حداقل ۱۹۶ اسقف کاتولیک آلمانی در شهر مونستر در ایالت نوردراین-وستفالن در ناحیه وستفاليا، بین سال‌های ۱۹۴۵ تا ۲۰۲۰ از افراد زیر سن قانونی سوء استفاده جنسی کرده‌اند. دست‌اندرکاران این مطالعه می‌گویند حداقل ۶۱۰ قربانی وجود داشته است، اما رقم واقعی احتمالاً ۸ تا ۱۰ برابر بیشتر است.^۲

^۱ <https://www.independentpersian.com/node/۲۴۵۵۱۱>

^۲ https://religionnews.com/۱۳/۰۶/۲۰۲۲/report_finds_۱۹۶-clerics_abused_minors_in_german-diocese/

بخش دوم: تحلیل‌ها

آذربایجان: دولت، سکولار، نقش‌یک، سازمان مذهبی، رایفای‌کند

در ۲۲ آوریل، «کمیته دولتی کار با سازمان‌های مذهبی» قوانینی را برای انتصاب، تمدید و اخراج کلیه روحانیون اسلامی در آذربایجان تصویب کرد. اصلاحات قانون دین که در ماه مارس لازم‌الاجرا شد، این نقش‌ها را از هیئت مسلمانان قفقاز تحت کنترل دولت به کمیته دولتی منتقل کرد. کمیته دولتی اکنون با همه روحانیون اسلامی مصاحبه و آنها را برای یک دوره حداکثر پنج ساله منصوب می‌کند. سپس همین کمیته است که تصمیم می‌گیرد آیا آنها را برای پنج سال دیگر دوباره منصوب کند یا خیر.

دلایلی که برای انتصاب و اخراج روحانیون ارائه می‌شود مبهم و نامشخص است و جای زیادی برای تصمیم‌گیری‌های رسمی خودسرانه باقی می‌گذارد. این دلایل عبارتند از: نقض «معیارهای اخلاقی»، دریافت حمایت از دولت‌ها،

سازمان‌ها یا افراد خارجی، داشتن محکومیت کیفری و یا برخی دلایل مبهم و نامشخص دیگر.

تقویم اسلامی حکومتی

رژیم از همه مساجد می‌خواهد که مناسبت‌های مذهبی را در تاریخی که هیئت مسلمانان قفقاز (تحت کنترل دولت) مشخص می‌کند، برگزار کنند. این تاریخ‌ها از مدت‌ها قبل اعلام می‌شود، حتی قبل از اینکه مسلمانان متدین مطمئن شوند که تاریخ به طور صحیح انتخاب شده است.

در ۲۶ آوریل ۲۰۲۲ هیئت مسلمانان قفقاز مقرر کرد که عید فطر در ۲ مه جشن گرفته شود. با این وجود برخی از امامان این جشن را در ۳ مه جشن گرفتند تا در راستای اعتقادات مذهبی خود عمل کرده باشند.

به عنوان نخستین نشانه تأثیرات قوانین جدید انتصاب، کمیته دولتی حداقل یکی از امامان جماعت شیعه، میرسیمور علی‌اف را از امامت نفت‌چاله برکنار کرد، زیرا نماز عید فطر را در روزی متفاوت از آنچه توسط هیئت مسلمانان قفقاز دستور داده بود، برگزار کرد.

میرسیمور علی‌اف

سنان خلیلوف، نماینده کمیته دولتی شیروان که نفت‌چاله را نیز شامل می‌شود، گفت: «هیچ‌کس او [میرسیمور علی‌اف] را مجبور به برکناری نکرد. من با او صحبت کردم و او گفت نمی‌تواند به تعهداتش عمل کند. من تنها استعفانامه‌هایی را که خودش فرستاده بود را پذیرفتم. کمیته دولتی سپس او را برکنار کرد».

اما این نخستین بار نیست امامان جماعتی که جشن‌ها را در تاریخ‌هایی که معتقدند صحیح است برگزار می‌کنند، از سمت خود برکنار شده‌اند. یک امام در منطقه مرکزی گویچای، روسلان ممدوف، در ماه مه ۲۰۱۷ از سمت خود به عنوان امام مورد تأیید هیئت مسلمانان قفقاز برکنار شد و به اتهام «فعالیت غیرقانونی» و «سازماندهی یک جامعه مخفی» مجازات شد. او مراسمی مذهبی

را در مسجد برگزار کرده داده بود که مطابق با تقویم دیکته شده توسط هیئت مسلمانان قفقاز نبود.

هنگامی که مقامات، برخی مساجد سنی‌ها را در اواسط دهه ۲۰۱۰ بستند، اغلب استدلال می‌کردند که مساجد به تقویم مذهبی هیئت مسلمانان قفقاز پایبند نبوده‌اند.

دولت مسیر تحصیل امامان را تعیین می‌کند

همچنین قوانین جدیدی که کمیته دولتی برای انتصاب امامان مقرر کرده، مبنی بر اینکه روحانیون باید دارای مدارک تحصیلی عالی دینی باشند، می‌تواند بسیاری از امامان موجود را از حق امامت مساجد محروم کند.

یکی از معاونان کمیته دولتی، گوندوز اسماعیلوف، در ۲۴ مه به رسانه‌های محلی گفت که اخراج فوری همه روحانیونی که دارای مدارک تحصیلی عالی دینی نیستند، درست نیست. وی گفت که این گونه روحانیون به تدریج با فارغ‌التحصیلان جایگزین خواهند شد.

از سویی بسیاری از روحانیون دارای تحصیلات اسلامی نیز طبق قوانین جدید انتصاب دیگر نمی‌توانند توسط کمیته دولتی به عنوان امام منصوب شوند.

از این جمله امام جماعت شیعیان، سردار بابایف، است. او بین فوریه ۲۰۱۷ و فوریه ۲۰۲۰ به دلیل رهبری یک مسجد پس از تحصیلات اسلامی در خارج از کشور به زندان افتاد. او اولین و تا کنون تنها فردی است که طبق ماده ۱-۱۶۸

قانون مجازات اسلامی، یعنی «نقض آیین‌نامه تبلیغ دینی و مراسم مذهبی»، مجازات شده است.

سردار بابایف

امام بابایف به عنوان فردی که تحصیلات اسلامی خود را در خارج از کشور بدون اجازه کمیته دولتی یا هیئت مسلمانان قفقاز گذرانده است، و همچنین به عنوان فردی که محکومیت کیفری دارد، طبق قوانین انتصاب دیگر نمی‌تواند به کمیته دولتی برای پست امامت یک مسجد درخواست دهد.

موعظه تنها در موضوعات مورد تایید

بر اساس قوانین جدید کمیته دولتی، به نظر می‌رسد فقط امام، نایب امام یا مؤذن (با تأیید امام) حق دارند در مساجد خطبه بخوانند.

کنان روشن اوغلو می‌گوید که کمیته دولتی کتابی برای محتوای خطبه‌ها تهیه کرده که همه امامان موظفند از آن به عنوان مبنای خطبه‌های جمعه خود

استفاده کنند. او گفت: «کتاب متن مستقیم هیچ خطبه‌ای را بیان نمی‌کند، اما یک خطبه نمی‌تواند از چارچوب کتاب خارج باشد.» این بدان معنا نیست که متن خطبه‌های نمازهای جمعه‌ای که در همه مساجد برگزار می‌شود، یکسان یا در یک موضوع یکسان است، اما «امام باید موضوع خطبه را از کتاب انتخاب کند».

مزایای دولتی به امامان

در حالی که مساجد کمک‌های مردمی جمع‌آوری می‌کنند، امامان از دولت نیز حقوق می‌گیرند. روشن اوغلو گفت: «در چهار یا پنج سال گذشته، بنیاد تبلیغ ارزش‌های اخلاقی مساجد را با پولی که رئیس‌جمهور به آنها اختصاص داده، حمایت می‌کند.» وی خاطرنشان کرد: «رژیم همچنین به امامان خودرو می‌دهد.» سنان خلیلوف، نماینده کمیته دولتی شیروان، گفت که بنیاد دولتی تبلیغ ارزش‌های اخلاقی به هر امام در سراسر کشور هر ماه ۷۵۶ منات (حدود ۴۴۵ دلار) به عنوان حقوق مستقیماً به حساب‌های بانکی آنها واریز می‌کند. وی افزود: «حقوق امامان معاف از مالیات است.»

دولت سکولار و کنترل مذهبی

این همه در حالی است که دولت آذربایجان، به عنوان یک دولت سکولار، به طور قانونی حق کنترل مذهبی مردم را ندارد.

عصبعلی مصطفایف، وکیل ساکن باکو که به پرونده‌های آزادی مذهبی می‌پردازد، می‌گوید که تصرف مستقیم دولت در انتصاب، انتصاب مجدد و اخراج

روحانیون اسلامی ناقض قانون اساسی است. او گفت: «قانون اساسی اعلام می‌کند که دین و دولت از هم جدا هستند. این بدان معناست که دولت حق تعیین، عزل و اعطای حقوق و مزایا به امامان را ندارد.»

مصطفایف خاطرنشان کرد که نقش جدید کمیته دولتی «برای همه، دولت و روحانیون [حامی حکومت]، خوشایند است و دولت نه تنها به امامان پول می‌دهد، بلکه به آنها ماشین می‌دهد. آنها به روشی دوستانه با هم کار می‌کنند.»

کنان روشن اوغلو، مفسر مسائل مذهبی، تأکید کرد که «هیچ یک از مسلمانان» از دولت نخواستند که کنترل مستقیم انتصاب و اخراج روحانیون اسلامی را در دست بگیرد، یا هر پنج سال یک بار تصمیم بگیرد که آیا آنها در مقام خود باقی بمانند یا خیر. وی افزود این بخشی از روند طولانی کنترل مستقیم حکومت بر تمام جنبه‌های زندگی جوامع اسلامی است. روشن اوغلو گفت: «ما انتظار این را داشتیم. این روند حدود پنج یا شش سال پیش آغاز شد. وضعیت اکنون مانند ترکیه است.»^۱

^۱ https://www.forum۱۸.org/archive.php?article_id=۲۷۴۹

نقطه سر خط‌های کتاب نظام امارت اسلامی

به قلم: محمد جواد برهانی

کتاب «الامارة الإسلامية و نظامها» توسط مولوی عبدالحکیم حقانی، قاضی القضاات طالبان، تألیف و با مقدمه ملاهبت الله آخوندزاده امیر و رهبر طالبان، به تازگی منتشر شده است. کتاب دارای ۳۱۲ صفحه و به زبان عربی، توسط مکتبه دارالعلوم الشرعیه منتشر گردیده است. محمد جواد برهانی از نویسندگان و فضلای افغانستانی ساکن ایران در یادداشتی به تعبیر خود «سرخط‌های کتاب» را معرفی کرده است. این یادداشت را که بازتاب‌دهنده کوتاه و گویای نگاه رهبری طالبان افغانستان به مسائل مهم حکمرانی است، می‌توانید در ادامه بخوانید.

کتاب نظام امارت اسلامی (الاماره الاسلامیه و نظامها)^۱ توسط قاضی القضاات طالبان، مولوی عبدالحکیم حقانی تألیف و با مقدمه یک صفحه‌ای ملا هبت‌الله آخوندزاده [امیر و رهبر طالبان] به تازگی چاپ و منتشر شده است. کتاب دارای سیصد و دوازده صفحه و به زبان عربی است که توسط مکتبه دارالعلوم الشرعیه منتشر گردیده است.

^۱ متن این کتاب (به زبان عربی) در پیوند زیر در دسترس است:

ملا هبت‌الله قسمت‌هایی از کتاب را خوانده و بعد از تعدادی از علماء خواسته آن را مطالعه و نظر خود را بیان دارند که در نتیجه مورد تأیید قرار گرفته و آن را ستوده است.

در پشت جلد کتاب، ساختمان ارگ همراه با پرچم سفید طالبان دیده می‌شود که شماره تلفن همراه و آدرس ایمیل بر روی آن به چشم می‌خورد.

بعد از ملا هبت‌الله، مولوی عمار المدنی برای کتاب مقدمه و تقریظ نوشته است و در مقدمه، روی دو موضوع تمرکز کرده است: یکی علم و قلم برای هدایت و تبیین سیاست و دیگری شمشیر و تفنگ برای تحقق قدرت و پیروزی. همچنین در آن از جامعیت اسلام سخن گفته شده و از مروجان و سیاست مداران اسلامی که برای تحقق نظام دینی کوشیده‌اند، تمجید صورت گرفته است.

در بخش دیگری از کتاب، زندگی نامه حقانی قندهاری نویسنده کتاب با قلم عبدالغنی میوندی آمده است که در آن آورده است: مؤلف کتاب در مدرسه حقانی در پشاور و بلوچستان در نزد علمای اهل سنت، ادبیات عرب، فقه، تفسیر و حدیث را فراگرفته است و در سال ۱۴۰۰ قمری معادل ۱۹۸۰ میلادی فارغ‌التحصیل شده و سال‌ها در افغانستان و کویت پاکستان تدریس داشته است. مؤلف کتاب، در کنار تدریس در رشته‌های فقه و حدیث کتاب‌هایی را تألیف کرده که آداب اکل و شرب؛ آداب معلم و متعلم، آداب قضاء حاجت، آداب مفتی و مستفتی از جمله آثار او است.

مؤلف در فصل آغازین، هدف اساسی امارت اسلامی بعد از پیروزی طالبان و شکست و خروج آمریکایی‌ها و هم پیمانان را بیان داشته که عبارت است از

تطبیق قانون الله در سرزمین افغانستان و تشکیل دولت اسلامی بر مبنای شریعت
غرای اسلامی که در قالب فقه حنفی تبلور پیدا می‌کند.

مؤلف، دولت را به دو قسم جبايت (جمع مالیات) و هدایت تقسیم کرده
است که از اولی، انتقاد و دومی را تأیید کرده و بیان داشته است که دولت اسلامی
باید دولت هدایت باشد نه دولتی که از خون فقراء بمکد تا دولتمردان به نان و
نوا برسند. حکومت هدایت، حکومتی اسلامی است که در آن فقط به قانون الهی
توجه می‌شود و قانون وضعی و مردمی در آن جای ندارد.

مؤلف، در بخش دیگر از کتاب خود به مصادر شریعت و دولت اسلامی
پرداخته و از قرآن، حدیث، قیاس، استحسان، اجماع و... نام برده است.

در بخشی از کتاب، به مذهب و قضاوت پرداخته شده است که قضاوت فقط
طبق مذهب رسمی حنفی صورت گیرد و سایر اقلیت‌ها هیچ جایگاهی در قضاوت
ندارند: و «لابد فی الدوله من عدم الاذن للامتیازات القضائیه للأقلیات» (دولت
نباید برای اقلیت‌های مذهبی امتیاز قضائی بدهد) و افزوده است: «اگر اقلیت‌ها در
قضاوت جایگاه پیدا کنند باعث شکست نظام دینی می‌شوند. همانگونه که در
حکومت عثمانی چنین شد». مؤلف همچنین در بخش مذهب بیان می‌دارد که غیر
از حنفی، سایر مذاهب «یعدّ عارا فی دیار افغانستان خصوصا بین عوام الناس» یعنی
سایر مذاهب در افغانستان مایه ننگ و عار شمرده می‌شود که ازدواج یک دختر
حنفی از باب ننگ و عار با فرد غیر حنفی در عرف مردم افغانستان جایز نیست.

مؤلف در بخش دیگر کتاب خود به عرف پشتون والی اشاره کرده و آن را مهم شمرده و اهتمام آن را در پوشیدن لباس افغانی، برقع، عمامه و... لازم دانسته است.

در بخش دیگر کتاب به استقلال و آزادی بیان و عقیده، مطابق شریعت اسلامی پرداخته شده، و از میان القاب دینی برای رئیس دولت اسلامی، امیرالمؤمنین را برگزیده و اطاعت از وی را برای امت اسلامی واجب دانسته و مخالفت با وی را مستحق مرگ دانسته است. کتاب آمیخته با حدیث و آیات قرآنی است و مصداق «اولوا الامر» هم امیرالمؤمنین دانسته شده است. به رایت و لواء در دولت اسلامی هم اشاره شده است که باید رایت سیاه و لواء/پرچم سفید باشد، چون «کانت رایة رسول الله سودا و لواءه أبيض».

مؤلف به انتخاب امیرالمؤمنین هم اشاره کرده که باید طبق رویه خلفاء راشدین باشد که از طریق بیعت، تسلط و غالب شدن و تشکیل شورای اهل حل و عقد ممکن است و انتخاب خلیفه با اجماع در سقیفه بنی ساعده شروع شد. مؤلف به تشکیل شورای اهل حل و عقد، عنایت خاص داشته و در جاهای مختلف بدان اشاره کرده است. مؤلف دموکراسی و انتخابات را غیر اسلامی و فساد آور دانسته است که برای مسلمانان شایسته نیست بدان عمل کنند.

شرایط امیرالمؤمنین بحث دیگری است که در کتاب آورده شده و به مرد بودن و زن نبودن به صورت مفصل‌تر پرداخته شده است. روایاتی نقل شده که در آن آمده است زنان باید در خانه بنشینند و به سیاست کار نداشته باشد و الا کار خراب می‌شود.

بخش مهم کتاب به وظایف امیرالمؤمنین و سیاست خلفاء راشدین پرداخته است و به ترتیب از خلیفه اول تا خلیفه چهارم را آورده و ده وظیفه مهم امیر را بر شمرده است.

بخش دیگری از کتاب درباره وزارت‌های مختلف است که از وزارت دفاع شروع کرده و شرایط و وظایف لشکر نظام امارت اسلامی را توضیح داده است. همچنین وزارت داخله، قضاء و شورا به صورت مشروح بحث شده است. نویسنده تشکیل شورای اسلامی را با دلایل شرعی اثبات و از آن حمایت و برای اعضاء آن شرایطی را بیان داشته که یکی از آن شرایط، مرد بودن است و زن در شورای اسلامی جای ندارد. از نظر او «زن باید در خانه خود بنشیند، شولی [آش] خود بخورد، خود در پرده کند و به بازی و تربیت بچه و شوی خود برسد».

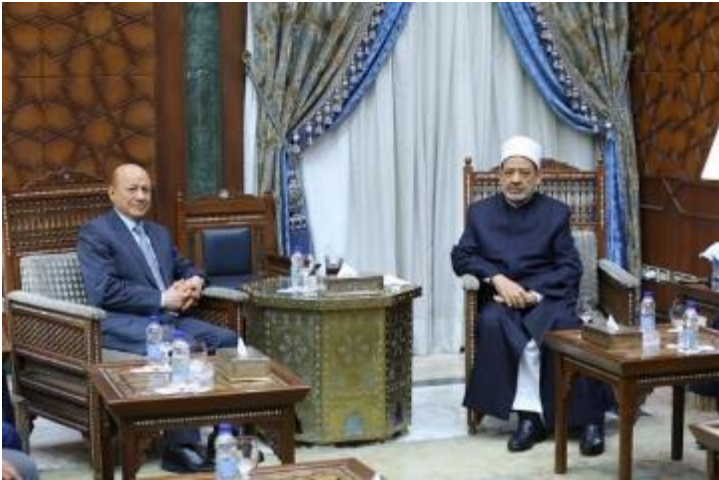
بخش دیگر کتاب، به آموزش جدید پرداخته و آمده است که نظام آموزشی، باید دینی باشد و علوم غیر دینی، اسلام و مسلمانان را ضعیف کرده و می‌کند. به اعتقاد نویسنده، بسیاری از مشکلات در افغانستان توسط علوم عصری صورت گرفته است. بابتی هم به آموزش زنان اختصاص یافته که نفس آموزش زنان مشکل ندارد، اما کیفیت آن باید مطابق شریعت اسلامی باشد که فساد به بار نیاورد و زنان باید از محارم خود در درون خانه آموزش ببینند. زنان بدون ضرورت نباید از خانه خارج گردند که در قرآن آمده است «و قرن فی بیوتکن». و این شعر را هم به فارسی از کتاب روح البیان آورده است که:

ز بیگانگان چشم زن کور باد چو بیرون شد از خانه در گور باد

در کتاب نظام امارت اسلامی به آموزش مختلط پرداخته و آن را بدون شک حرام دانسته است: «أما تعليم المختلط بين النساء و الرجال فلا شك في تحريمه» و افزوده: با غیرت افغانی هم سازگاری ندارد.

کتاب نظام امارت اسلامی از منابع مختلف استفاده کرده، اما کمتر رفرنس داده و از سوی دیگر کتاب دارای فهرست مطالب است، اما منابع استفاده شده در آن فهرست نشده است.^۱

دیدار العلیمی با احمد الطیب؛ علیه انصار الله یا اخوان المسلمین

در جریان سفر عبدالله العلیمی رئیس شورای ریاستی یمن به مصر یکی از مهم‌ترین دیدارهای وی دیدار با احمد الطیب رئیس الازهر بود.

^۱ <https://t.me/yekhezaran/۳۴۴۱۹>

هر چند محور اصلی مذاکرات این دیدار بر علیه انصارالله بود و العلمی سعی کرد مشکل یمن را انصارالله و ایدئولوژی انقلابی این گروه نشان دهد ولی در واقع هدف این دیدار مقابله با نفوذ اخوان المسلمین در یمن بوده است.

العلمی در این دیدار از الازهر دعوت می‌کند که با افزایش پذیرش دانشجویان یمنی و برگزاری دوره‌های علمی برای مبلغان دینی و ائمه جماعات در الازهر زمینه مقابله با تفکرات تروریستی و افراطی را در یمن توسعه دهد.

با توجه به اینکه تا پیش از این و برای دهه‌ها تشکیلات تبلیغ دینی جامعه اهل سنت یمن در اختیار اخوان المسلمین بوده است، تأثیر این همکاری بیش از هر چیز به کاهش نفوذ اخوان المسلمین در یمن خواهد انجامید که خواسته مشترک عربستان و امارات است.

برکناری هادی را باید نقطه عطفی در افول ستاره بخت اخوان المسلمین یمن دانست که در سال ۲۰۱۲ به شکل غیرمنتظره اوج گرفت.^۱

^۱ <https://t.me/yemenstudies> ir/۶۱۰۰

اویغورهایی که من در چین دیدم

به قلم: بهرام امیراحمدیان - استادیار مطالعات روسیه، آسیای مرکزی و قفقاز در دانشگاه تهران

تورپان با جمعیت حدود ۶۵۰ هزار نفر، در منطقه خودمختار سین کیانگ-اویغور در شمال غربی چین واقع شده است.

من در سفر سال ۲۰۱۵ به این منطقه در همه جا مسلمانان را دیدم که در آرامش و آسایش زندگی می‌کنند. مساجد دایر است و نمازگزاران به مسجد می‌روند. در سین کیانگ برخلاف دیگر نقاط چین، در دوره سیاست‌های تک‌فرزندی، مسلمانان چین از این قاعده مستثنا بوده‌اند و می‌توانستند چند فرزند داشته باشند.

علاوه بر آن کاربرد زبان و الفبای اویغوری در سطوح مختلف از علائم (در کنار زبان چینی) تا روزنامه و انتشارات و رادیو تلویزیون بود که توجه من را به

خود جلب کرده است. حتی در پشت اسکناس‌های چینی هم با زبان و الفبای نستعلیق اویغوری مقدار ارزش اسکناس درج شده است.

برخلاف تصور قبلی براساس رسانه‌های گروهی درباره اویغورها که آنها را با عبا و عمامه و گاری‌های دستی و گاری چارپا نشان می‌دهند، من خود در این مدت چنین پوشش و وسایل حمل‌ونقل را ندیدم. البته در بخش کشاورزی تراکتورها و تریلرها و یدک بارکشی آنها را دیدم که مسافر سوار کرده بودند یا اعضای خانواده را حمل می‌کردند.

از آنجا به شهر تورفان آمدم و از موزه تورفان دیدار کردم. دست نوشته‌ها و متون بسیاری به زبان‌های سُغدی (از زبان‌های ایرانی شرقی) از جاده ابریشم، لباس‌ها و اشیای مختلف در موزه موجود است.

پس از بازدید از این موزه به دیدار مسجد امین رفتیم. مناره امین تنها بلندترین مناره قدیمی در سین‌کیانگ و تنها برج اسلامی در میان صدها برج موجود در چین است. مسجد امین در حدود دو کیلومتری شرق تورفان قرار دارد، این مسجد در سال ۱۷۷۷ به افتخار ژنرال قهرمان تورفان «امین خواجه» ساخته شده است. او یک وطن‌پرست برجسته بود که برای اتحاد چین، در طول زندگی خود مبارزه کرده است.

او هشت پسر داشت؛ ولی پسر بزرگ او بر اثر بیماری درگذشت. تحت تأثیر این رویداد، همه پسران باقی‌مانده او در مبارزه علیه شورشیان جونگار شرکت داشتند. دومین پسر او سلیمان نام داشت که این مناره را با پول خود

ساخت. پس از درگذشت امین، سلیمان میراث‌دار عنوان پدر شد و دومین فرمانروای تورفان شد [...]^۱.

حلال: بازاری به سرعت در حال رشد که با مفاهیم مذهبی مسلمانان تقویت می‌شود

بر اساس گزارش «وضعیت اقتصاد اسلامی جهانی» در سال ۲۰۲۰، که توسط شرکت «استاندارد دینار» مستقر در دبی منتشر شده است، آنچه به عنوان اقتصاد حلال شناخته می‌شود، ۳٫۷ درصد از کل تجارت جهانی را تشکیل می‌دهد. گزارش می‌گوید ارزش بازار این محصولات که در سطح جهانی «حلال» توصیف می‌شوند، در طول سال ۲۰۱۹، ۲٫۲ تریلیون دلار برآورد شده است.

^۱ <https://www.sharghdaily.com/۸۴۸۵۴۲/۱۰۰> -بخش-روزنامه-

تحت پوشش تجارت حلال در جهان گسترش یافته و موارد محصولات همچون گوشت و مرغ، لبنیات و پنیر عاری از چربی خوک، شیرینی‌های بدون گلوتن حیوانی و ویتامین‌های بدون چربی خوک را شامل می‌شود. بر غذا و نوشیدنی، بازار کالاهای حلال به محصولات زیبایی حلال نیز گسترش یافته است، محصولاتی که هیچ گونه چربی گوشت خوک یا الکل ندارند.

غذا و نوشیدنی حلال در مقایسه با بقیه محصولات حلال بزرگ‌ترین بازار است. سالانه ۱,۱۷ تریلیون دلار برای غذاها و نوشیدنی‌های حلال در سراسر جهان هزینه می‌شود، در حالی که کمتر از یک تریلیون دلار برای بقیه محصولاتی که حلال توصیف می‌شوند، هزینه می‌شود.

کل تجارت مواد غذایی در سراسر جهان، تجارت مواد غذایی و نوشیدنی‌ها ۳۰ درصد حلال است، به این معنی که تقریباً یک سوم غذاهایی که در سراسر جهان فروخته می‌شود، چه در کشورهای مسلمان و چه در کشورهای غیر اسلامی، محصولات حلال هستند.

اساس آمار فدراسیون جهانی غذای حلال که در اوت ۲۰۱۷ منتشر شد، تعداد افرادی که غذاهای حلال مصرف می‌کنند به نزدیک به دو میلیارد نفر در سراسر جهان رسیده است.

نکته قابل توجه این است که ده کشوری که بیشترین محصولات حلال را صادر می‌کنند، کشورهای غیرمسلمان هستند، یعنی هند، برزیل، اتریش، آمریکا، آرژانتین، نیوزلند، فرانسه، تایلند، فیلیپین و سنگاپور.

تولید این کشورها از کل بازار محصولات حلال در سراسر جهان حدود ۸۵ درصد است در حالی که سهم کشورهای مسلمان در تولید و فروش محصولات حلال تنها ۱۵ درصد است. مالزی، اندونزی و ترکیه پیشتاز کشورهای مسلمان در اقتصاد حلال هستند و ترکیه با صادرات بیش از ۲۰ میلیارد دلار در سال، جایگاه برجسته‌ای را به خود اختصاص داده است.

کمیل الساری، استاد اقتصاد در دانشگاه سوربن پاریس، علت رشد جهانی بازار محصولات حلال در ۴۰ سال گذشته را افزایش تعداد مسلمانان در اروپا در سال‌های اخیر می‌داند، اعم از آواره شدن آنها از کشورهای خود به دلیل جنگ، مهاجرت‌های اقتصادی، دانشجویان مهاجر و علاوه بر آن، تأثیر زیاد فقیهان و شیوخ در اندیشه‌های مسلمانان، به گونه‌ای که مسلمانان به جست‌وجوی محصولات حلال بسیار مشتاق شده‌اند.

تأکید می‌کند که در سال‌های اخیر افکار و اندیشه‌های «سلفی» مرتبط با اسلام ظاهرگرا در چندین کشور اروپایی گسترش یافته است، به گونه‌ای که حجاب و جست‌وجوی محصولات حلال با تقاضایی بی‌سابقه به موضوعی عادی تبدیل شد.

با افزایش تقاضا برای محصولات حلال، شرکت‌های چندملیتی و فروشگاه‌های غول‌پیکر و زنجیره‌ای مواد غذایی در اکثر کشورهای جهان تمایل به ارائه این نوع محصولات پیدا کرده‌اند تا با جذب مشتریان مسلمان در سراسر جهان، سود بیشتری کسب کنند.

آیا واقعاً چیزی که علامت دارد حلال است؟

کمیل الساری می‌گوید که شک و تردیدهایی وجود دارد که محصولات با برند حلال موجود در بازار اروپا در واقع «حلال» هستند؟! سیستم‌های کنترل مواد غذایی در کشورهای اروپایی بر کیفیت غذا، رعایت مشخصات، پاکیزگی و رعایت قوانین بهداشتی و زیست محیطی نظارت می‌کنند، اما نظارتی بر انطباق این محصولات با قوانین اسلامی در ذبح و غیره ندارند.

با این وجود، یک مطالعه اخیر که توسط خبرگزاری بین‌المللی اسلامی (IINA) منتشر شده است، پیش‌بینی می‌کند که بازار جهانی محصولات حلال به رشد خود ادامه دهد و تا سال ۲۰۳۰ به ۱۰ تریلیون دلار برسد.^۱

^۱ https://www.bbc.com/arabic/world_61558369

شکاف نژادی عرب‌ها و یهودیان اسرائیلی در مرز انفجار

مهم‌ترین و بزرگ‌ترین شکاف نژادی در رژیم صهیونیستی، میان یهودیان و عرب‌هاست؛ این عرب‌ها، اخلاف همان فلسطینیانی هستند که در جنگ اشغال فلسطین در سال ۱۹۴۸، در مواجهه با تاراج سرزمین خود، در وطن خویش باقی ماندند و تبدیل به اقلیت گشتند و در نهایت به آن‌ها شهروندی رژیم صهیونیستی داده شد.

شکاف میان عرب‌های اسرائیلی و یهودیان، موضوع تحقیقات و نظرسنجی‌های مختلف مؤسسات و رسانه‌های رژیم صهیونیستی است. این بار، «اور کاشتی»، روزنامه‌نگار روزنامه صهیونیستی هاآرتص در مطلبی تحت عنوان «۶۰ درصد از یهودیان اسرائیلی خواهان تفکیک محل زندگی خود از عرب‌ها هستند» با استناد به نظرسنجی مؤسسه دموکراسی اسرائیل، به افزایش شکاف‌های نژادی در رژیم صهیونیستی پرداخته است:

بر اساس جدیدترین نظرسنجی مؤسسه موسوم به دموکراسی اسرائیل، حدود ۶۰ درصد از یهودیان اسرائیلی بر این باورند که بهترین گزینه برای یهودیان این است که جدا از عرب‌ها زندگی کنند. این میزان در مقایسه با نظرسنجی سال گذشته و پیش از دور آخر درگیری رژیم صهیونیستی با غزه و نیز اعتراضات و ناآرامی‌ها در شهرهای عرب و یهودی‌نشین رژیم صهیونیستی، ۱۵ درصد رشد داشته است. این حمایت از جداسازی، در میان راست‌گرایان صهیونیستی بیشتر است؛ ۷۰ درصد افرادی که خود را راست‌گرا معرفی می‌کنند، حامی این جداسازی هستند در حالی که کمتر از نیمی از میانه‌روها و حدود یک‌سوم از چپ‌گرایان، طرفدار چنین ایده‌ای هستند. این میزان حمایت از تفکیک نژادی در میان یهودیان در حالی صورت می‌گیرد که تنها ۲۰ درصد از عرب‌های اسرائیل خواستار جدا شدن محل زندگی خود از محل زندگی یهودیان هستند.

این نظرسنجی همچنین نشان داد دیدگاه تبعیض‌آمیز یهودیان نسبت به اسرائیلی‌ها در مسائل امنیتی، به مراتب بیشتر است. بر اساس این نظرسنجی، ۸۰ درصد از یهودیان با این گزاره موافق‌اند که «تصمیمات مربوط به صلح و امنیت باید توسط اکثریت یهودی اتخاذ شود». به علاوه، ۳۷ درصد از یهودیان بر این باورند که شهروندان عرب باید به خرید زمین تنها در شهرهای عرب‌نشین محدود شوند. تبعیض‌آمیزترین نگرشی که این نظرسنجی موفق به کشف آن شد این بود که ۱۸ درصد از یهودیان معتقدند که عرب‌ها نباید اجازه خرید زمین در هیچ نقطه‌ای از این سرزمین را داشته باشند.

در زمینه روابط میان یهودیان و عرب‌ها، این نظرسنجی نشان داد که بیش از ۶۵ درصد از یهودیان می‌کوشند که از ورود به شهرهای عرب نشین اجتناب کنند و حدود ۵۵ درصد از آن‌ها، زندگی با عرب‌ها در یک آپارتمان مشترک را غیرقابل قبول می‌دانند. این در حالی است که تنها ۱۳ درصد از عرب‌ها ترجیح می‌دهند وارد شهرهای یهودی‌نشین نشوند و ۳۶ درصد از آن‌ها زندگی با یهودیان در یک آپارتمان مشترک را غیرقابل قبول می‌دانند.

در این مطالعه همچنین از شرکت‌کنندگان سؤال شد که «آیا یک فرد عرب-اسرائیلی که احساس می‌کند بخشی از ملت فلسطین است، می‌تواند شهروندی وفادار برای اسرائیل باشد؟». تنها ۲۸ درصد از یهودیان به این سؤال پاسخ مثبت دادند. نرخ موافقت با این سؤال در هر دو گروه عرب و یهودی، نسبت به نظرسنجی پیشین، کاهش یافته است.^۱

^۱ <https://www.mehrnews.com/news/۵۵۰۸۷۷۵>

وقت آن است که مایهودیان به تبعید برگردیم

به قلم: مایکل بریزون

من یک یهودی تبعیدی سرافراز هستم. من یک انترناسیونالیست و یک جهان‌وطن هستم. من همچنین از هر رابطه‌ای با زادگاه جغرافیایی خود بی‌بهره هستم، و «زمین» برای من فقط خاکی است که غذا در آن رشد می‌کند و مردم در آن دفن می‌شوند. این خاک یک میلی گرم هم حرمت ندارد و حتی یک قطره خون هم ارزش ندارد.

من به سختی آموخته‌ام که وطن واقعی من، در کلمات یافت می‌شود. در کتاب‌ها، ایده‌ها، ارزش‌ها و اصول. من می‌دانم که چگونه می‌توانم یک شهروند خوب و مفید در هر کشوری که ممکن است در آن زندگی کنم، باشم و ناتوانی خود را در میهن‌دوستی پذیرفته‌ام.

[...] در این زمانه، ما آموخته‌ایم که بقای خود را مدیون پراکندگی جغرافیایی هستیم تا تمرکز جغرافیایی، ما بقای خود را به تنوع به جای وحدت و به جوامع گوناگون به جای یک دولت وامداریم.

ما واقعاً در «ملت» بودن وحشتناک هستیم. ما خیلی زود مانند بسیاری از ملل جهان احمق، خشن و حریص می‌شویم و در مدت کوتاهی ویرانی و تبعید را برای خود به ارمغان می‌آوریم. تنها در تبعید است که حس گمشده خود را به دست می‌آوریم و دوباره مردمی می‌شویم که نجات می‌یابد.

ظاهراً اکثریت بودن، حکومت کردن، اداره ارتش و دولت به ما نمی‌خورد. ما در اقلیت بودن خوب هستیم. حتی کمی آزار و اذیت برای ما مناسب است. بهترین‌ها را در ما به ارمغان می‌آورد.

و اکنون، ما یک بار دیگر در حال بازی در نقش یک «ملت» هستیم. ظاهراً این پاسخ ابدی ما به هولوکاستی است که بر سر ما آمد. اما در واقعیت، این ادامه هولوکاست است.

[...] و اینگونه بود به جایی که هستیم رسیدیم؛ یک «ملت» کوچک، متکبر، خشن و شرور. ماهی کوچکی در یک برکه کوچک و متحدی برای منفوران. رؤیایی که تلاش‌هایش به ایجاد دولت انجامید، اگر از قبر بلند شود و نتایج بینش خود را ببیند، در تابوت خود به عقب می‌پرد و می‌خواهد استخوان‌هایش را به «وین» برگرداند.

دیگر راه‌گریزی از این باتلاق نیست. هفتاد و پنج سال نژادپرستی و خشونت، رأی‌دهندگان اسرائیل را کاملاً فاسد کرده است. دیگر هیچ دولت عاقلی در اینجا

انتخاب نخواهد شد. در نتیجه، چاره‌ای نیست جز اینکه بپذیریم که صهیونیسم یک اشتباه ساده‌لوحانه بود و برای بازیابی قدرت و تجدید ارزش‌های خود دوباره به تبعید برویم [...].^۱

احتمال بازنشستگی و استعفای پاپ فرانسیس؛ پاپ کلیسای کاتولیک را پس از خود به چه سمتی می‌برد؟

در اوایل ماه مه هنگامی که پاپ فرانسیس ۸۵ ساله برای اولین بار با ویلچر در جمع حاضر شد، حدس و گمانه‌زنی‌هایی در خصوص اینکه او احتمالاً

^۱ https://www.haaretz.com/opinion/۳۰-۰۵-۲۰۲۲/ty_article_opinion/premium/its_time_for_us_jews_to_go_back_into_exile/_۰۰۰۰۰۱۸۱۱۵e۰_d۷۱f_a۳e۱_d۵e۴۰۲۱۲۰۰۰۰

می‌خواهد مسیر بندیکت شانزدهم، رهبر سابق کاتولیک‌های جهان را طی کند، شروع شد.

این گمانه‌زنی‌ها پس از تصمیم غیرعادی او جهت برگزاری یک گردهمایی کاردینال‌ها در تاریخ ۲۷ اوت به منظور انتصاب کاردینال‌های جدید که برخی از آن‌ها برای جانشینی پاپ واجد شرایط خواهند بود، شدت بیشتری گرفت. این تصور گسترده در رم وجود دارد که این آخرین گردهمایی پاپ فرانسیس خواهد بود و بنابراین او می‌خواهد اوضاع را درست کند. برخی از ناظران حتی حدس می‌زنند که پاپ فرانسیس می‌تواند با اعلام استعفای خود به گردهمایی پیش رو پایان دهد.

رابرت میکنز، سردبیر نسخه انگلیسی‌زبان یک روزنامه کاتولیک گفت: «برگزاری این مجلس در ماه اوت بسیار عجیب است. هیچ دلیلی ندارد که این مجلس سه ماه زودتر از موعد (معمولاً نوامبر) برگزار شود. من فکر می‌کنم که او چیز دیگری را اعلام خواهد کرد. گرچه بعید است استعفا دهد، اما با این حال احتمال استعفا هم وجود دارد.»

بندیکت شانزدهم به مدت ۸ سال پاپ بود و هنگامی که در ۲۸ فوریه ۲۰۱۳ اعلام بازنشستگی کرد، کاتولیک‌ها را در شوک فرو برد و به اولین پاپ مستعفی در ۶۰۰ سال اخیر تبدیل شد. وی در آن زمان به صراحت اظهار کرد که از قدرت لازم برای تحقق مشقت‌های شغلی که لازمه آن سفرهای بسیار است، برخوردار نیست.

پاپ به آینده کلیسای کاتولیک سمت و سو می‌دهد

روز یکشنبه، ۲۹ مه، بود که پاپ فرانسیس اعلام کرد با فراخوانی همه کاردینال‌ها و برگزاری کانسیستوری (به معنای گردهمایی در زبان لاتین که در واقع اشاره به گردهمایی کاردینال‌ها در کنار پاپ دارد) در ۲۷ اوت، در مورد قانون اساسی جدید واتیکان گفتگو کرده و ۲۱ کاردینال جدید را منصوب خواهد کرد. هفت سال است که چنین گردهمایی گسترده‌ای در میان کاردینال‌ها صورت نگرفته است.

از ۲۱ کاردینال، ۱۶ تن زیر ۸۰ سال هستند و بنابراین واجد شرایط ورود به مجمعی برای انتخاب جانشین وی پس از مرگ یا استعفا هستند. با برگزاری مراسم پیش رو و انتصاب کاردینال‌های جدید، پاپ در واقع حدود ۸۳ نفر از ۱۳۲ کاردینال دارای حق رأی را منصوب کرده است.

رهبر کاتولیک‌های جهان با این انتصاب‌ها زمینه را برای انتخاب جانشین خود فراهم کرده به مسیر پیش روی کلیسای کاتولیک سمت و سوی مد نظر خود را می‌دهد. او همچنان تعداد کاردینال‌های دارای حق رأی را از کشورهای در حال توسعه بیشتر کرده و از سیطره اروپا بر کالج کاردینال‌ها خواهد کاست. از ۱۶ کاردینال منصوب، پنج نفر اسقف ساده هستند، نه اسقف اعظم. زمانی که پاپ فرانسیس برای نخستین بار در سال ۲۰۱۴ کاری را انجام داد، حرکتی انقلابی بود، اما او هر زمان که کاردینال‌هایی را منصوب کرده است، این الگو را ادامه داده است.

پاپ فرانسیس همچنین بار دیگر از اعطای مقام کاردینالی به اسقف‌های اعظم در شهرهای بزرگ صرف‌نظر و ترجیح داده مردانی را از مکان‌های دوردستی که نهاد کلیسا در آنها کوچک یا در حال رشد است و سرزنده‌تر از اروپا هستند، به مقام کاردینالی منصوب کند.

پاپ نسبت به سال ۲۰۱۳ که انتخاب شد، ترکیب کاردینال‌های انتخاب‌کننده را کمتر ایتالیایی و کمتر اروپای شرقی، اما بیشتر آسیایی و آفریقایی کرده است. پاپ فرانسیس همچنین تعداد رأی‌دهندگان را که از مجمع واتیکان هستند از ۳۵ درصد در کنفرانس سال ۲۰۱۳ به ۲۴ درصد در حال حاضر کاهش داده است.

به نظر می‌رسد رهبر کاتولیک‌های جهان با انتصاب کاردینال‌هایی در سنگاپور، مغولستان، هند و تیمور شرقی به دنبال افزایش اعتبار و نفوذ کلیسا در آسیا است که یک قدرت اقتصادی و سیاسی در حال رشد است.

ارتقا اسقف رابرت مک‌الروی از سن دیگو در ایالت کالیفرنیا به مقام کاردینالی نیز بسیار مهم است، زیرا او با رویکرد پاپ فرانسیس به مسائلی همچون حفاظت از محیط زیست و کاتولیک‌های همجنس‌گرا همراه بوده است. بدین ترتیب و با این انتصاب پاپ فرانسیس از دو اسقف اعظم سنت‌گرای شهرهای سانفرانسیسکو و لس‌آنجلس، دو شهر بزرگی که در گذشته کاردینال‌هایی داشتند، صرف‌نظر کرد.

هر پاپ اثر خود را بر کالج کاردینال‌ها می‌گذارد و به دنبال رهبرانی می‌گردد که از دیدگاه‌های او در مورد جایی که کلیسا باید برود حمایت کنند.

پاپ فرانسیس اکنون ۶۳ درصد از رأی‌دهندگان کاردینال را منصوب کرده است. ۲۹ درصد توسط بندیکت و ۸ درصد نیز توسط جان پل منصوب شده‌اند. اکنون احتمال دارد پاپ دیگری انتخاب شود که سیاست‌های فرانسیس را ادامه دهد، اما هرگز نمی‌دانیم که کاردینال‌ها پس از ورود به یک کنفرانس انتخاب پاپ چگونه رأی خواهند داد.^۱

انجیلی‌ها کلید انتخابات آیند برزیل هستند

زمانی که لوئیز ایناسیو لولا داسیلوا سرانجام در ۷ مه تأیید کرد که در انتخابات ریاست جمهوری برزیل در ماه اکتبر شرکت خواهد کرد، سخترانی مبارزات انتخاباتی خود را به حملاتی مذهبی به ژائیر بولسونارو، رئیس‌جمهور

^۱ <https://www.theguardian.com/world/2022/jun/06/pope-francis-latest-plans-fuel-rumours-over-resignation>

<https://www.catholicnewsagency.com/news/251408>

فعلی، اختصاص داد. او گفت: «بولسونارو ممکن است خود را مسیحی بخواند، اما همسایه خود را دوست ندارد [اشاره به یکی از آموزه‌های معروف حضرت مسیح علیه السلام در نفی خودپرستی]».

لولا، که از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۰ رئیس جمهور بود، با زیر سؤال بردن خداپرستی رقیب خود، چیزهای زیادی برای به دست آوردن دارد. «مسیحیان انجیلی» یا «دوباره متولد شده» حدود یک سوم رأی‌دهندگان برزیل را تشکیل می‌دهند. بر اساس یک نظرسنجی، در سال ۲۰۱۸ از هر ده نفر، هفت نفر آنها بولسونارو را به فرناندو حداد، نامزد حزب کارگران لولا، ترجیح دادند (لولا در برگه رأی حضور نداشت). در آوریل یک نظرسنجی دیگر نشان داد که ۵۲ درصد از انجیلی‌ها در دور اول به آقای بولسونارو رأی می‌دهند، در حالی که ۳۰ درصد به لولا. ویکتور آرائوخو، که در مورد سیاست مسیحیان برزیل می‌نویسد، می‌گوید: «[انجیلی‌ها] در مورد انتخابات تصمیم خواهند گرفت».

این که ریاست جمهوری برزیل، که تعداد کاتولیک‌های رومی آن بیشتر از هر کشور دیگری است، توسط انجیلی‌ها تعیین می‌شود، نیم قرن پیش به سختی قابل باور بود. چرا که آنها فقط ۵ درصد از جمعیت را تشکیل می‌دادند. در مقابل، کاتولیک‌ها ۹۲ درصد را تشکیل می‌دادند. به نظر می‌رسد که انجیلی‌ها ظرف یک دهه آینده به بزرگ‌ترین گروه مذهبی برزیل تبدیل شوند. در سائوپائولو، بزرگ‌ترین شهر، تعداد کلیساهای انجیلی بین سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۰ یک سوم افزایش یافت و به بیش از ۲۰۰۰ کلیسا رسید.

این تغییر در حال حاضر جامعه را متحول کرده است. برزیلی‌ها بیشتر از سامبا به موسیقی انجیل گوش می‌دهند. اعضای تیم ملی فوتبال برزیل، مرتباً خدا را در زمین ستایش می‌کنند. کلیساهای بزرگ که اغلب به عنوان شرکت‌های چندملیتی فعالیت می‌کنند، مدام سودهای الهی را گزارش می‌کنند. درآمد کلیسا بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۳ تقریباً دو برابر شد و به بیش از ۱۱ میلیارد دلار رسید.

انجیلی‌ها نیز در حال تغییر سیاست برزیل هستند. از دهه ۱۹۹۰ آنها به دنبال انتخاب نمایندگان محلی بودند که بتوانند از منافع کلیساهایشان محافظت کنند. اما امروزه این گروه‌های دارای منافع، ملی هستند. در کنگره، ۱۹۵ نماینده از ۵۱۳ نماینده مجلس سفلی به گروه انجیلی تعلق دارند.

آقای بولسونارو کاتولیک است اما همسرش، میشل، انجیلی است. این خانواده از حمایت قدرتمندترین کشیش‌های کشور، مانند اندره والادائو، برخوردار است. در اینستاگرام، آقای والادائو پست‌هایی را منتشر می‌کند که به ۵ میلیون دنبال‌کننده خود توضیح می‌دهد که چرا ازدواج قابیل با خواهرش قابل قبول است و چرا مسیحیان نباید به چپ رأی دهند. ادیر مکدو، اسقف میلیاردر که صاحب دومین ایستگاه تلویزیونی برزیل است، در سال ۲۰۰۲ از لولا حمایت کرد اما در سال ۲۰۱۸ از آقای بولسونارو حمایت کرد. در عوض، لولا از حمایت پائولو مارسلو، یک چپ‌گرا در مجمع خدا، بزرگ‌ترین کلیسای برزیل، برخوردار است. اما جولیانو اسپایر، یک استاد دانشگاه، می‌گوید: این تنها یک نفر در برابر «ارتش» کشیشان است.

کلیساها نماینده همه مؤمنان نیستند. برزیل هزاران کلیسای کوچک‌تر و نسخه‌های مختلف انجیلی دارد. بیشتر افراد طبقه متوسط گرایش کمی برای رأی دادن به آقای بولسونارو دارند. پنطیکاستی‌ها، که حدود دو سوم انجیلی‌ها را تشکیل می‌دهند، گرایش بیشتری دارند. اما در حالی که رهبران برجسته آنها اغلب شبیه مردان سفیدپوست و مرفهی هستند که پشتیبان‌های اصلی آقای بولسونارو را تشکیل می‌دهند، اکثر اعضای درجه یک، فقیر و سیاه‌پوست هستند و آرای اینهاست که نامزدها در ماه اکتبر برای آن مبارزه خواهند کرد.

انجیلی‌ها همچنین ممکن است بیشتر در معرض اخبار جعلی در رسانه‌های اجتماعی باشند، که به نوبه خود می‌تواند بر نحوه رأی دادن آنها تأثیر بگذارد. سرویس پیام‌رسان واتساپ توسط ۱۴۵ میلیون نفر در برزیل استفاده می‌شود که دومین تعداد کاربران در جهان است. یک نظرسنجی اخیر نشان داد که ۹۲ درصد از انجیلی‌ها به گروه‌های مذهبی واتساپ تعلق دارند، در حالی که این رقم در میان کاتولیک‌ها ۷۱ درصد است. در همین نظرسنجی، نیمی از انجیلی‌ها گفتند که اخبار جعلی را از چنین چت‌هایی دریافت کرده‌اند.

احتمالاً تعیین‌کننده‌ترین آرا از طرف زنان خواهد بود که ۵۸ درصد از انجیلی‌ها را تشکیل می‌دهند. یک نظرسنجی اخیر نشان داد در حالی که مردان به وضوح آقای بولسونارو را ترجیح می‌دهند، اما در میان زنان انجیلی، لولا با ۹ درصد پیش‌تاز است. این با نظرسنجی‌های گسترده‌تری مطابقت دارد که نشان می‌دهد آقای بولسونارو از لولا در اخذ رأی از زنان از همه مذاهب عقب‌تر است. کلودیو کوتو، دانشمند علوم سیاسی، می‌گوید: «از برخی جهات، جنسیت مهم‌تر

از ایمان است.» (در سال ۲۰۱۸ زنان فقیر به انتخاب آقای بولسونارو کمک کردند).^۱

ملاحظه: مسیحیت انجیلی یا اونجلیسم شاخه‌ای از پروتستان‌تیسیم با گسترده‌گی جهانی است. این آیین نخستین بار در بریتانیا در دهه ۱۷۳۰ پایه‌گذاری شد و در آمریکا طی متدیسم و بیداری بزرگ در سده‌های ۱۸ و ۱۹ محبوبیت یافت. این مذهب چهار اعتقاد اساسی دارد: لزوم ایمان آوردن شخصی (تولد دوباره)، اعتقاد بالا به سندیت کتاب مقدس، اعتقاد گسترده به نجات و آموزش نهایی توسط عیسی و تلاش گسترده برای آموزش و گسترش انجیل. به مبلغان انجیلی، مُبشّران یا مژده‌دهندگان (به انگلیسی: Evangelist) می‌گویند. مسیحیت انجیلی از جمله پویاترین جنبش‌های مذهبی در جهان معاصر بوده و در سطح جهان در حال گسترش است.

اونجلیست‌ها معتقدند با به رسمیت شناخته شدن بیت المقدس به عنوان پایتخت اسرائیل، جهان به پایان خواهد رسید، مرحله «آخرالزمان» آغاز خواهد شد و در نهایت مسیح دوباره به زمین برمی‌گردد. از این رو پیروان این مذهب گرچه عموماً اطلاعات چندانی از موضوعات سیاسی خاورمیانه ندارند، اما به دلیل موضع الهیاتی خود در بسیاری از موضوعات طرفدار اسرائیل هستند.

^۱ https://www.economist.com/the-americas/۱۴/۰۵/۲۰۲۲/evangelicals_are_key_to_brazils_upcoming_election

پنطیکاستالیسم: یک جنبش راست بین‌المللی که از اسرائیل، حمایت می‌کند

به قلم: اسلام المنسی

بسیاری از کشورهای جهان شاهد پدیده رشد سریع جنبش «پنطیکاستی» هستند. این جنبش طرفدار صهیونیست، طبق برخی تخمین‌ها، نزدیک به ۶۰۰ میلیون نفر پیرو و در بسیاری از جوامع مسیحی نفوذ دارد. پیش‌بینی می‌شود که تعداد افراد این جنبش تا سال ۲۰۵۰ به یک میلیارد نفر برسد، یعنی در آن سال از هر ده نفر یک نفر در کره زمین.

تخمین زده می‌شود که از بیش از دو میلیارد مسیحی در جهان، یک چهارم آنها پنطیکاستی هستند، در حالی که در سال ۱۹۸۰ تنها ۶ درصد از این جمعیت

را شامل می‌شد و کسی به ندرت خود را به عنوان عضوی از این جنبش معرفی می‌کرد.

پیدایش و باورها

فرقه پنطیکاستی در آغاز قرن نوزدهم در ایالات متحده و از آموزه‌های پروتستان پدید آمد. نام «پنطیکاستی» به معنای «پنجاهی» از این اعتقاد برگرفته شده است که روح القدس در پنجاهمین روز عروج حضرت مسیح به آسمان بر شاگردان او حلول کرده است. به این جنبش «کاریزماتیک» نیز می‌گویند که به معنای داشتن استعداد صحبت کردن به زبان‌های مختلف، توانایی پیش‌بینی و شفای بیماران است.

پنطیکاستالیسم در ابتدا به عنوان یک جنبش اصلاحی توسط گروهی از آمریکایی‌ها تأسیس شد و به سرعت پیروان بسیاری از کلیساهای مختلف، بدون اینکه آن را یک فرقه مستقل بدانند، به آن پیوستند و خیلی سریع گسترش یافت تا اینکه در مدت کوتاهی ده‌ها میلیون نفر را در جهان شامل شد و یک بلوک مهم را در به اصطلاح «راست مسیحی» تشکیل داد.

این جنبش به‌طور گسترده در ایالت‌هایی که سرجمع «کمبرند توراتی» یا «کمبرند انجیلی» خوانده می‌شوند، گسترش یافت، اصطلاحی غیررسمی که به ایالت‌های جنوب شرقی ایالات متحده که در آن‌ها پروتستان‌تیسیم بخش عمده‌ای از فرهنگ آنجاست و تأثیر فوق‌العاده‌ای دارد، اطلاق می‌شود و از آن به تمام نقاط جهان گسترش یافت.

پیروان آن معتقد به وجود یک وعده الهی در کتاب مقدس هستند که شامل حق قوم یهود برای تأسیس دولت اسرائیل است و پنطیکاستی‌ها باید از این دولت در برابر دشمنانش حمایت کنند و جنبش صهیونیسم را به تمدن و مدرنیته غربی پیوند دهند و با اعراب فلسطین که آنها را غیرمتمدن می‌دانند، مقابله می‌کنند. روابط نزدیکی بین بزرگ‌ترین جوامع این جنبش و وزارت امور استراتژیک و تبلیغات در اسرائیل وجود دارد. (این وزارتخانه در سال ۲۰۰۶ تأسیس شد و آویگدور لیبرمن، سیاستمدار یهودی متعصب، اولین وزیر آن بود. این وزارتخانه در سال ۲۰۰۷ منحل شد و سپس مجدداً در سال ۲۰۰۹ احیا شد. این وزارتخانه بر مدیریت کمپین‌ها، بهبود وجهه اسرائیل و مبارزه با جنبش‌های مخالف اسرائیل، متمرکز است.)

در نتیجه این باورها، پنطیکاستی‌ها از پروژه شهرک‌سازی غیرقانونی اسرائیل در کرانه باختری و هر اقدام دیگری که حاکمیت اسرائیل بر فلسطین را تثبیت می‌کند، حمایت می‌کنند. پیروان این جنبش کمک‌های مالی زیادی را برای حمایت از شهرک‌سازی‌های غیرقانونی صهیونیست‌ها صرف می‌کنند.

پنطیکاستالیسم تقریباً بلافاصله پس از پیدایش خود به دلیل اعتقاد به ایده «صحبت کردن به زبان‌های مختلف» به یک تلاش تبلیغی بین‌المللی تبدیل شد، بنابراین پیروان آن مشتاق بودند که این دعوت را در کشورهای مختلف به زبان‌های خود گسترش دهند. بنابراین جنبش ابتدا در میان اقلیت‌های آمریکای شمالی گسترش یافت و سپس به اروپا نیز منتقل شد و در پایان سال ۱۹۰۶ کار تبلیغی در نروژ آغاز شد و در سال ۱۹۰۷ به بقیه اسکاندیناوی، آلمان، ایتالیا و

هلند رسید. اسپانیایی‌ها به گسترش جنبش به مکزیک و در میان گروه‌های اسپانیایی زبان آنجا کمک کردند و فرقه‌های مستقل کاملاً جدیدی در مکزیک و پورتوریکو شکل گرفت و از آنجا به بقیه آمریکای لاتین گسترش یافت، جایی که در دهه‌های اخیر محبوبیت خاصی پیدا کرد.

نفوذ سیاسی

با گسترش دامنه نفوذ سیاسی پنطیکاستالیسم در کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکای لاتین، به عاملی تأثیرگذار در سیاست کشورها تبدیل شده است. به عنوان مثال، در برزیل، که زمانی بزرگ‌ترین کشور کاتولیک روی زمین بود، بیش از ۳۰ درصد از جمعیت اکنون خود را انجیلی توصیف می‌کنند، که بیشتر آنها از پنطیکاستی‌ها هستند که رئیس جمهور فعلی، بولسونارو، را به قدرت رساندند.

بولسونارو بسیار نزدیک به اسرائیل است و روابط بین دو کشور از زمان تصدی ریاست جمهوری در سال ۲۰۱۸، شاهد نزدیک شدن بوده است. او تصمیم گرفت پس از اینکه ایالات متحده و گواتمالا سفارتخانه‌های خود را به قدس منتقل کردند، سفارتخانه کشورش را به قدس منتقل کند، سپس پس از فشارهای زیاد داخلی و خارجی، از تصمیم خود عقب‌نشینی کرد، اما به دوستان یهودی خود اطمینان داد که این گام را بدون اینکه تاریخی برای اجرای آن مشخص شود، اجرایی خواهد کرد.

در ایالات متحده «فرمان هفت کوه» (Seven Mountain Mandate) نفوذ زیادی در حزب جمهوری‌خواه به دست آورده است و رویکرد جنبشی آن مبتنی بر کنترل «هفت کوه» است: آموزش، مذهب، خانواده، تجارت، دولت و ارتش، هنر و سرگرمی، و رسانه.

گروه هفت کوه در سال ۱۹۷۵ ظاهر شد و جنبش آن در سال ۲۰۰۰ راه‌اندازی شد و از سال ۲۰۱۳ محبوبیت آن در ایالات متحده به طور چشمگیری افزایش یافته است. یکی از مشهورترین رهبران این گروه، پائولا وایت، مشاور رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده بوده است که نویددهنده آن بود که ترامپ نقش مهمی در آرماگدون خواهد داشت، زیرا ایالات متحده در نبرد علیه اسلام در کنار اسرائیل ایستاده است.

پیروزی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده، هدیه‌ای به پنتیکاستی‌ها بود، زیرا موفقیت او تا حد زیادی به ظهور پنتیکاستی‌ها که به رهبران پوپولیست مسلح گرایش دارند، وامدار بود. پنتیکاستالیسم به گونه‌ای مترادف با جهان‌بینی ضدلیبرالی شده و نسبت به چپ‌ها و طرفداران ازدواج همجنس‌گرایان، هویت جنسیتی و برابری نژادی و جنسیتی، نگرش منفی دارند.^۱

^۱ https://www.ida2at.com/pentecostalism_international_movement_supports_israel

نظریه جایگزینی بزرگ: چیست و چرا رادیکال‌های سفیدپوست آن را باوری کنند؟

یک فاشیست سفیدپوست برتری طلب؛ این توصیفی است که مرد مظنون به قتل ۱۰ نفر در یک سوپرمارکت در ایالات متحده خود را در یک مانیفست ۱۸۰ صفحه‌ای که ظاهراً توسط خودش نوشته شده است، اینگونه توصیف می‌کند. متهم بعد از ظهر روز شنبه ۱۴ ماه مه وارد یک سوپرمارکت در شهر بوفالو در ایالت نیویورک که ساکنانش اغلب سیاه‌پوست هستند، شد و هم‌زمان با پخش زنده اینترنتی، شروع به تیراندازی به مشتری‌ها کرد. گندرون در مانیفست خود از سفیدپوستان خواسته است تا از خواب غفلت برخیزند و آمریکایی‌های آفریقایی‌تبار و یهودیان را بکشند.

جایگزینی بزرگ

گندرون در صفحه ۱۶۵ مانیفست آنلاین خود ذیل عنوان «دشمنان برجسته را بکشید»، صادق خان، شهردار لندن، که از نسل مهاجران پاکستانی است را به عنوان یکی از سه مردی که می‌خواسته بکشد، معرفی کرده است. اظهارات نژادپرستانه و ضد مهاجر این سند ۱۸۰ صفحه‌ای را پر کرده و استدلال می‌کند که آمریکایی‌های سفیدپوست در خطر جایگزینی با رنگین‌پوستان هستند، یک ایدئولوژی محبوب در راست افراطی که به عنوان نظریه «جایگزینی بزرگ» شناخته می‌شود.

این نظریه‌ای است که در گذشته الهام‌بخش دیگر افراط‌گرایان بوده است. در سال ۲۰۱۹، برنتون تارانت، افراطی استرالیایی، به مسجدی در کرایست چرچ نیوزلند حمله کرد که منجر به کشته شدن بیش از ۵۰ نفر شد و این حمله را در شبکه‌های اجتماعی پخش کرد. وی بیانیه‌ای ۷۴ صفحه‌ای را در شبکه اجتماعی فیس‌بوک تحت عنوان «جایگزینی بزرگ» منتشر کرد.

نسل‌کشی سفید

«جایگزینی بزرگ» به جنبش جهانی آنلاینی گفته می‌شود که به سرعت در حال رشد است که ادعا می‌کند اروپایی‌ها با آنچه «نسل‌کشی سفیدپوستان» می‌خوانند مواجه هستند.

مرکز این تئوری توطئه این است که مردم اروپا در حال نابودی هستند و مهاجرانی با فرهنگ متفاوت، پست و خطرناک جایگزین می‌شوند.

سرآغاز نظریه از فرانسه

ایده جایگزینی بزرگ برای نخستین بار در فرانسه مطرح شد. این نظریه در سال ۲۰۱۰ توسط رنود کامو، نویسنده راست افراطی فرانسوی، پس از انتشار کتابش به نام «جایگزینی بزرگ» معرفی شد، و این نظریه از آن زمان توسط سیاستمدارانی مانند نامزد سابق راست افراطی ریاست جمهوری فرانسه، اریک زمور، مطرح شد.

کامو از اعتراف به این که اظهاراتش باعث ایجاد نفرت یا خشونت می‌شود خودداری کرده است، اما شبکه اجتماعی توییتر سال گذشته حساب کاربری او را تعلیق کرد.

اما بسیاری استدلال می‌کنند که مفاهیم این نظریه به سال ۱۹۰۰ بازمی‌گردد، زمانی که موریس باریه، پدر ناسیونالیسم فرانسوی، از مردم جدیدی صحبت کرد که قدرت را به دست خواهند گرفت و «وطن ما را ویران خواهند کرد».

باریه در مقاله‌ای که در «لو ژورنال» منتشر شد، نوشت: «نام فرانسه می‌تواند زنده بماند، اما شخصیت خاص کشور ما از بین خواهد رفت و افرادی که به نام ما و در سرزمین‌های ما منصوب خواهند شد، به سمت مقاصدی مخالف با سرنوشت و نیازهای کشور ما خواهند رفت.»

نرخ زاد و ولد و باروری نیز نقش مهمی در این نظریه دارد.

تارانت، مهاجم مسجد نیوزیلند، در بیانیه خود از کم بودن تعداد تولدها در کشورهای غربی در مقایسه با سایر نقاط شکایت کرد و این موضوع را یک «تهاجم» نامید.

تارانت نوشت: «مهاجرت انبوه و نرخ بالای زاد و ولد مهاجران باعث افزایش جمعیت آنان می‌شود و این منجر به جایگزینی کامل قومی و فرهنگی اروپایی‌ها خواهد شد.»

سرزنش دولت

مدافعان نظریه «جایگزینی بزرگ» اغلب دولت‌ها را متهم می‌کنند که مسئول آنچه ادعا می‌کنند هستند.

بخشی از این نظریه این است که دولت‌ها و شرکت‌ها با افزایش نرخ مهاجرت تنها با انگیزه حفظ سرمایه‌داری جهانی، نسل‌کشی سفیدپوستان را تشویق می‌کنند.

گاهی اوقات، این نظریه با مقصر دانستن یهودیان برای سیستم اقتصادی جهانی، عقاید نئونازی و یهودی‌ستیز را در برمی‌گیرد.

این گروه‌ها، که معمولاً مردان سفیدپوست با تحصیلات پایین هستند، احساس می‌کنند مورد غفلت سیاست قرار گرفته‌اند و بر این باورند که نگرانی در مورد مشکلات دیگران بیشتر از مشکلات آنهاست.

توطئه بخشی ضروری از تعداد روزافزون انجمن‌های اینترنتی، به ویژه در گروه‌های پنهان و خصوصی در شبکه‌های اجتماعی فیس‌بوک و سایر شبکه‌های اجتماعی است.

در این گروه‌ها، معتقدان به این نوع نظریه‌ها، به دور از واقعیت‌ها و منابع موثق اطلاعاتی، به تبادل اخبار کذب و تقویت ترس خود می‌پردازند.^۱

^۱ https://www.bbc.com/arabic/world_61506796

بخش سوم: منشورات

خوجه (تاریخ، فرهنگ، باورها)

نویسنده: هاشم رضوی

انتشارات: میراث شرق

تاریخ نشر: اردیبهشت ۱۴۰۱

یکی از خلأهای آثار ملل و نحل‌پژوهی، نبود توجه کافی به معرفی خوجه‌ها، تاریخ و اندیشه‌های آنها و اطلاع از روند تاریخی جدا شدن خوجه‌های اثنی عشری از خوجه‌های اسماعیلی مذهب است.

در فصل نخست از کتاب «خوجه (تاریخ، فرهنگ، باورها)» این خلأ تا حدودی مرتفع شده و نویسنده با معرفی خوجه‌ها، خاستگاه، بنیان‌گذاران، تقسیمات و جماعت‌های آنها را تبیین کرده است.

فصل دوم این نوشتار به معرفی خوجه‌های اسماعیلی، بنیان‌گذاران، فرهنگ، شعائر دینی، رفتار عمومی و کنشگری اجتماعی آنها (با تأکید بر معرفی خدمات گوناگون بنیاد آقاخان و...) پرداخته است.

فصل سوم به تاریخ خوجه‌های اثنی عشری و چگونگی جدایی آنها از خوجه‌های اسماعیلی اشاره و به معرفی باورها، آداب، فرهنگ دینی و اقدامات اجتماعی آنها در سطح بین‌الملل پرداخته است.

در آخرین بخش پراکندگی جغرافیایی خوجه‌ها بررسی و اسناد و تصاویری
از آنها منتشر شده است.^۱

ریشه‌های جنبش صدر: [سید] محمد صدر، مرجعیت دینی و عملکرد اجتماعی سیاسی

نویسنده: حارث حسن

^۱ <https://t.me/muslimnair/۱۱۳۵>

۱۳ خرداد، برابر ۳ ذوالقعدة، مصادف با ۲۴/امین سالگرد شهادت سید #محمد_صدر، بنیانگذار و رهبر پیشین #جریان_صدر در #عراق بود. به همین مناسبت، مقاله‌ای علمی و خواندنی از چگونگی ظهور این رهبر کارزماتیک دینی در دهه ۹۰ میلادی، ترجمه و تقدیم می‌شود. این مقاله جدید که مطالعه خود را بر اسنادی محرمانه از اداره امنیت ملی رژیم بعث متکی کرده است، نشان می‌دهد که فعالیت‌های سید محمد صدر در دهه ۱۹۹۰ باید در چارچوب تحولات مذهبی، اجتماعی و سیاسی‌ای که عراق در آن زمان دستخوش آن بود، فهم شود.

صدر و تقسیم‌بندی در حوزه علمیه شیعه

[سید] محمد صدر در سال ۱۹۴۳ در بغداد به دنیا آمد پدر او محمدصادق صدر بود که وی عموی اول [سید] محمد باقر صدر بود. [سید] محمد صدر در دهه ۱۹۷۰ زیر نظر [آیت الله سید] ابوالقاسم خویی (۱۸۹۹-۱۹۹۲)، رهبر و مرجع اعلی بلامنازع حوزه نجف در طی دو دهه، و نیز [سید] محمد باقر صدر و [امام] روح الله خمینی (۱۹۰۰-۱۹۸۹) تحصیل کرد. [آیت الله] خویی از رویکرد سنتی‌تر «سکوت‌گرایانه» پیروی می‌کرد، که در آن روحانیون باید به عنوان راهنمای جمعی بدون ادعای رهبری سیاسی عمل کنند و باید منتظر بازگشت امام غایب در آخرالزمان و ایجاد حکومت اسلامی باشند. در مقابل،

[سید] محمد باقر صدر از ایدئولوژی اسلامی «عملگرایانه‌تری» استقبال می‌کرد که به طور خلاصه در مجموعه مقالاتی پس از فوتش در سال ۱۹۸۲ توسط وزارت ارشاد اسلامی ایران [تحت عنوان] «الاسلام یقود الحیاه» منتشر شد. او به تأسیس حزب الدعوه عراق کمک کرد و می‌گفت مؤمنان باید از دولت مطالبه کنند که حکومت با آموزه‌های اسلامی و راهنمایی‌های مراجع مطابقت داشته باشد.

صدر جوان دو بار به خاطر ارتباطش با حزب الدعوه در آن سال‌ها توسط دولت بعث عراق دستگیر شد. پس از آن که [امام] خمینی رهبری انقلاب [اسلامی] ایران را در سال ۱۹۷۹ به دست گرفت، بسیاری از طرفداران [حزب] الدعوه به عنوان یک [امام] خمینی بالقوه عراقی در اطراف صدر بزرگ —سید محمدباقر— گرد آمدند که باعث آزار و اذیت بیشتر رژیم شد. پس از اعدام پسر عمو و استاد خود در سال ۱۹۸۰، صدر جوان‌تر خود را منزوی کرد و به شدت حضور خود را در اجتماع به حداقل رساند.

بیش از یک دهه بعد، در پی شکست عراق در جنگ خلیج فارس در اوایل سال ۱۹۹۱، شهرهای عمدتاً شیعه‌نشین جنوب در ماه مارس علیه رژیم قیام کردند و صدر بار دیگر از نظر اجتماعی فعال شد. به گفته [شیخ] محمد یعقوبی، یکی از یاران و شاگردانش، صدر بیانیه‌ای در حمایت از «انتقاضه» صادر کرد. با این حال، بر اساس روایت یعقوبی، به نظر می‌رسد که صدر به مدیریت بحران [آیت الله] خوبی، به‌ویژه انتصاب پسران خود و یاران نزدیکش در کمیته‌ای برای اداره شهر مقدس نجف در جریان انتقاضه اعتراض داشته است. با این وجود، زمانی که

نیروهای دولتی شهر را پس گرفتند، صدر و دیگر روحانیون برجسته برای مدت کوتاهی دستگیر شدند. صدر در زمان بازداشت خود به ایستگاه رادیویی دولتی بیانیه‌هایی داد که در آن قیام را رد کرد و حمایت خود را از دولت اعلام نمود. روزنامه حزب بعث در شماره ۱۸ مارس خود بیانیه مشابهی را به وی نسبت داد. تفاوت آشکاری بین نقش حمایت‌کننده صدر از انتفاضه که پیروانش به او نسبت دادند و اظهارات او پس از قیام در طرفداری از حکومت وجود دارد.

در سال ۱۹۹۲ [آیت الله] خویی درگذشت و [آیت الله سید] عبدالاعلی سبزواری (متولد ۱۹۱۰) به سرعت به عنوان مرجع اعلی جدید ظاهر شد و تنها یک سال بعد از دنیا رفت. سپس، «[آیت الله سید] علی سیستانی» (متولد ۱۹۳۰)، یکی از شاگردان نزدیک به [آیت الله] خویی توسط محافل روحانیت به عنوان مرجع اعلی شناخته شد.

با این حال، این جانشینی [آیت الله] سبزواری و سپس [آیت الله] سیستانی بلامنازع نبود و باعث ایجاد رقابت در میان مراجع متأثر از بافت سیاسی-اجتماعی عراق در دهه ۱۹۹۰ شد. از این گذشته، این اختلافات به رقابت بین روحانیون در امتداد خطوط قومی دامن زد، به ویژه زمانی که دولت در تلاش بود حضور ایرانیان در نجف را تضعیف کند و حوزه را عربی کند.

رقیب اصلی جانشینی [آیت الله] سبزواری و [آیت الله] سیستانی، [آیت الله سید] محمد صدر بود که ظهور او به طور قابل توجهی پویایی حوزه دینی را تغییر داد و تأثیری ماندگار بر برنامه‌های اجتماعی مرجعیت دینی داشت. او با توجه به انزوای طولانی و سن نسبتاً کم خود (در آن زمان ۵۰ سال هم نداشت) نتوانست

اعتبار خود را در محافل حامی [آیت الله] خویی در حوزه تثبیت کند. علاوه بر این، صدر با شبکه‌های فراملی حوزه که توسط رهبری [آیت الله] خویی شکل گرفته بود، مانند بنیاد امام خویی و جامعه خوجه در هند و پاکستان و مسلمانان مهاجر مقیم در جنوب آسیا، ارتباطی قوی برقرار نکرده بود. با وجود اینکه صدر در طول دهه ۱۹۸۰ از [آیت الله] خویی کمک هزینه دریافت می‌کرد، اما صدر با حلقه نزدیکان وی رابطه خوبی نداشت و همین امر او را بیشتر منزوی کرد.

منتقدان صدر می‌گویند که وی از هیچ یک از مراجع کلیدی نجف گواهی اجتهاد دریافت نکرده است که دلیلی بر برتری علمی باشد. پیروان او معتقدند که [سید] محمد باقر صدر او را به عنوان مجتهد تأیید کرده است. صدر از آنجایی که نزد صدر بزرگ درس خوانده بود، استدلال می‌کرد که او بیشتر از [آیت الله] سیستانی که او را در علم اصول به اندازه کافی عالم نمی‌دانست، واجد شرایط مرجعیت اعلی است.

منتقدان صدر استدلال می‌کردند زمانی که او خود را مرجع اعلی معرفی کرده بود، رساله عملیه ارائه نکرده بود. شاگردان و پیروان او با این گفته مخالفت می‌کنند و اصرار می‌ورزند که صدر در دهه ۱۹۸۰ چندین رساله تخصصی نوشته است، از جمله کتابی به نام «فقه الفضا» (فقه فضا) که در آن به تکالیف شرعی مسلمانان پرداخته است که به فضا سفر می‌کند یا در فضا زندگی می‌کند. بدیهی است که علاقه قبلی صدر این بود که خود را به عنوان یک روشنفکر اسلامی و پرداختن به موضوعات غیرمعارف به جای تقلید ساده از روش‌های سنتی، معرفی کند. صدر علناً سیستانی را به یک مناظره علمی علنی دعوت کرد، اما هیچ یک

از آنها به چنین رویه غیرمتعارفی علاقه نداشتند. پیروان صدر صرف رد پیشنهاد وی را دلیل بر شایستگی او می‌دانستند.

صدر در نتیجه انزوای طولانی خود در دهه ۸۰ میلادی، نتوانست شبکه بزرگی از شاگردان و نمایندگان را که برای حمایت از ادعای او در رهبری حوزه ضروری بود، ایجاد کند. بنابراین، شانس او برای کسب این مقام به دو عامل اصلی بستگی داشت: اول، به چالش کشیدن شبکه روحانیت خویی و سیستانی که ذاتاً فراملی بود و دوم، تکیه بر منابع غیرمتعارف مشروعیت، عمدتاً با ایجاد یک جنبش مردمی وفادار. در انجام این کار، او از ابزارهای متعددی برای تعامل با مردم استفاده کرد، از جمله تأکید بر ارتباط خود با [شهید سید] محمد باقر صدر و تعلق او به یک خانواده محترم عرب که از نسل پیامبر [ص] است.

صدر در اظهارات و اقدامات خود سعی کرد مرجعیت را هم در نقش اجتماعی و هم به عنوان یک نهاد، بازتعریف کند و خود را از کسانی که از آنها به عنوان «اصحاب سنت» یاد می‌کرد، متمایز کند. ادعای او مبنی بر مرجعیت اعلی صرفاً بر اساس مدارک آکادمیک او نبود، بلکه بر اساس تفسیری فعال از لوازم مرجعیت بود. صدر جوان با بازتاب تفکرات [امام] خمینی و [شهید سید] محمد باقر صدر معتقد بود که روحانیون باید نقش اجتماعی پیشرو و فراتر از مسائل فقهی فردی داشته باشند. بنابراین، انتقاد از مراجع «دور از دسترس» و «اهل سکوت» و تقسیم حوزه بین «حوزه ناطقه» که خود او نماینده آن بود، و «حوزه صامته» به بخشی جدایی‌ناپذیر از گفتمان صدر تبدیل شد.

رویکرد تقابلی صدر باعث تعمیق شکاف در حوزه مذهبی شیعیان شد که این امر رقابت را بین محافل فراملی وفادار به سبزواری و سپس سیستانی از یک سو و از سوی دیگر بین یک شبکه عربی رو به گسترش به رهبری او و مقلدانی که «رقیب» تلقی می‌شدند را افزایش داد. بسیاری از صدریان بر این باور بودند که روحانیون سنتی گروهی از افراد خودپسند، مشتاق حفاظت از منافع خود و بی‌تفاوت نسبت به جامعه هستند، در حالی که صدر شخصیت یک رهبر فداکار را نشان می‌دهد که متواضعانه با پیروانی از همه اقشار در ارتباط است. در مقابل، مخالفان صدر، او را به حمایت از رژیم متهم می‌کردند. فعالیت‌های صدر یادآور فعالیت‌های استاد او بود و از سوی پیروانش به‌عنوان احیای روحیه انقلابی‌ای تلقی می‌شد که توسط [شهید سید] محمدباقر صدر پیش از شهادت وی آغاز شد. برخی صدر جوان را نه تنها تجسم این روحیه بلکه یک پیشرفت می‌دانستند، زیرا صدر بزرگ‌تر بیشتر یک روشنفکر نخبه بود تا یک رهبر پوپولیست.

محمد صدر رساله‌ای در تأیید اصل کلی ولایت فقیه به عنوان نظریه صحیح حکومت‌داری در اسلام نوشت و جایگاه خود را از موضع [آیات عظام] خوبی و سیستانی که این نظریه را تأیید نکردند متمایز کرد. برخلاف تصور [امام] خمینی از ولایت فقیه، صدر اعتراف کرد که حتی وقتی فقیهی وجود داشته باشد که از نظر دانش و شهرت دینی همه اعتبارات لازم را داشته باشد، ممکن است شرایط اجازه ندهد که رهبری سیاسی را به عهده بگیرد. در این صورت، فقیه باید از مرجعیت دینی خود برای ساختن آنچه «مرجعیت آگاه» (المرجعیه الواعیه) نامیده است استفاده کند. به گفته وی، این نهاد باید مبانی و اخلاق اسلامی

را نشر دهد و با افکار و رفتارهای انحرافی مقابله کند. هدف نهایی این نهاد ایجاد جامعه اسلامی واقعی بود. ظاهراً، مفهوم مرجعیت آگاه به پروژه خاص صدر تبدیل شد: الگویی از اسلامی‌سازی از پایین.

ظهور صدر با تضعیف شبکه‌های سنتی و نفوذ در یاران خوبی تقویت شد. در سال ۱۹۹۸، دو تن دیگر از مجتهدان برجسته نجف ترور شدند: مرتضی بروجردی و میرزا علی غروی، روحانیون ایرانی‌الاصل که هر دو در کمیته‌ای که [آیت الله] خوبی برای اداره نجف در قیام ۱۹۹۱ تشکیل داده بود، عضویت داشتند.

این احتمال وجود دارد که این ترور توسط رژیم ناسیونالیست عرب عراق - حزب بعث - به عنوان بخشی از سیاست آن برای برچیدن شبکه فراملی روحانیت در نجف اجرا شده باشد، اما در نهایت به نفع صدر تمام شد. جالب اینجاست که صدر از ترور آنها به عنوان دلیلی استفاده کرد که رویکرد «حوزه ناطقه» او رویکرد درستی بوده است. او در خطبه نماز جمعه استدلال کرد که بروجردی و غروی هر دو از نمایندگان حوزه صامته بوده‌اند. سپس، او از کسانی که فکر می‌کردند سکوت برای بقا ضروری است، خواست تا ببینند که چرا «ساکت‌ها» کشته شدند، در حالی که او به عنوان یکی از «ناطقین» هنوز زنده بود.

بعد اجتماعی: کاریزما و تقاضا برای رهایی

صدر به بخش‌های به حاشیه رانده‌شده جامعه عرب شیعه در عراق رفت و نمایندگانی را به جنوب و مناطق فقیرنشین در بغداد فرستاد. او پایگاهی مستحکم در استان میسان (که قبلاً «عمار» نامیده می‌شد) و در حاشیه بغداد در شهرک

صدام (تا سال ۱۹۸۲ به نام شهرک «الثوره (انقلاب)» و پس از سال ۲۰۰۳ به شهرک صدر شناخته می‌شد) ساخت. ساکنان این دو منطقه از طریق پیوندهای خانوادگی و عشیره‌ای به هم مرتبط بودند. این جوامع که از مرجعیت سنتی و شکل بسیار تثوریزه شده تشیع جدا شده بودند، اشکال رایجی از دین‌داری را پرورش دادند که به مناسکی مانند «عاشورا یا اربعین» بر برخی از «ارکان اسلام»، به ویژه نمازهای پنج‌گانه و ماه مبارک رمضان اولویت می‌داد.

پس از انقلاب ۱۹۵۸، دولت این شهرک را به منطقه‌ای به رسمیت شناخته شده، دارای مدیریت شهری و تا حدودی دارای برنامه در شرق بغداد تبدیل کرد. افول و رکود اقتصادی دهه ۱۹۹۰، و همچنین وابستگی موروثی به فرهنگ سرکشی که با ستم سیاسی و انگ اجتماعی تقویت شده بود، جوانان را در شهر صدام آن زمان به جستجوی شیوه‌های جایگزین در بیان اعتراضات برانگیخت. این زمانی است که «تقاضا» برای رهایی با «عرضه» انقلابی صدر مواجه شد. در این بین نیز گروهی متعصب به نام «سلوکیون» ظهور کردند که اعضای آن معتقد بودند که صدر دارای عصمت است. صدر در خطبه‌های نماز جمعه خود علناً این گروه را تقییح کرد و اعضای آن را «نافرمان» خواند و آنها را به توبه توصیه کرد. منظومه فکری صدر در میان بسیاری از جوانان تحصیل‌کرده و دارندگان مدارک دانشگاهی طنین‌انداز شد، افکاری که مشخصه آن بیگانگی سیاسی-اجتماعی، افول ایدئولوژی‌های سکولار و کمبود فرصت برای پیشرفت اجتماعی بود. اما در میان فقرا و کم‌سودان، جذابیت و زهد صدر چیزی بود که او را بسیار جذاب کرد. این با تلاش صدر برای ترویج یک نسخه پوپولیستی از تشیع که

دارای ویژگی‌های مناسکی و معنوی قوی بود، تقویت شد، از جمله دعوت او از پیروانش برای بزرگداشت عاشورا و اربعین با راهپیمایی به سوی کربلا، علی‌رغم ممنوعیت‌های حکومتی. صدر برای پیشبرد پروژه خود، به بسیج احساس بیگانگی حاشیه‌نشینان با تکیه بر شعائر و مفاهیم راست‌گرای مذهبی و بهره‌برداری از وضعیت اجتماعی-سیاسی موجود، متوسل شد.

در دهه ۱۹۹۰، صدر شروع به ایجاد شبکه‌ای از نمایندگان و امامان جمعه در میسان و شهرک صدام کرد که به زودی به ابزاری کلیدی در ایجاد نفوذ او در این مناطق تبدیل شد. در ابتدا، مانند همه مجتهدین نه چندان طراز اول، صدر به نمایندگانی که از مراجع بزرگ اجازه پاسخگویی به استفتائات و دریافت وجوه مالی را داشتند، وابسته بود. اما سرانجام صدر به دنبال ایجاد شبکه نمایندگان وفادار به خود، به روحانیون جوان و رده پایینی که در شبکه‌های دیگر مراجع نبودند، روی آورد و اعلام کرد که نمایندگان منتخب او اجازه نمایندگی از هیچ مرجع دیگری را ندارند. در واقع، این تصمیم هم‌زمان با سرکوب حکومتی نمایندگان مراجع در دریافت خمس صورت گرفت. صدر چون اعتماد به نفسش بیشتر شد، پیروانش را از دادن خمس به مراجع دیگر نهی کرد، زیرا این وجوهات باید به اعلم مراجع به عنوان نائب امام غایب داده شود، مقامی که او مدعی آن بود.

فعالیت‌های گسترده صدر و ورودی‌های جدید، حضور و قدرت اعراب را در حوزه افزایش داد و شکاف را با شبکه فراملی به رهبری [آیت الله] سیستانی عمیق‌تر کرد. همچنین این باور عمومی وجود داشت که رژیم توانسته است از

طریق برخی از عوامل خود که در لباس طلاب ظاهر شده بودند، به شبکه صدر نفوذ کند.

علاوه بر این، صدر سه گام دیگر برای اجرای پروژه اسلامی‌سازی اجتماعی خود و اثبات رهبری دینی خود برداشت: احیای نماز جمعه، تشکیل دادگاه‌های دینی، و انتشار رساله فقهی برای عشایر. برای او، خطبه جمعه ابزاری مؤثر برای نشان دادن تمایز او از رقبای خود و بسیج حمایت عمومی بود. صدر در تمام این مدت ۴۵ نماز جمعه را در مسجد کوفه اقامه کرد و به نمایندگان خود دستور داد که از او در مناطق خود الگوبرداری کنند و خطبه‌هایی بخوانند که پیام‌های او را به مردم برساند.

علاوه بر این، صدر به عنوان بخشی از پروژه خود برای اسلامی کردن جامعه، به دنبال راه‌اندازی دادگاه‌های مذهبی در نجف و سایر مناطق بود تا بر اساس شریعت اسلام در مورد مسائل مربوط به امور شخصی و اختلافات حکم کند.

در حالی که اکثر فقهای شیعه قضاوت (قضاء) را در زمره مسئولیت‌های مجتهد برشمرده‌اند، آنها اغلب کار خود را به صدور فتوا (افتاء) محدود می‌کردند و به ندرت به عنوان قاضی عمل می‌کردند. به گفته [آیت الله سید] ابوالقاسم خویی، افتاء به منزله قضاوت نیست، زیرا افتاء منحصر به صدور احکام شرعی عام است و قضاوت به منظور صدور حکم برای اختلافات واقعی بین افراد مشخص است.

صدر دستورالعملی با عنوان «فقه العشائر» منتشر کرد که در آن قوانین عشیره‌ای را غیراسلامی دانست. وی همچنین اعلام کرد که افراد نباید به رهبر عشیره خود وفادار باشند، به ویژه اگر رهبر قبایل از دین و رفتار پسندیده اسلامی منحرف شده باشد، بلکه وفاداری افراد باید نسبت به مرجعی باشد که اقتدارش از نظر دینی مشروع است. او در حالی خواهان اسلامی شدن جامعه بود که بسیاری از پیروانش در مناطقی زندگی می‌کردند که فرهنگ عشیره‌ای هنوز یک نشانگر اساسی هویت اجتماعی بود.

بعد سیاسی: روابط صدر با رژیم

نگرش دولت عراق در قبال [سید] محمد صدر موضوعی بحث‌برانگیز بوده است. بیشتر آثار نوشته شده در دهه ۱۹۹۰، اغلب توسط محققان یا چهره‌های مخالف ساکن خارج عراق، استدلال می‌کردند که صدر مورد حمایت دولت عراق یا حداقل توسط دولت ترجیح داده می‌شود. مجلس اعلی انقلاب اسلامی عراق صدر را به همکاری با دولت برای تضعیف استقلال تشکیلات مذهبی شیعه یا دست کم به بازیچه دولت شدن برای انجام این کار متهم کرد.

به نظر می‌رسد یادداشتی که به طاهر الحبوش، رئیس اداره امنیت ملی عراق از سال ۱۹۹۷ تا ۱۹۹۹ نسبت داده شده است، این ارزیابی را تأیید می‌کند. این یادداشت می‌گوید که رهبری عراق، ظهور صدر را گامی خوشایند برای تضعیف روحانیون ایرانی و دستیابی به مرجعیت عربی برای رهبری حوزه می‌دید. بر همین اساس، یک مقام امنیتی سابق که در آن زمان از نزدیک با امور مذهبی سروکار

داشت در مصاحبه‌ای تأیید کرد که دستوراتی از بالاترین مقامات برای حمایت از صدر وجود داشته است زیرا دولت ترجیح می‌داد رهبری حوزه را در دست یک عرب ببیند. با این حال، عباس کاظم در مطالعه خود بر روی آرشیو حزب بعث اظهار داشت که هیچ مدرکی دال بر حمایت دولت از صدر وجود ندارد. اما او در رابطه با انفعال دولت در قبال صعود صدر در رهبری حوزه توضیحی ارائه نکرد.

خود صدر به اتهامات مربوط به رابطه‌اش با دولت واکنش نشان داد و گفت در حالی که تلاش می‌کند مرجعیت خود را بسازد نمی‌تواند با رژیم درگیر شود. او همچنین مدعی بود از آنجا که «هر مرجعی با دولت همکاری کند، اعتماد مردم را از دست می‌دهد، این دولت است که این ادعا را منتشر می‌کند تا مشروعیت او را تضعیف کند.» او به این نتیجه رسید که دولت به دنبال تضعیف او برای قدرت بخشیدن به مراجع رقیب مانند سیستانی است.

۱۹۹۴-۱۹۹۷: همسویی منافع

از جمله شواهدی که این تصور را تأیید می‌کند که دولت عراق امکان همکاری با [سید] محمد صدر را بررسی کرده است، گزارشی است که پس از سقوط رژیم به دست آمده است و محقق عراقی رشید الخیون بدان استناد کرده است. این گزارش توسط مدیر بخش سیاسی اداره امنیت ملی نوشته شده است که راه‌هایی را برای حمایت از صدر در مقابل «ایرانی» (یعنی [آیت الله] سیستانی) توصیه کرده است. این گزارش پیشنهاد می‌کند که حمایت مذکور شامل این موارد

باشد: معافیت شاگردان صدر از خدمت سربازی و در عین حال تشدید و تعقیب قضایی علیه شاگردان [آیت الله] سیستانی و دیگر طلاب ایرانی به دلیل فرار از خدمت الزامی سربازی، شکنجه و کلاهی [آیت الله] سیستانی و یافتن دلایلی برای اخراج آنها از کشور و در عین حال حمایت از نمایندگان صدر، و افزایش نظارت بر حوزه‌های علمیه که تحت نظارت صدر نبودند.

بعد فراملی حوزه و شبکه‌های روحانیت آن آشکارا برای دولت بعث که قبلاً در چندین نوبت تلاش کرده بود از یک مرجع عرب حمایت کند، نگران‌کننده بود. با این حال، تلاش‌های آن برای همدستی با هر روحانی برجسته شکست خورده بود. بنابراین، ظهور یک روحانی عرب کاریزماتیک مانند صدر احتمالاً به عنوان حرکتی در آن جهت تلقی می‌شد، و توضیح می‌دهد که چرا رژیم مایل بود ادعای صدر برای رهبری حوزه را با تأیید مرجعیت وی بر مدارس دینی در نجف به رسمیت بشناسد. همچنین، مقامات این حق را به صدر اعطا کردند که درخواست اقامت طلاب خارجی را قبل از ارسال به اداره رسمی تأیید کند. کما اینکه به مدت دو سال به صدر اجازه داده شد تا فهرستی از طلاب حوزه را که خواستار معافیت از خدمت سربازی بودند، ارائه کند. با این کار، دولت انتخابی آگاهانه انجام می‌داد و با واگذاری مسئولیت‌هایی که قبلاً توسط خوبی اداره می‌شد، صدر را بر سایر مراجع برتری داد.

علاوه بر این، به گفته مقام امنیتی سابق که من با او مصاحبه کردم، دولت انتشار برخی از کتاب‌های صدر را با وجود کمبود کاغذ در دهه ۱۹۹۰ در نتیجه

تحریم‌های بین‌المللی تسهیل کرد. به او اجازه انتشار مجله‌ای دوره‌ای به نام «الهدی» داده شد.

صدر از به رسمیت شناختن دولت برای تقویت موقعیت خود و تضعیف رقبای خود استفاده کرد. او اختیارات خود را بر چندین مدرسه علمیه در نجف گسترش داد، معیارهای پذیرش طلاب جدید را تغییر داد و یاران خود را به سرپرستی این مدارس گماشت. از جمله تغییراتی که وی در خط مشی پذیرش ایجاد کرد این بود که متقاضیان نه در یک امتحان بلکه در دو آزمون، یکی در رشته دین و فقه و دیگری در دروس غیر دینی قبول شوند. او مانند اکثر مجتهدان عمل‌گرا معتقد بود که روحانیون باید در مورد مسائلی که صرفاً مذهبی نیستند آگاه شوند تا توانایی هدایت جامعه را در زندگی عمومی به دست آورند. صدر خود فارغ‌التحصیل دانشکده فقه نجف بود، اولین مدرسه‌ای که برای نوسازی آموزش دینی در حوزه تأسیس شد. علاوه بر این، صدر دانشگاه دینی صدر را در نجف تأسیس کرد تا فلسفه آموزشی خود را تجسم بخشد.

علاوه بر این، صدر سعی کرد از اختیاراتی که به او داده شده بود برای تأیید درخواست‌های اقامت طلاب خارجی در حوزه به عنوان اهرمی در برابر مخالفان خود استفاده کند. این قسمت ممکن است یکی از عوامل دیگر باشد که مقامات عراقی را وادار به لغو صلاحیت صدر برای تأیید درخواست‌های اقامت کرد.

۱۹۹۷-۱۹۹۹: برخورد با رژیم

صدر با مشاهده گسترش پایگاه خود و افزایش نفوذ، اعتماد به نفس و قاطعیت بیشتری پیدا کرد. او پروژه اسلامی‌سازی خود را از طریق فعالیت‌های مذهبی و فرهنگی فراتر از نماز جمعه، گشایش حوزه‌های علمیه برای زنان در بغداد و سایر استان‌ها و افزایش توزیع کتاب‌های خود، افزایش داد. او مشروعیت دولت را با این تصور که اموال دولت غضب‌شده و در نتیجه، مجهول‌المالک است، یعنی متعلق به هیچ‌کس نیست، به چالش کشید. اگرچه این حکم در فقه شیعه رایج بود، اما به نظر می‌رسید که صدر آن را بیشتر تبلیغ کرده است. علاوه بر این، وی به شدت به خادمان عتبات شیعی حمله کرد و آنها را به فساد و سوء مدیریت در منابع آنها متهم کرد. خادمان غالباً توسط وزارت اوقاف و امور دینی استخدام یا مجوز می‌گرفتند و از نظر بسیاری از شیعیان به عنوان وابستگان رژیم تلقی می‌شدند. صدر از کارکنان دولت در همه سطوح خواست که توبه کنند و تقوا پیشه کنند. رفته‌رفته روشن شد که اسلامی‌سازی اجتماعی که او ترویج می‌کرد و روش غیرمعارف ارتباط او با پیروانش تهدیدی برای رژیم بود.

شایان ذکر است که شعارهای پر سر و صدای صدر در محکومیت آمریکا و اسرائیل در خطبه‌های نماز جمعه از جمله مواردی بود که به طور موقت مقامات را متقاعد کرد که وی می‌تواند نقش مفیدی ایفا کند. به هر حال، مخالفت با ایالات متحده و اسرائیل مضامینی اساسی در روایت مشروعیت این رژیم بوده است، و این واقعیت که یک مرجع بزرگ شیعه با پیروان گسترده‌ای این مضامین را منتشر می‌کند، تنها می‌تواند این روایت را تقویت کند، به ویژه در دورانی که حزب بعث در حال از دست دادن هژمونی فرهنگی خود و تبدیل شدن به ابزاری

صرفاً برای سرکوب و نظارت بر مردم بود. صدر اغلب از «سه گانه شوم» (الثالوث المشؤم) صحبت می‌کرد: ایالات متحده، اسرائیل و بریتانیای کبیر. وی همچنین از حملات هوایی آمریکا در عراق انتقاد کرد و آمریکا را ادامه امپراتوری روم شرقی (یعنی بیزانس) دانست که به گفته وی مقصر کشته شدن امام حسین بن علی در نبرد کربلا در سال ۶۸۰ بود.

با این حال، در اینجا باید توجه داشت که احساسات ضد غربی صدر از مقدمات ایدئولوژیکی متفاوتی با رژیم بعث سرچشمه می‌گرفت. صدر جامعه جهانی اسلامی (امت) را به جای ملت عرب هویت اصلی عراقی‌ها می‌دانست. بیگانه‌هراسی و تعصب او علیه غیرمسلمانان به وضوح در خطبه‌هایش بیان می‌شد، که با تمایلات سکولار رژیم و به کارگیری مسیحیان در سطوح ارشد آن، حتی در زمانی که صدام حسین در حال اسلامی کردن سخنرانی‌های خود بود، متفاوت بود. علاوه بر این، صدر معتقد بود که قدرت‌های جهانی از طریق حاکمان مستبد محلی اعمال سلطه می‌کنند و اشاره او به اتحاد تاریخی میان خلیفه بنیان‌گذار اموی معاویه بن ابی سفیان (متوفی ۶۸۰)، که در تاریخ شیعه غاصب و ظالم شناخته شده است و امپراتوری روم شرقی بود. کما اینکه تشبیه صدام به معاویه در میان روحانیت بسیار رایج بود، صدر، مانند بسیاری از افراد در منطقه، از آمریکاستیزی به عنوان پیامی رمزی برای انتقاد از استبداد محلی استفاده کرد. لاقلاً بسیاری از پیروان او بر اساس مصاحبه‌های من معنای درونی سخنان او را اینگونه درک کرده‌اند.

صدر مدت زیادی از مزایای رهبری حوزه برخوردار نبود. بسیاری از امتیازاتی که در ابتدا به او اعطا شده بود، از جمله تأیید درخواست‌های اقامت طلاب خارجی (همان‌طور که ذکر شد) یا درخواست‌های معافیت از خدمت سربازی، لغو شدند. چند تن از امامان جمعه منصوب صدر یا دستگیر شدند یا با وفاداران دولت جایگزین شدند. از این گذشته، صدر علیرغم دستور دولت برای ذکر نام صدام در خطبه‌ها از انجام این کار خودداری کرد. هنگامی که ائمه جماعات مطالبه حکومت را به مرجعیت ابلاغ کردند، او کاغذی بیرون آورد و روی آن نوشت که «ذکر نام افراد حرام است، زیرا باعث تحریف خطبه می‌شود.» اوس الخفاجی، امام جمعه منصوب صدر برای شهر ناصریه، دستورات دولت را مبنی بر پایبندی به خط رسمی یا تمجید از صدام رد کرد. در نتیجه، مقامات او را دستگیر کردند که این امر باعث خشم و اعتراض هوادارانش شد. یک مقام امنیتی سابق به من گفت که او آخرین خطبه‌های صدر را زیر نظر داشته است. درست قبل از ترورش او گفت: «وقتی صحبت‌های صدر، به‌ویژه هشدار او به مقامات درباره بازداشت‌شدگان ناصریه را شنیدم، با خودم فکر کردم که این پایان کار است. به هیچ وجه این لفاظی‌ها قابل تحمل نیست.»

ترور صدر و روایات رقیب

در ۱۹ فوریه ۱۹۹۹، هنگامی که [سید] محمد صدر و دو پسرش مصطفی و مؤمل در ماشین خود بودند، مردان مسلح خودرو را متوقف کرده و به سوی آنها تیراندازی کردند. صدر پس از چند ساعت در حالی که پسرانش مرده بودند به

بیمارستان منتقل شد و درگذشت. یک شناخت کلی وجود داشت که چنین عملیاتی را فقط دولت می‌توانست انجام دهد، اگرچه دولت ادعا می‌کرد که عاملان آن مأموران اطلاعاتی ایران بودند. با این حال، آرشیو بعث نشان می‌دهد که حتی پس از ترور، بسیاری از اعضای رژیم آشکارا با صدر دشمنی داشتند و همچنان او را دشمن می‌دانستند.

ترور صدر باعث اعتراضات و اقدامات انتقام‌جویانه علیه اعضای حزب بعث به ویژه در شهرک صدام [شهرک صدر کنونی] شد. در نهایت دولت موفق شد این واکنش‌ها را سرکوب کند و بسیاری از حامیان صدر را دستگیر کند. با این حال، مقامات همچنان نگران فعالیت‌های پیروان صدر بودند، همان‌طور که در گزارش‌های فرماندهی حزب بعث در ماه‌های پس از ترور صدر این را نشان می‌دهد. دفتر منطقه‌ای حزب بعث نامه‌ای «فوری و محرمانه» به دفتر صدام ارسال کرد و اطلاعاتی را گزارش کرد که مقتدی، یکی از دو پسر بازمانده صدر، قصد دارد با برخی از نمایندگان پدرش در شهر صدام، نماز جمعه را در مسجد رسول اقامه کند.

ثابت شد که تمرکز کارگزاران بعث بر مقتدی ضروری است. پس از سقوط رژیم صدام حسین در سال ۲۰۰۳، صدری‌ها به عنوان یکی از قدرتمندترین نیروها در عراق ظاهر شدند. اگرچه این جنبش به چندین شاخه تقسیم شد، اما همچنان به شکل دادن به نظم اجتماعی سیاسی و نیز پویایی درونی حوزه مذهبی شیعی ادامه داده است. برخی از شاگردان صدر، مانند محمد یعقوبی و محمود الصرخی، برای اجرای سنت فکری مرشدشان، مرجعیت خود را اعلام کردند. با این حال،

عنصر کاریزماتیک اقتدار صدر به مقتدی منتقل شد و مقتدی علیرغم اینکه در ابتدا فاقد اعتبار مذهبی بود، اما وارث اصلی پدرش و فعال‌کننده پایگاه اجتماعی او شد.

نتیجه‌گیری

این مقاله استدلال می‌کند که فعالیت‌های [سید] محمد صدر در دهه ۱۹۹۰ باید در چارچوب تحولات مذهبی، اجتماعی و سیاسی که عراق در آن زمان دستخوش آن بود، قرار گیرد. از نظر مذهبی، بحران مرجعیت در رهبری شیعه پس از فوت [آیت الله سید] ابوالقاسم خویی - مرجع اعلی یا بالاترین مرجع تقلید شیعیان عراق و رئیس اسبق حوزه نجف - به رقابتی برای جانشینی بین شخصیت‌ها و شبکه‌های مختلف در روحانیت منجر شد. در میان رقاباتی که در این دوره ظهور کردند، صدر با جذابیت پوپولیستی، کاریزماتیک و رویکرد تبلیغی خود و تا حدی کم و بیش با ترجیح مرجعیت عربی توسط رژیم تقویت شد. از نظر اجتماعی، پیامدهای جنگ خلیج فارس و تأثیر نظام تحریم‌های پس از جنگ، شرایط اجتماعی-اقتصادی بدی را ایجاد کرد که منجر به ناامیدی و «تقاضایی» در میان مؤمنان برای رهایی [از شرایط موجود] شد، که صدر توانست پاسخگوی آن باشد. از نظر سیاسی، این روند اسلامی‌سازی از پایین به بالا با روندی از بالا به پایین در قالب به اصطلاح «کمپین ایمانی» -الحمله الایمانیه- توسط رژیم تحت تحریم حزب بعث همراه شد. این فرآیندهای هم‌زمان به بازیگران مذهبی مانند صدر اجازه می‌داد تا به دنبال نفوذ بیشتر و به رژیم فرصت داد در پی

دستکاری میدان مذهبی و بهره‌برداری از اختلافات آن باشد. در حالی که صدر در ابتدا از این امر سود می‌برد، تضاد بین پروژه اسلامی‌سازی وی که در چارچوبی مخالف با وضع موجود و ابزاری‌سازی دین از سوی رژیم بود، در نهایت به ترور وی انجامید.^۱

محصولات-میز-عراق / ریشه‌های - <https://mersadcass.com/divisions/iraqandlevant/> ^۱

جنیش-صدر-سید-محمد-صدر-ممر-جعی